

JUSTITSMINISTERIET

Betækning om modernisering og revision af
reglerne om gældssanering, herunder implementering
af rekonstruktions- og insolvensdirektivet

Betækning nr. 1578

Kronologisk fortegnelse over betænkninger

	2011	2016
1524	Betænkning om revision af hundeloven	1558 Sagkyndig bevisførelse mv.: Reform af den civile retspleje IX
1525	Betænkning om konkurskarantæne	1559 Straffelovrådets betænkning om væbnede konflikter i udlandet
1526	Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning	1560 Betænkning om inddragelse af uhensigtsmæssig adfærd i fængsler og arresthuse ved varetægtsfængsling og strafudmåling.
1527	Provstestillingen og provstiets funktion	1561 Betænkning om bødesanktioner på det finansielle område.
1528	Betænkning om revision af reglerne om forkyndelse	
	2012	2017
1529	Betænkning om PET og FE	1562 Betænkning om indsatsen over for rockerborge mv.
1530	Reform af den civile retspleje VII	1563 Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser
1531	Strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole	1564 En samlet lovregulering om andre trossamfund end folkekirken
1532	Betænkning om indsamlinger	1565 Databeskyttelsesforordningen
1533	Kommunale udgiftsbehov og andre udlicningsspørgsmål	1566 Udvalget om Undersøgelseskommissioners deludtalelse
1534	Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser	1567 Menighedsrådsvalg i fremtiden
1535	Gennemførelse af direktivet om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner	1568 Ny ferielov og overgang til samtidighedsferie
1536	Aftaler om transport af gods helt eller delvist til søs (Rotterdam-reglerne)	
	2013	2018
1537	Ministrenes særlige rådgivere – et serviceeftersyn	1569 Ekspropriation efter planloven
1538	Afsættelse af borgmesteren og forberedelse af byrådsmøder	1570 Almindelige betingelser i bygge- og anlægsvirksomhed
1539	Mobilitet og fremkommelighed i hovedstaden	1571 Undersøgelseskommissioner og parlamentariske undersøgelsesformer: Betænkning afgivet af Udvalget om Undersøgelseskommissioner
1540	Gennemførelse af direktivet om forbrugerrettigheder	
1541	Rapport fra tværministeriel arbejdsgruppe om revision af de danske visumregler	
1542	Betænkning fra udvalg om erhvervsmæssig befordring i personbiler	
1543	Reform af den civile retspleje VIII: Syn og skøn	
	2014	2019
1544	Folkekirkens styre	1572 Reform af den civile retspleje X: Retsafgifter
1545	Straffelovrådets betænkning om samfundstjeneste mv.	
1546	Betænkning om inkorporering inden for menneskeretsområdet	
1547	Betænkning om sagsomkostninger i straffesager	
1548	Straffelovrådets udtalelse om de juridiske konsekvenser af en ophævelse af straffelovens § 140 om blasfemi	
1549	Betænkning om afhøring af forurettede før tiltalte i straffesager	
	2015	2020
1550	Betænkning om åbenhed om økonomisk støtte til politiske partier	1573 Ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark: Betænkning afgivet af Ytringsfrihedskommissionen
1551	Betænkning om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet	1574 Straffelovrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse
1552	Ægtefællers økonomiske forhold	
1553	Betænkning om offentligt ansattes ytringsfrihed og whistleblowerordninger	
1554	Betænkning om videoafhøring af børn og unge i straffesager	
1555	Ansattes retsstilling under insolvensbehandling	
1556	Straffelovrådets udtalelse om visse spørgsmål vedrørende deltagelse i og hvervning til væbnede konflikter i udlandet, som den danske stat er part i	
1557	Betænkning om opfølgning på Christiania-sagen: Betænkning fra Udvalget om opfølgning på Christiania-sagen	
		2021
		1575 Betænkning om skærpet ansvarsvurdering af ledelsesmedlemmer m.fl. i finansielle virksomheder
		1576 Delbetænkning I om gennemførelse af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold
		1577 Delbetænkning II om gennemførelse af visse dele af direktivpakken New Deal for Consumers
		2022
		1578 Betænkning om modernisering og revision af reglerne om gældssanering, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet

Betænkning om modernisering og revision af reglerne om gældssanering, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet

Afgivet af Konkursrådet

Betænkning nr. 1578

København 2022

Betænkning om modernisering og revision af reglerne om gældssanering, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet
Betænkning nr. 1578

Publikationen kan bestilles
via Justitsministeriets hjemmeside (www.justitsministeriet.dk)

eller hos

Stibo Complete
Vandtårnsvej 83A
2860 Søborg
Telefon: 43 22 73 00
kundeservice@stibocomplete.com
boghandel.stibocomplete.com

ISBN: 978-87-93469-73-0
ISBN: 978-87-93469-74-7 (e-udgave)
Tryk: Stibo Complete
Pris: Kr. 150 pr. bog inkl. moms

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1 Indledning.....	8
1. Konkursrådets kommissorium.....	8
2. Konkursrådets sammensætning.....	11
3. Konkursrådets arbejde.....	12
4. Resumé af Konkursrådets overvejelser og forslag.....	12
Kapitel 2 Gældende ret i hovedtræk	15
1. De gældende regler om gældssanering	15
2. Særligt lempelige regler vedrørende gæld, der i det væsentlige stammer fra erhvervsmæssig virksomhed	16
Kapitel 3 Forholdet til EU-retten.....	19
1. Forholdet til rekonstruktions- og insolvensdirektivet	19
1.1 Gældende ret	19
1.2 Konkursrådets overvejelser	23
1.2.1 Definitioner.....	23
1.2.2 Adgang til fuld gældssanering.....	25
1.2.3 Gældssaneringsperiodens varighed	25
1.2.4 Procedure for gældssanering	26
1.2.5 Udelukkelse	26
1.2.6 Undtagelsesbestemmelser.....	30
Kapitel 4 Fremmed ret.....	40
1. Reglerne for gældssanering i Storbritannien	40
2. Reglerne for gældssanering i USA.....	41
Kapitel 5 Sammenlægning af reglerne for gældssanering	44
1. Gældende ret	44
1.1 Generelt om de to regelsæt.....	44
1.2 Afgrænsning af erhvervsmæssig gæld	45
2. Konkursrådets overvejelser	46
Kapitel 6 Betingelser for gældssanering	50
1. Udelukkelse af gældssanering	50
1.1 Indledning.....	50
1.2 Tilsidesættelse af forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat og undladelse af at lede virksomheden forsvarligt.....	51
1.2.1 Gældende ret.....	51
1.2.2 Konkursrådets overvejelser	53

1.3 Uafklarede økonomiske forhold ved gældssanering efter de almindelige regler i konkurslovens kapitel 25-28	55
1.3.1. Gældende ret.....	55
1.3.2 Konkursrådets overvejelser	56
1.4 Uafklarede økonomiske forhold ved gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling efter reglerne i konkurslovens kapitel 29	61
1.4.1 Gældende ret.....	61
1.4.2 Konkursrådets overvejelser	63
1.5 Skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender.....	64
1.5.1 Gældende ret.....	64
1.5.2 Konkursrådets overvejelser	67
1.6 En ikke uvæsentlig gæld er pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold 72	
1.6.1 Gældende ret.....	72
1.6.2 Konkursrådets overvejelser	74
1.7 Skyldneren har undladt at afdrage på sin gæld, selv om skyldneren har haft rimelig mulighed herfor	74
1.7.1 Gældende ret.....	74
1.7.2 Konkursrådets overvejelser	75
1.8 Skyldneren har indrettet sig med henblik på gældssanering	77
1.8.1 Gældende ret.....	77
1.8.2 Konkursrådets overvejelser	78
1.9 Skyldneren stifter ny gæld, efter gældssaneringssag er indledt	79
1.9.1 Gældende ret.....	79
1.9.2 Konkursrådets overvejelser	79
1.10 Andre omstændigheder, der taler afgørende imod gældssanering	80
1.10.1 Gældende ret.....	80
1.10.2 Konkursrådets overvejelser	81
1.11 Nægtelse af gældssanering uden afholdelse af retsmøde	82
1.12 Høje boligudgifter	82
1.12.1 Gældende ret.....	82
1.12.2 Konkursrådets overvejelser	83
Kapitel 7 Forholdet til reglerne om konkurskarantæne	85
1. Gældende ret	85
2. Konkursrådets overvejelser	86
Kapitel 8 Forpligtelsen til at betale afdrag	90
1. Gældende ret	90
2. Konkursrådets overvejelser	91

Kapitel 9 Afkortning af den periode, i hvilken skyldneren.....	93
1. Gældende ret	93
2. Konkursrådets overvejelser	94
Kapitel 10 Henstand som alternativ til gældssanering	97
1. Gældende ret	97
2. Konkursrådets overvejelser	97
Kapitel 11 Tidspunkt for indledning af gældssaneringssag og afsigelse af kendelse om gældssanering og indstilling fra kurator.....	99
1. Tidspunkt for indledning af gældssaneringssag og afsigelse af kendelse om gældssanering 99	
1.1 Gældende ret	99
1.2 Konkursrådets overvejelser	100
2. Indstilling fra kurator	107
2.1 Gældende ret	107
2.2 Konkursrådets overvejelser	108
Kapitel 12 Skatteretlige spørgsmål i relation til gældssanering	111
1. Gældende ret	111
2. Konkursrådets overvejelser	114
Kapitel 13 Registrering af skyldnere.....	120
1. Gældende ret	120
2. Konkursrådets overvejelser	122
Kapitel 14 Rådgivning om gældssanering og obligatoriske kurser.....	124
1. Rådgivning om gældssanering	124
1.1 Gældende ret	124
1.2 Konkursrådets overvejelser	124
2. Obligatoriske kurser og lignende	125
2.1 Gældende ret	125
2.2 Konkursrådets overvejelser	126
Kapitel 15 Konkursrådets lovudkast.....	127
1. Lovudkast	127
2. Bemærkninger til lovudkastet	133

Kapitel 1

Indledning

1. Konkursrådets kommissorium

Ved brev af 14. maj 2014 har Justitsministeriet anmodet Konkursrådet om en udtalelse om bedre muligheder for påbegyndelse af ny virksomhed efter konkurs. Brevet er sålydende:

”1. Efter regeringens opfattelse er det ud fra erhvervs- og samfundsøkonomiske overvejelser af væsentlig betydning, at Danmark har gode rammevilkår for iværksættere. Med henblik på at sikre at det ikke er unødigt svært for iværksættere at påbegynde en virksomhed, blev der derfor i 2013 ved en ændring af selskabslovgivningen mv. bl.a. indført mulighed for drift af erhvervsvirksomhed i iværksætterselskabsform.

Regeringen ønsker herudover at sikre, at iværksættere med sunde forretningsidéer, der imidlertid på grund af f.eks. ugunstige markedsvilkår eller manglende driftsfinansiering er gået konkurs, ikke har unødigt svært ved at påbegynde ny virksomhed.

2. Konkursloven indeholder i kapitel 29 regler om gældssanering i forbindelse med konkurs og rekonstruktionsbehandling. Disse regler finder anvendelse, hvis skyldnerens gæld i det væsentlige er erhvervsmæssig.

Reglerne, der blev ændret i henholdsvis 2005 og 2011 på baggrund af Konkursrådets betænkning 1449/2004 om gældssanering og betænkning 1512/2009 om rekonstruktion mv., indebærer bl.a., at personer, der opnår gældssanering efter disse regler, som udgangspunkt kun skal afdrage på deres gæld i tre år mod normalt fem år. Formålet med de gennemførte regelændringer er, at iværksættere, der kommer under konkursbehandling mv., kan komme hurtigt på benene igen og opnå gældssanering på lempeligere vilkår end efter de normale gældssaneringsregler.

Lovgivningen om gælds eftergivelse er i en række lande lempeligere end i Danmark. Det gælder f.eks. i USA og Storbritannien, hvor en skyldner på nærmere vilkår bl.a. kan opnå gælds eftergivelse allerede 12 måneder efter konkursens indtræden.

3. Som led i regeringens initiativer med henblik på at fremme vækst og beskæftigelse i Danmark finder regeringen, at det – bl.a. i lyset af den tid, der er gået, siden reglerne om gældssanering i forbindelse med konkurs og rekonstruktionsbehandling blev indført, samt henset til de foreliggende oplysninger om en lempeligere lovgivning i bl.a. USA og Storbritannien – på ny bør overvejes, hvordan iværksætteres muligheder for at påbegynde ny virksomhed efter konkurs kan forbedres.

Konkursrådet anmodes på den baggrund om at overveje fordele og ulemper ved følgende initiativer:

- Afkortning af den periode, i hvilken skyldner skal afdrage på gæld
- Henstand som et alternativ til gældssanering (f.eks. således, at en iværksætter, der ønsker at påbegynde ny virksomhed, først skal afdrage på tilbageværende gæld, når der opnås indtægter fra ny virksomhed)
- Meddelelse af gældssanering før konkursboets afslutning

Konkursrådet kan i den forbindelse overveje, om de nævnte initiativer eventuelt kan kombineres, ligesom rådet kan overveje *andre* initiativer, som kan forbedre iværksætters muligheder for at påbegynde ny virksomhed efter konkurs mv.

Konkursrådet anmodes om at inddrage bl.a. de erfaringer, der er indhøstet med de gennemførte ændringer af konkurslovens kapitel 29, samt de i USA og Storbritannien indhøstede erfaringer med de der gældende regler.

I det omfang Konkursrådet måtte finde, at det ikke er muligt at definere gruppen af iværksættere, anmodes rådet – for samtlige de tre initiativer – om at overveje, om eventuelle lempelser bør omfatte samtlige personer, der efter gældende ret kan opnå gældssanering efter konkurslovens kapitel 29, eller om eventuelle lempelser bør begrænses til en nærmere afgrænset gruppe.

Konkursrådet anmodes som led i sine overvejelser i øvrigt om at indhente synspunkter fra andre berørte myndigheder og organisationer end dem, der er repræsenteret i rådet, herunder organisationer, der repræsenterer iværksættersegmentet samt private kreditorinteresser. Det gælder bl.a. Dansk Iværksætter Forening, DI, Dansk Erhverv, Håndværksrådet, Finansrådet mv.

4. I det omfang Konkursrådet måtte finde, at der med henblik på at forbedre iværksætters muligheder for at påbegynde ny virksomhed efter konkurs mv. kan være grundlag for ændringer af konkurslovgivningen, skal rådet komme med forslag til lovbestemmelser. Konkursrådet skal i den forbindelse tillige vurdere omfanget af et tabt skatteprovenu ved en gennemførelse af rådets forslag.

Rådet anmodes om at behandle spørgsmålet om en forbedring af iværksætters muligheder for at påbegynde ny virksomhed efter konkurs mv., når rådet har afsluttet behandlingen af kommissoriet om lønmodtagernes retsstilling i konkurs mv. og kommissoriet om landbrugsvirksomheders muligheder for rekonstruktion. Rådet anmodes om at afslutte sine overvejelser senest 1. oktober 2015.”

Ved brev af 1. oktober 2019 har Justitsministeriet anmodet Konkursrådet om i forbindelse med Konkursrådets overvejelser om bedre muligheder for påbegyndelse af ny virksomhed efter konkurs tillige at vurdere de lovgivningsmæssige konsekvenser af rekonstruktions- og insolvensdirektivet. I brevet er anført bl.a.:

”Europa-Parlamentet og Rådet vedtog den 20. juni 2019 direktiv (EU) 2019/1023 om rammer for forebyggende rekonstruktion, gældssanering og udelukkelse og om foranstaltninger med henblik på mere effektive procedurer for rekonstruktion, insolvensbehandling og gældssanering (rekonstruktions- og insolvensdirektivet).

Direktivet er udstedt med henblik på at harmonisere dele af insolvensretten og skabe et mere ensrettet regelsæt på tværs af EU-medlemsstaterne.

Direktivet skal implementeres i EU-medlemsstaterne senest den 17. juli 2021. Fristen for at implementere direktivets artikel 28, som angår anvendelse af elektroniske kommunikationsmidler, er dog den 17. juli 2024 for dele af bestemmelsen og den 17. juli 2026 for den resterende del af bestemmelsen.

Konkursrådet anmodes på den baggrund om i forbindelse med rådets overvejelser om bedre muligheder for påbegyndelse af ny virksomhed efter konkurs tillige at vurdere de lovgivningsmæssige konsekvenser af rekonstruktions- og insolvensdirektivet. Såfremt der er behov for lovændringer for at implementere direktivet i dansk ret, anmodes Konkursrådet om at udarbejde et lovudkast.

Konkursrådet anmodes i den forbindelse endvidere om at vurdere de økonomiske konsekvenser af rekonstruktions- og insolvensdirektivet.

Konkursrådet anmodes om så vidt muligt at afslutte sine overvejelser om påbegyndelse af ny virksomhed efter konkurs og om implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet senest den 15. november 2020.”

Justitsministeriet har ved brev af 10. maj 2021 meddelt Konkursrådet:

”Justitsministeriet anmodede ved brev af 1. oktober 2019 Konkursrådet om at vurdere de lovgivningsmæssige konsekvenser af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv (EU) 2019/1023 om rammer for forebyggende rekonstruktion, gældssanering og udelukkelse og om foranstaltninger med henblik på mere effektive procedurer for rekonstruktion, insolvensbehandling og gældssanering (rekonstruktions- og insolvensdirektivet).

Konkursrådet blev anmodet om så vidt muligt at afslutte sine overvejelser om implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet senest den 15. november 2020.

Som bekendt fylder håndteringen af corona lige nu ekstra meget i samfundet, og der er dermed også i øjeblikket et ekstra pres på Justitsministeriet, som står for bl.a. koordineringen af den samlede indsats mod COVID-19 og lovgivningen relateret hertil mv.

På den baggrund har Justitsministeriet rettet henvendelse til EU-Kommissionen med en anmodning om 1 års udsættelse af fristen for at implementere direktivet i dansk ret. Denne anmodning har Kommissionen imødekommet.

Justitsministeriet har i den anledning besluttet, at Konkursrådets frist til at afslutte sine overvejelser vedrørende implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet forlænges til den 15. november 2021.”

2. Konkursrådets sammensætning

Konkursrådet havde ved afgivelse af denne betænkning følgende sammensætning:

Professor, dr. jur. Ulrik Rammeskov Bang-Pedersen, Københavns Universitet (formand)
Professor, ph.d. Kim Sommer Jensen, Aarhus Universitet
Advokat Kristian Dalsgaard, Advokatrådet
Advokat Nete Weber, Danske Advokater
Dommer Torben Kuld Hansen, Den Danske Dommerforening
Retsassessor Preben Veng, Dommerfuldmægtigforeningen
Kontorchef Annemette Ottosen, Skatteministeriet
Statsautoriseret revisor Elan Schapiro, FSR – Danske Revisorer
Fg. statsadvokat Per Fiig, Rigsadvokaten
Chefkonsulent Rikke Stenild Hansen, Erhvervsministeriet
Kontorchef Jørgen Jørgensen, Justitsministeriet

Ved indledningen af arbejdet var retsassessor Bente Højmosé Thrane medlem af Konkursrådet. Hun blev afløst af retsassessor Preben Veng. Endvidere var advokat Knud K. Damsgaard medlem af Konkursrådet efter indstilling fra Advokatrådet. Han blev afløst af advokat Kristian Dalsgaard. Desuden var kontorchef i Erhvervs- og Vækstministeriet Sidsel Nordengaard medlem af Konkursrådet. Hun blev afløst af kontorchef i Erhvervsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen, som blev afløst af kontorchef Cécile Nielsen. Hun blev afløst af chefkonsulent Rikke Demant Hansen, som blev afløst af Rikke Stenild Hansen. Endvidere var kontorchef i Skatteministeriet Rikke Camilla Christensen medlem af Konkursrådet. Hun blev afløst af kontorchef Annemette Ottosen. Derudover var statsautoriseret revisor Jens Baes medlem af Konkursrådet. Han blev afløst af statsautoriseret revisor Elan Schapiro. Endvidere var statsadvokat Morten Niels Jakobsen medlem af Konkursrådet. Han blev afløst af fg. statsadvokat Per Fiig. Endelig var kontorchef i Justitsministeriet Mette Kjølby Miller-Harris medlem af Konkursrådet. Hun blev afløst af kontorchef Henrik Hjort Elmquist, som blev afløst af kontorchef Jørgen Jørgensen.

Som sekretær for Konkursrådet har fungeret specialkonsulent Uffe Kritte Nielsen, som blev afløst af fuldmægtig Cecilie Armand. Hun blev afløst af chefkonsulent Lise Troelsen, som blev afløst af fuldmægtig Jimmi Hilkøb.

3. Konkursrådets arbejde

Konkursrådet indledte arbejdet med kommissoriet i efteråret 2015.

Kommissoriet er blevet behandlet på en række møder, idet der dog som følge af covid-19 har været en længere periode, hvor det ikke har været muligt at afholde møder.

Konkursrådet har i forbindelse med arbejdet afholdt en række møder med berørte interessenter, herunder Dansk Industri, Dansk Erhverv, Håndværksrådet, Finansrådet, Dansk Iværksætterfor-
ening og Early Warning Danmark.

Det bemærkes for god ordens skyld, at Konkursrådet er anmodet om at vurdere de lovgivnings-
mæssige konsekvenser af rekonstruktions- og insolvensdirektivet, og at rådet derfor ikke har
fundet anledning til at foretage en nærmere analyse af direktivets samspil med det danske rets-
forbehold.

Konkursrådet afgiver hermed en betænkning om modernisering og revision af reglerne om
gældssanering, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet. Konkurs-
rådet har samtidig afgivet betænkning om revision af reglerne om rekonstruktion, herunder im-
plementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet, der indeholder yderligere overvejelser
om implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet.

Betænkningen er afgivet enstemmigt.

4. Resumé af Konkursrådets overvejelser og forslag

I *kapitel 1* redegøres der for Konkursrådets kommissorium, sammensætning og arbejde med
nærværende betænkning.

I *kapitel 2* foretages en gennemgang af gældende ret i hovedtræk vedrørende reglerne om gælds-
sanering.

Kapitel 3 indeholder Konkursrådets overvejelser om forholdet til særligt rekonstruktions- og
insolvensdirektivet. Konkursrådet finder, at de eksisterende gældssaneringsregler sammenholdt
med de i nærværende betænkning foreslåede ændringer er i overensstemmelse med direktivet.

I *kapitel 4* beskriver Konkursrådet fremmed ret. I overensstemmelse med kommissoriet har Konkursrådet undersøgt de i USA og i Storbritannien indhøstede erfaringer med de der gældende regler.

Kapitel 5 indeholder Konkursrådets overvejelser om, hvorvidt der bør ske en sammenlægning af reglerne om gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling. Konkursrådet foreslår, at de materielle regler vedrørende gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling ensrettes.

I *kapitel 6* gennemgår Konkursrådet konkurslovens enkelte betingelser for at opnå adgang til gældssanering med henblik på for hver bestemmelse at vurdere, om der er behov for at foretage justeringer, navnlig i lyset af den i *kapitel 5* foreslåede sammenlægning af reglerne i og uden for konkurs og rekonstruktionsbehandling.

Kapitel 7 indeholder Konkursrådets overvejelser om forholdet mellem konkurslovens regler om henholdsvis konkurskarantæne og gældssanering. Konkursrådet anbefaler, at der fastsættes regler, der regulerer forholdet mellem konkurskarantæne og gældssanering, og som udelukker sidstnævnte for personer, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse som anført i konkurslovens § 157, stk. 1.

Kapitel 8 indeholder Konkursrådets overvejelser vedrørende skyldnerens forpligtelse til at betale afdrag i henhold til en kendelse om gældssanering. Konkursrådet foreslår, at der ikke skal bestå en pligt til at tilbagebetale gælden i de tilfælde, hvor summen af de månedlige afdrag til samtlige fordringshavere ikke vil udgøre mere end et uvæsentligt beløb.

Kapitel 9 indeholder Konkursrådets overvejelser vedrørende længden af den periode, i hvilken skyldneren skal afdrage på sin gæld. Konkursrådet konstaterer, at den nuværende afdragsperiode på tre år ved gældssanering i forbindelse med konkurs eller rekonstruktion er forenelig med rekonstruktions- og insolvensdirektivet. Konkursrådet finder samtidig, at der ikke findes afgørende hensyn, der taler for at opretholde den nugældende periode på fem år for så vidt angår gældssanering uden for konkurs og rekonstruktion.

Kapitel 10 indeholder Konkursrådets overvejelser vedrørende muligheden for i forbindelse med gældssanering at give henstand i en periode uden pligt til samtidig afdragsvis betaling. Konkursrådet finder på baggrund af en samlet hensynsafvejning, at der ikke bør indføres yderligere mulighed for at give henstand uden pligt til samtidig afdragsvis betaling i forbindelse med gældssanering.

Kapitel 11 indeholder Konkursrådets overvejelser vedrørende muligheden for at afsige kendelse om gældssanering, før konkursbehandlingen er afsluttet, herunder navnlig om adgangen hertil bør udvides i forhold til, hvad der gælder i dag. *Kapitel 11* indeholder i forlængelse heraf Konkursrådets nærmere overvejelser om de forskellige problemstillinger, som kan opstå i tilfælde af, at konkursbehandlingen endnu ikke er afsluttet på det tidspunkt, hvor skyldneren skal betale afdrag i henhold til gældssaneringskendelsen.

Kapitel 12 indeholder Konkursrådets overvejelser vedrørende muligheden for at gældssanere krav på skat vedrørende det indkomstår, hvor gældssaneringssagen indledes eller konkursdekretet afsiges. Konkursrådet foreslår, at kravet på restskat vedrørende det igangværende indkomstår fuldt ud omfattes af gældssaneringen.

Kapitel 13 indeholder Konkursrådets overvejelser vedrørende de gældende regler om registrering af skyldnere hos kreditoplysningsbureauer.

I *kapitel 14* behandles spørgsmålet om, hvorvidt og i hvilket omfang skyldneren bør vejledes om reglerne om gældssanering allerede i forbindelse med konkurs eller rekonstruktionsbehandling. *Kapitel 14* indeholder endvidere Konkursrådets overvejelser vedrørende hensigtsmæssigheden af at betinge opnåelse af gældssanering af, at skyldneren gennemfører kurser i regnskabsaflægning og afregning af skat, moms, afgifter m.m.

Kapitel 15 indeholder Konkursrådets lovudkast samt bemærkninger til udkastets enkelte bestemmelser.

Kapitel 2

Gældende ret i hovedtræk

1. De gældende regler om gældssanering

Konkursloven indeholder i afsnit IV regler om gældssanering for fysiske personer. Reglerne blev indført ved lov nr. 187 af 9. maj 1984 og er senere revideret navnlig ved lov nr. 365 af 24. maj 2005 og lov nr. 718 af 25. juni 2010.

En gældssanering efter konkursloven går i hovedtræk ud på, at skyldnerens samlede usikrede gæld, det vil sige gæld, der ikke er sikret ved en panteret eller anden sikkerhedsret, nedskrives eller bortfalder. Formålet er at få skyldnerens gæld nedsat til et sådant beløb, at den pågældende sættes i stand til at afvikle beløbet i løbet af en overskuelig periode. Denne periodes længde, og dermed den procent hvortil fordringerne skal nedsættes, skal fastsættes i lyset af den enkelte skyldners forhold. Er skyldneren ikke i stand til at afdrage nogen del af gælden, kan gælden efter omstændighederne helt bortfalde.

Nedskrives gælden, skal skyldneren således betale en vis del af sin fremtidige indtægt til de fordringshavere, som er omfattet af gældssaneringen.

Den periode, hvori skyldneren pålægges at betale en vis del af sin indtægt til fordringshavere, fastsættes typisk til tre år, hvis der er tale om gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling. I andre tilfælde fastsættes perioden typisk til fem år.

Reglerne om gældssanering er en fravigelse af de almindelige regler om, at en fordringshaver kan gøre en gyldigt stiftet fordring gældende mod en skyldner.

Det er kun muligt at opnå gældssanering, hvis skyldneren er kvalificeret insolvent, det vil sige ikke kan og ikke har nogen udsigt til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser, og hvis gældssanering må antages at føre til en varig forbedring af skyldnerens forhold.

Grundtanken bag reglerne er, at hvor betingelserne for gældssanering er opfyldt, vil det reelt være i både fordringshavernes og skyldnerens interesse, at skyldneren opnår gældssanering. Fordringshavere skal herved ikke afholde udgifter til udsigtsløse inddrivelsesforsøg, og skyldneren motiveres til at afdrage en del af gælden.

Kendelse om gældssanering kan i almindelighed ikke afsiges, bl.a. såfremt skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede, eller skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender.

2. Særligt lempelige regler vedrørende gæld, der i det væsentlige stammer fra erhvervsmæssig virksomhed

Ved lov nr. 365 af 24. maj 2005 blev konkurslovens regler om gældssanering ændret på baggrund af Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, således at der i konkurslovens kapitel 29 blev indført et særligt lempeligt regelsæt om gældssanering i forbindelse med konkurs, hvis skyldnerens gæld i det væsentlige er erhvervsmæssig.

Ved lov nr. 718 af 25. juni 2010 blev disse lempelige regler om gældssanering for skyldnere, hvis gæld i det væsentlige er erhvervsmæssig, udvidet til også at omfatte gældssanering i forbindelse med rekonstruktionsbehandling.

Det følger af konkurslovens § 231, stk. 1, at reglerne i kapitel 29 anvendes, hvis en skyldner indgiver begæring om gældssanering, inden skifteretten indkalder til afsluttende skiftesamling i et konkursbo, og konkursbehandlingen vedrører bl.a. skyldneren eller et selskab, hvis kapital skyldneren direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af, forudsat at skyldnerens gæld i det væsentlige stammer fra kaution eller lignende hæftelse for selskabets gæld.

Reglerne i kapitel 29 finder efter konkurslovens § 231, stk. 2, desuden anvendelse, hvis en skyldner indgiver begæring om gældssanering inden fire uger efter stadfæstelsen af et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord, for et selskab, hvis kapital skyldneren direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af, forudsat at skyldnerens gæld i det væsentlige stammer fra kaution eller lignende hæftelse for selskabets gæld.

Såfremt en skyldners gæld ikke i det væsentlige stammer fra erhvervsmæssig virksomhed, kan skyldneren kun under særlige omstændigheder meddeles gældssanering efter reglerne i kapitel 29, jf. konkurslovens § 231 b.

Skifteretten kan efter en skyldners begæring afsige kendelse om gældssanering efter reglerne i kapitel 29, såfremt skyldneren godtgør, at skyldneren ikke er i stand til og inden for de nærmeste

år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser, og det må antages, at gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, jf. konkurslovens § 231 a, stk. 1.

Reglerne i konkurslovens kapitel 29 indebærer ifølge bekendtgørelse nr. 1363 af 19. december 2008 om gældssanering § 2, stk. 1, bl.a. at personer, der opnår gældssanering efter disse regler, som udgangspunkt kun skal afdrage på deres gæld i tre år mod normalt fem år. Der stilles ikke krav om, at skyldnerens økonomiske forhold skal være afklarede, før der kan afsiges kendelse om gældssanering. Det betyder ifølge forarbejderne til loven, at der vil kunne afsiges kendelse om gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling, selv om skyldnerens økonomiske forhold er usikre og uafklarede. Herved sikres det, at også skyldnere, der er berørt af et virksomhedssammenbrud, og som på afgørelsestidspunktet befinder sig i en økonomisk overgangsperiode i forbindelse med en konkurs- eller rekonstruktionsbehandling, har mulighed for at opnå en gældssanering.

Kendelse om gældssanering efter reglerne i konkurslovens kapitel 29 kan i almindelighed ikke afsiges, såfremt der foreligger forhold, der kan udelukke gældssanering, herunder hvis skyldneren i ikke uvæsentligt omfang har tilsidesat sine forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat og indsendelse af oplysninger til offentlige myndigheder eller lignende eller i øvrigt i ikke uvæsentligt omfang har undladt at lede den virksomhed, der er eller har været undergivet konkurs- eller rekonstruktionsbehandling, forsvareligt, jf. konkurslovens § 231 a, stk. 2. Kendelse om gældssanering kan herudover i almindelighed ikke afsiges, hvis skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, hvis en ikke uvæsentlig gæld er pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold, hvis skyldneren på trods af rimelig mulighed herfor har undladt at afdrage på sin gæld, hvis skyldneren har indrettet sig med henblik på gældssanering, eller hvis skyldneren stifter ny gæld, efter at gældssaneringssag er indledt, jf. konkurslovens § 231 a, stk. 2, jf. § 197, stk. 2, nr. 2-6. Ligesom ved gældssanering efter de almindelige regler skal der ved gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling lægges vægt på gældens alder, jf. konkurslovens § 231 a, stk. 3.

Af konkurslovens § 232, stk. 1, følger, at kendelse om gældssanering efter reglerne i kapitel 29 som udgangspunkt tidligst kan afsiges i forbindelse med konkursboets slutning, hvilket i praksis typisk vil være et til tre år efter konkursdekretets afsigelse. Det fremgår af forarbejderne, at det ofte ikke vil være muligt nærmere at opgøre skyldnerens gæld før boets afslutning, og at reglen skal sikre, at forholdene i det relevante konkursbo er afdækket i tilstrækkeligt omfang, således at der er tilvejebragt et forsvarligt grundlag, inden der træffes afgørelse om gældssanering.

Under særlige omstændigheder kan skifteretten imidlertid afsige kendelse om gældssanering på et tidligere tidspunkt end anført ovenfor, jf. konkurslovens § 232, stk. 2. Reglen er ifølge bemærkningerne til loven en undtagelsesbestemmelse og vil navnlig kunne anvendes i tilfælde, hvor behandlingen af konkursboet er særlig langvarig, og hvor konkursbehandlingen beror på enkelte udestående spørgsmål, herunder f.eks. udfaldet af en retssag eller lignende. Det må herved forudsættes, at skyldnerens forhold i øvrigt er afdækket i tilstrækkeligt omfang, således at afgørelsen i gældssaneringssagen i det hele kan træffes på et forsvarligt grundlag.

Iværksættere, der ønsker at genstarte, kan være omfattet af persongruppen i kapitel 29.

Reglerne i konkurslovens kapitel 29 er som anført baseret på bl.a. Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, der i vidt omfang også indeholdt overvejelser om gældssanering for iværksættere. Disse overvejelser havde baggrund i et tillægskommissorium, hvor Konkursrådet var blevet anmodet om at lægge vægt på iværksætterhensyn bl.a. på baggrund af erfaringer fra en række førende iværksætterlande, herunder bl.a. Storbritannien og Holland.

Konkursrådet overvejede bl.a. at etablere et bagudrettet system, det vil sige et fundamentalt helt nyt gældssaneringsinstitut, hvor skifteretten først ved udløbet af afdragsperioden skulle tage stilling til, om skyldneren kunne meddeles gældssanering, idet det ved udløbet af afdragsperioden skulle vurderes, om skyldneren i den mellemliggende periode havde foretaget en tilstrækkelig opsparing til fordel for sine fordringshavere.

Konkursrådet fandt imidlertid det nugældende fremadrettede system velbegrundet, og at udgangspunktet derfor fortsat skulle være, at kendelse om gældssanering skulle afsiges i forbindelse med konkursboets slutning. Hensynet til, at skyldneren i rimelig forlængelse af konkursbehandlingen ville få en (endelig) afklaring af, om der kan meddeles gældssanering, talte efter Konkursrådets opfattelse afgørende for at bevare det nuværende fremadrettede system. Herudover talte også administrative og omkostningsmæssige hensyn for at begrænse skifterettens og medhjælperens aktive medvirken og inddragelse i afdragsperioden, idet en yderligere inddragelse af skifteretten og medhjælperen gennem en længere periode ville have væsentlige administrative og omkostningsmæssige konsekvenser for statskassen.

Konkursrådet fandt desuden ikke anledning til at anbefale særlige regler for iværksættere, der ønskede at påbegynde ny erhvervsvirksomhed, fordi det efter Konkursrådets opfattelse ikke var muligt at definere personkredsen ud fra klare og objektive kriterier. Vurderingen måtte således i vidt omfang bero på den pågældendes eget udsagn herom.

Kapitel 3

Forholdet til EU-retten

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/848 af 20. maj 2015 om insolvensbehandling (herefter insolvensforordningen) indeholder bl.a. regler om kompetence, lovvalg og gensidig anerkendelse. Forordningen finder anvendelse på kollektive insolvensbehandlinger, f.eks. konkurs og rekonstruktion samt gældssanering.

Insolvensforordningen er omfattet af protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til Lissabontraktaten. Dette indebærer, at forordningen ikke er bindende for – og ikke finder anvendelse i – Danmark.

Forordningen indeholder ikke materielle regler for insolvensbehandling, men overlader den materielle behandling til medlemsstaterne.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1023 af 20. juni 2019 om rammer for forebyggende rekonstruktion, gældssanering og udelukkelse og om foranstaltninger med henblik på mere effektive procedurer for rekonstruktion, insolvensbehandling og gældssanering og om ændring af direktiv (EU) 2017/1132 (rekonstruktions- og insolvensdirektivet) indeholder regler om bl.a. gældssanering for fysiske personer.

Direktivet er vedtaget med hjemmel i artikel 53 og 114 i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde, og direktivet er dermed bindende for Danmark.

Det følger af direktivets artikel 34, stk. 1, at medlemsstaterne senest den 17. juli 2021 skal vedtage, offentliggøre og anvende de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet. Som anført i *kapitel 1*, afsnit 1, er fristen ved dispensation fra Kommissionen udsat til den 17. juli 2022, jf. direktivets artikel 34, stk. 2.

1. Forholdet til rekonstruktions- og insolvensdirektivet

1.1 Gældende ret

Rekonstruktions- og insolvensdirektivet indeholder bestemmelser om rammerne for forebyggende rekonstruktion, procedurer for gældssanering af insolvente iværksættere, og foranstaltninger med henblik på at sikre mere effektive procedurer for rekonstruktion, insolvensbehandling og gældssanering, jf. direktivets artikel 1, stk. 1.

Denne betænkning omhandler alene forholdet til direktivets regler om gældssanering.

Direktivets regler om gældssanering har til formål bl.a. at sikre, at iværksættere får adgang til gældssanering, således at de kan påbegynde ny virksomhed, jf. direktivets præambelbetragtning nr. 1.

Direktivet finder ikke anvendelse på procedurer for gældssanering, der omfatter skyldnere, som er fysiske personer, som ikke er iværksættere, jf. direktivets artikel 1, stk. 2, litra h. Medlemsstaterne kan dog i medfør af direktivets artikel 1, stk. 4, udvide anvendelsesområdet for direktivets regler om gældssanering til også at omfatte insolvente fysiske personer, som ikke er iværksættere.

I direktivet forstås ved en "iværksætter" en fysisk person, der driver forretning eller virksomhed eller udøver et fag eller erhverv, jf. direktivets artikel 2, stk. 1, nr. 9.

Ved "fuld gældssanering" forstås i henhold til direktivet det forhold, at håndhævelse over for iværksættere af deres udestående gæld omfattet af gældssanering udelukkes, eller at udestående gæld omfattet af gældssanering som sådan bortfalder, som led i en procedure, der kan omfatte realisering af aktiver eller en tilbagebetalingsplan eller begge, jf. direktivets artikel 2, stk. 1, nr. 10.

Som en "tilbagebetalingsplan" anses efter direktivets artikel 2, stk. 1, nr. 11, et betalingsprogram for den insolvente iværksætter for betaling af bestemte beløb på bestemte datoer til fordringshavere eller en periodisk overførsel til fordringshavere af en vis del af iværksætterens disponible indkomst i løbet af gældssaneringsperioden.

Direktivets afsnit III indeholder navnlig regler om gældssanering.

Det følger af direktivets artikel 20, stk. 1, at medlemsstaterne er forpligtede til at sikre, at insolvente iværksættere har adgang til mindst én procedure, der kan føre til en fuld gældssanering i overensstemmelse med dette direktiv.

Af direktivets artikel 20, stk. 2 følger, at de medlemsstater, hvori en fuld gældssanering er betinget af iværksætterens delvise tilbagebetaling af gælden, sikrer, at den dermed forbundne betalingsforpligtelse er baseret på iværksætterens individuelle situation og navnlig står i forhold til iværksætterens indkomst og aktiver, som kan gøres til genstand for udlæg eller er disponible i gældssaneringsperioden, og tager hensyn til kreditorernes rimelige interesse.

Efter direktivets artikel 20, stk. 3, skal medlemsstaterne sikre, at iværksættere, der har fået gældssanering, kan drage fordel af eksisterende nationale rammer, der yder erhvervsstøtte til iværksættere, herunder adgang til relevante og ajourførte oplysninger om disse rammer.

I direktivets artikel 21 fastsættes regler om varigheden af gældssaneringsperioden. Det følger heraf, at medlemsstaterne skal sikre, at iværksættere kan være fuldstændig frigjort for al gæld senest tre år efter tidspunktet for stadfæstelsen af tilbagebetalingsplanen eller indledning af gennemførelse af planen i de tilfælde, hvor proceduren omfatter en tilbagebetalingsplan, jf. stk. 1, litra a, eller, i tilfælde hvor proceduren ikke omfatter en tilbagebetalingsplan, senest tre år efter tidspunktet for indledningen af proceduren eller oprettelsen af det bo, der er under iværksætterens insolvensbehandling, jf. stk. 1, litra b.

Efter direktivets artikel 21, stk. 2, skal medlemsstaterne sikre, at insolvente iværksættere, der har opfyldt eventuelle forpligtelser i henhold til national ret, er frigjort for deres gæld ved gældssaneringsperiodens udløb, uden at det er nødvendigt at indgive en begæring med henblik på at indlede en yderligere procedure end de procedurer, der er omhandlet i stk. 1.

Direktivets artikel 22 fastsætter regler om ophør af en eventuel udelukkelsesperiode. Efter artikel 22, stk. 1, skal enhver udelukkelse fra start af en forretning eller virksomhed eller udøvelse af et fag eller erhverv alene af den grund, at iværksætteren er insolvent, ophøre senest ved gældssaneringsperiodens udløb, når iværksætteren opnår gældssanering i overensstemmelse med dette direktiv.

Efter direktivets artikel 22, stk. 2, skal medlemsstaterne sikre, at de i stk. 1 omhandlede udelukkelse ved gældssaneringsperiodens udløb ophører med at have virkning, uden at det er nødvendigt at indgive begæring med henblik på at indlede en yderligere procedure end de procedurer, der er omhandlet i artikel 21, stk. 1.

Af direktivets artikel 23 følger visse undtagelser til gældssanering efter de forudgående bestemmelser. Efter artikel 23, stk. 1, skal medlemsstaterne, uanset artikel 20-22, opretholde eller indføre bestemmelser om, at gældssanering kan nægtes eller begrænses, eller at adgangen til gælds-

sanering kan tilbagekaldes, eller at der kan fastsættes længere frister for opnåelse af fuld gældssanering eller længere udelukkelsesperioder, hvis iværksætteren har handlet uhæderligt eller i ond tro over for fordringshavere eller andre interessenter i forbindelse med optagelsen af gælden, under insolvensproceduren eller under afviklingen af gælden.

Efter direktivets artikel 23, stk. 2, kan medlemsstaterne, uanset artikel 20-22, endvidere opretholde eller indføre bestemmelser om, at gældssanering kan nægtes eller begrænses, eller at adgangen til gældssanering kan tilbagekaldes, eller fastsætte længere frister for opnåelse af fuld gældssanering eller længere udelukkelsesperioder, når sådanne undtagelser er behørigt begrundet. Dette vil være tilfældet, hvis iværksætteren væsentligt har tilsidesat forpligtelserne i henhold til en tilbagebetalingsplan, eller enhver anden retlig forpligtelse, som skal sikre fordringshavernes interesser, jf. litra a, hvis den insolvente iværksætter ikke har overholdt oplysnings- eller samarbejdsforpligtelser i henhold til EU-retten og national ret, jf. litra b, hvis der er uretmæssige ansøgninger om gældssanering, jf. litra c, hvis der er en ny ansøgning om gældssanering inden for en bestemt frist, efter at den insolvente iværksætter fik bevilget en fuld gældssanering eller blev nægtet en fuld gældssanering som følge af en alvorlig krænkelse af oplysnings- eller samarbejdsforpligtelser, jf. litra d, hvis der ikke er dækning for omkostningerne i forbindelse med den procedure, der fører til gældssanering, jf. litra e, eller hvis en undtagelse er nødvendig for at sikre balancen mellem skyldners rettigheder og en eller flere fordringshaveres rettigheder, jf. litra f.

Efter direktivets artikel 23, stk. 3, kan medlemsstaterne, uanset artikel 21, endvidere fastsætte længere gældssaneringsperioder i tilfælde, hvor der er truffet foranstaltninger for at beskytte iværksætterens primære bolig og i givet fald iværksætterens families bolig eller de væsentlige aktiver til, at iværksætteren kan fortsætte med at drive sin forretning eller virksomhed eller udøve sit fag eller erhverv, jf. litra a, eller, hvor den insolvente iværksætters primære bolig og i givet fald iværksætterens families bolig, ikke er realiseret, jf. litra b.

Efter direktivets artikel 23, stk. 4, kan medlemsstaterne desuden udelukke særlige gældskategorier fra gældssanering eller begrænse adgangen til gældssanering eller fastsætte en længere gældssaneringsperiode, når sådanne udelukkelses, begrænsninger eller længere perioder er behørigt begrundet, såsom i tilfælde af sikret gæld, jf. litra a, gæld som følge af eller i forbindelse med strafferetlige sanktioner, jf. litra b, gæld som følge af erstatningsansvar uden for kontraktforhold, jf. litra c, gæld vedrørende underholdspligt, der er opstået i forbindelse med et familieforhold, forælder-barn-forhold, ægteskab eller svogerskab, jf. litra d, gæld stiftet efter ansøgning om eller indledning af den procedure, der fører til gældssanering, jf. litra e, og gæld som følge af en forpligtelse til at betale omkostningerne ved den procedure, der fører til gældssanering, jf. litra f.

Efter direktivets artikel 23, stk. 5, kan medlemsstaterne, uanset artikel 22, fastsætte længere eller tidsubegrænsede udelukkelsesperioder, når iværksætteren udøver et erhverv, for hvilket der gælder særlige etiske regler eller specifikke regler om omdømme eller ekspertise, og iværksætteren har tilsidesat disse regler, jf. litra a, eller udøver et erhverv, der beskæftiger sig med forvaltning af andres ejendom, jf. litra b. Tilsvarende gælder, hvis en insolvent iværksætter anmoder om adgang til et erhverv som omhandlet i litra a og b.

Direktivet berører ikke nationale regler vedrørende udelukkelser, som pålægges af andre judicielle eller administrative myndigheder end dem, der er omhandlet i artikel 22.

Direktivets artikel 24, stk. 1, pålægger medlemsstaterne en forpligtelse til at sikre, at al gæld omfattet af en gældssanering behandles i en enkelt procedure med henblik på at opnå en fuld gældssanering, når insolvente iværksættere har erhvervsmæssig gæld stiftet som led i driften af deres forretning eller virksomhed eller i udøvelsen af et fag eller erhverv såvel som personlig gæld stiftet uden for rammerne af disse aktiviteter, som ikke med rimelighed kan adskilles.

Efter direktivets artikel 24, stk. 2, kan medlemsstaterne bestemme, at gæld omfattet af gældssanering, hvis den erhvervsmæssige gæld og den personlige gæld kan adskilles, behandles enten ved særskilte, men koordinerede procedurer, eller i samme procedure med henblik på at opnå en fuld gældssanering.

1.2 Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har vurderet om gældssaneringsreglerne i dansk ret med de af Konkursrådet foreslåede ændringer, jf. kapitel 15, er i overensstemmelse med rekonstruktions- og insolvensdirektivet.

1.2.1 Definitioner

Rekonstruktions- og insolvensdirektivet definerer i artikel 1, stk. 1, nr. 9, en iværksætter som ”en fysisk person, som driver forretning eller virksomhed eller udøver et fag eller erhverv”. Som tidligere anført af Konkursrådet i bl.a. betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering er det vanskeligt at definere en iværksætter ud fra faste kriterier. Som nævnt i *kapitel 6* er det også efter direktivets vedtagelse Konkursrådets vurdering, at begrebet iværksætter vanskeligt lader sig definere ud fra faste kriterier. Det er således Konkursrådets opfattelse, at der ikke af direktivets afgrænsning af begrebet kan udledes et klart og objektivt kriterium, der kan anvendes til at adskille gruppen af iværksættere fra andre erhvervsdrivende. Det er imidlertid efter Konkurs-

rådets opfattelse ikke nødvendigt at adskille gruppen af iværksættere fra andre erhvervsdrivende, idet de foreslåede regler for gældssanering angiver den samme retsstilling for iværksættere og andre erhvervsdrivende. De foreslåede regler for gældssanering skelner som udgangspunkt heller ikke mellem erhvervsdrivende skyldnere og andre skyldnere med ikke-erhvervsmæssig gæld.

Det bemærkes, at der ikke i forhold til direktivet er noget til hinder for, at anvendelsesområdet for direktivets regler om gældssanering for iværksættere udvides til at omfatte insolvente fysiske personer, som ikke er iværksættere. Det er tilmed i direktivets præambelbetragtning nr. 21 anført, at det er tilrådeligt, at medlemsstaterne snarest muligt anvender direktivets bestemmelser om gældssanering også på forbrugere, selv om direktivet ikke indeholder bindende regler om forbrugeres overgældsætning. Det bemærkes derudover, at det fremgår af præambelbetragtning nr. 73, at begrebet iværksætter som omhandlet i direktivet ikke bør berøre direktører eller bestyrelsesmedlemmer, som bør behandles i overensstemmelse med national ret.

Det bemærkes i den forbindelse, at ikke-erhvervsdrivende skyldnere, der opnår gældssanering efter de danske regler, alene kan anses for at opnå en gældssanering efter dansk ret. De danske gældssaneringsregler har siden deres gennemførelse i 1984 fundet anvendelse på ikke-erhvervsdrivende skyldnere med ikke-erhvervsmæssig gæld og skal dermed fortolkes i henhold til dansk ret. De danske regler om gældssanering for ikke-erhvervsdrivende skyldnere skal dermed alene fortolkes i henhold til dansk ret og ikke i lyset af direktivets bestemmelser.

Konkursrådet har overvejet samspillet mellem insolvensbetingelsen i konkursloven for at opnå gældssanering og direktivets definition af ”insolvens”, som skal defineres i henhold til national ret, jf. direktivets artikel 2, stk. 2, litra a.

Konkursloven opstiller forskellige insolvenskrav alt efter, om begæringen vedrører konkursbehandling mv., jf. konkurslovens § 17, stk. 2, eller gældssanering, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 1, og 231 a, stk. 1. Det er en betingelse for skifterettens imødekommelse af en skyldners begæring om gældssanering, at skyldneren ikke er i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 1, og 231 a, stk. 1.

Konkursrådet foreslår, jf. *kapitel 15*, at konkurslovens § 197, stk. 1, affattes således, at den eksplicit definerer, hvad der forstås ved ”insolvens” som betingelse for gældssanering. I henhold til direktivets artikel 2, stk. 2, litra a, defineres ”insolvens” efter national ret. Ved den foreslåede affattelse af konkurslovens § 197, stk. 1, fastlægges den danske definition af insolvens, der dermed er afgørende for, hvornår direktivets regler finder anvendelse.

1.2.2 Adgang til fuld gældssanering

Konkursrådet har overvejet, om de foreslåede regler giver insolvente iværksættere adgang til mindst én procedure, der kan føre til en fuld gældssanering, som foreskrevet i rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 20, stk. 1.

Konkursrådet vurderer, at de foreslåede regler opfylder direktivets artikel 20, stk. 1. De foreslåede regler sikrer således iværksættere (og andre erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fysiske personer) adgang til fuld gældssanering under visse betingelser. Gældssaneringsbetingelsernes overholdelse af direktivet er behandlet i afsnit 1.2.6. Det bemærkes, at begrebet ”fuld gældssanering” i direktivet også omfatter gæld, der bortfalder som led i en tilbagebetalingsplan, jf. direktivets artikel 2, stk. 1, nr. 10.

1.2.3 Gældssaneringsperiodens varighed

Konkursrådet har overvejet, om de foreslåede regler om varigheden af afdragsperioden er i overensstemmelse med rekonstruktions- og insolvensdirektivets bestemmelser om varigheden af gældssaneringsperioden.

Det følger af direktivets artikel 21, at medlemsstaterne skal sikre, at iværksættere kan være fuldstændig frigjort for al gæld senest tre år efter tidspunktet for stadfæstelsen eller indledningen af gennemførelsen af tilbagebetalingsplanen i de tilfælde, hvor proceduren omfatter en tilbagebetalingsplan, jf. artikel 21, stk. 1, litra a, eller, i tilfælde hvor proceduren ikke omfatter en tilbagebetalingsplan, senest tre år efter tidspunktet for indledningen af proceduren, eller oprettelsen af det bo, der er under iværksætterens insolvensbehandling, jf. stk. 1, litra b.

Som anført i *kapitel 9*, afsnit 2, er det Konkursrådets opfattelse, at afdragsperioden fremover bør fastsættes til tre år.

I forhold til afdragsperiodens begyndelsestidspunkt i dansk ret følger det af konkurslovens § 216, jf. bekendtgørelse nr. 1363 af 19. december 2008 om gældssanering § 2, stk. 1, at afdragsperioden påbegyndes den første i måneden, efter at gældssaneringskendelsen er blevet endelig, medmindre retten fastsætter et senere begyndelsestidspunkt. Det følger af direktivets præambelbetragtning nr. 75, at tidspunktet for gældssaneringsperiodens påbegyndelse eksempelvis kan være den første rate i henhold til tilbagebetalingsplanen. Skyldneren kan på den baggrund i henhold de foreslåede regler anses for at blive frigjort for sin gæld tre år efter tidspunktet for

det første afdrag i henhold til gældssaneringskendelsen. Konkursrådet vurderer på den baggrund, at den foreslåede afdragsperiode på tre år er forenelig med direktivet.

Det er Konkursrådets opfattelse, at en kendelse om gældssanering, der går ud på bortfald af skyldnerens gæld, bør anses for omfattet af direktivets artikel 21, stk. 1, litra a, om procedurer, der omfatter en tilbagebetalingsplan. I tilfælde af at gælden i medfør af kendelsen om gældssanering bortfalder uden en forudgående afdragsperiode, vil der fortsat gælde en teknisk afdragsperiode på tre år fra kendelsestidspunktet. I denne periode vil gældssanerings sagen efter omstændighederne kunne genoptages med henblik på at fastsætte en dividende.

1.2.4 Procedure for gældssanering

Efter rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 21, stk. 2, skal medlemsstaterne sikre, at insolvente iværksættere, der har opfyldt eventuelle forpligtelser i henhold til national ret, frigøres for deres gæld ved gældssaneringsperiodens udløb, uden at det er nødvendigt at indgive en begæring med henblik på at indlede en yderligere procedure end de procedurer, der er omhandlet i stk. 1. Konkursrådet vurderer, at de foreslåede gældssaneringsregler er i overensstemmelse med direktivets artikel 21, stk. 2.

1.2.5 Udelukkelse

Konkursrådet har overvejet, om de gældende regler er i overensstemmelse med rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 22. Artikel 22 forpligter medlemsstaterne til at sikre, at enhver udelukkelse fra start af en forretning eller virksomhed eller udøvelse af et fag eller erhverv alene af den grund, at iværksætteren er insolvent, skal ophøre ved gældssaneringsperiodens udløb, når en insolvent iværksætter opnår gældssanering i overensstemmelse med direktivet.

Det følger af direktivets artikel 23, stk. 5, at medlemsstaterne uanset artikel 22 kan fastsætte længere eller tidsbegrænsede udelukkelsesperioder. Længere eller tidsbegrænsede udelukkelsesperioder kan fastsættes, når den insolvente iværksætter udøver et erhverv, hvor der gælder særlige etiske regler eller specifikke regler om omdømme eller ekspertise, og iværksætteren har tilsidesat disse regler, jf. litra a, eller når den insolvente iværksætter udøver et erhverv, der beskæftiger sig med forvaltning af andres ejendom, jf. litra b.

Der må efter Konkursrådets vurdering, som forudsætning for at direktivets artikel 22 finder anvendelse, kunne sættes lighedstegn mellem den gæld, der med gældssaneringskendelsen er bortfaldet, og den gæld, der begrunder skyldnerens insolvens, og som har ført til, at skyldneren er blevet udelukket fra at udøve visse former for virksomhed og visse hverv. Den konkrete

erhvervsudelukkelse må således være udløst af den gæld, som bortfalder i kraft af gældssaneringsperiodens udløb. Artikel 22 kan efter Konkursrådets opfattelse ikke medføre, at en skyldner efter gældssaneringsperiodens udløb ikke kan rammes af udelukkelsesregler som følge af en ny overgældsætning.

Der findes i en række love regler om, at en vis virksomhed ikke må udøves af en person, der er under rekonstruktionsbehandling, konkurs og i visse tilfælde gældssanering. Det gælder bl.a. virksomhed som advokat (retsplejelovens §§ 119 og 137), sagkyndigt retsmedlem (retsplejelovens §§ 93 og 94), godkendt revisor (revisorlovens §§ 3 og 7), bobestyrer (dødsboskiftelovens § 11), autoriseret anmelder ved tinglysning (tinglysningslovens §§ 49 d og 49 e), autoriseret registrator i Køretojsregisteret (lov om registrering af køretøjer § 15), ejendomsmægler (lov om formidling af fast ejendom §§ 6 og 9), lægdommer i en boligretssag (lejelovens § 109) medlem af et huslejenævn (boligreguleringslovens § 37) og landinspektør (lov om landinspektører §§ 1 og 3).

Dette gælder også udøvelse af inkassovirksomhed (inkassolovens §§ 5 og 22), afvikling af offentligt hasardspil i turneringsform (pokerlovens §§ 7 og 9), udbud og arrangering af spil (lov om spil §§ 26 og 45), vagtvirksomhed (lov om vagtvirksomhed §§ 3 og 17), buskørsel (lov om buskørsel §§ 12 og 16), godskørsel (lov om godskørsel § 3), taxikørsel (lov om taxikørsel § 3), erhvervsmæssig postbefordring (postlovens §§ 3 og 4), apotekervirksomhed (apotekslovens § 15), fremstilling, opbevaring, overdragelse mv. af fyrværkeri og andre pyrotekniske artikler (fyrværkerilovens § 2 a), kollektiv elforsyningsvirksomhed og registrerede elhandelsvirksomheder (elforsyningslovens §§ 54 og 72 d), naturgasforsyning (lov om naturgasforsyning § 33), aktiviteter i Danmarks undergrund (undergrundslovens § 30), visse offshoreaktiviteter (offshoresikkerhedslovens § 32 c), offentlig fiskeauktion (fiskerilovens § 89), el-, vvs- og kloakinstallationsvirksomhed (lov om autorisation af virksomheder på el-, vvs- og kloakinstallationsområdet § 9), etablering og drift af rørledning til transport af råolie og kondensat (lov om etablering og benyttelse af en rørledning til transport af råolie og kondensat § 2 a), foretagelse af syn og omsyn af køretøjer (lov om godkendelse og syn af køretøjer § 7), erhvervsmæssig udskænkning af spiritus mv. (restaurationslovens § 13) samt hverv som kommissionær (kommissionslovens § 47).

Det gælder endvidere hverv som medlem af bestyrelsen i en fond (fondslovens § 13, stk. 2 og erhvervsfondslovens § 44, stk. 2), medlem af bestyrelsen eller direktør i en finansiel virksomhed (lov om finansiel virksomhed § 64), medlem af bestyrelsen eller direktionen samt ansat nøgleperson i en firmapensionskasse (lov om firmapensionskasser § 42), medlem af bestyrelsen eller direktionen i en investeringsforening og af bestyrelsen i selskaber for investering med kapital, der er variabel (investeringsforeningsloven § 57), medlem af ledelsen i en forvalter med

tilladelse til at forvalte alternative investeringsfonde (lov om forvaltere af alternative investeringsfonde § 13), medlem af bestyrelsen eller direktionen i et e-pengeinstitut eller betalingsinstitut (betalingslovens § 30), medlem af bestyrelsen eller direktionen i en operatør af et reguleret marked eller indehaver af samme (lov om kapitalmarkeder § 68), medlem af bestyrelsen, direktionen eller ledelsesansvarlig i en valutavekslingsvirksomhed eller indehaver af samme og udbyder af visse tjenesteydelser til virksomheder (hvidvaskloven §§ 45 og 58), medlem af bestyrelsen eller direktionen i et ejendomskreditselskab (lov om ejendomskreditselskaber § 4), medlem af bestyrelsen eller direktionen i en forsikringsformidler og en genforsikringsformidler og indehaver af samme (lov om forsikringsformidling § 9), medlem af bestyrelsen eller direktionen hos en finansiel rådgiver, en investeringsrådgiver eller en boligkreditformidler eller indehaver af samme (lov om finansielle rådgivere, investeringsrådgivere og boligkreditformidlere § 4), og medlem af bestyrelsen eller direktionen i en forbrugslånsvirksomhed eller indehaver af samme (lov om forbrugslånsvirksomheder § 4). Det gælder tillige hverv som medlem af bestyrelsen eller direktør i Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP-lovens § 23 a), direktør i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (lov om den selvejende institution Arbejdsmarkedets Erhvervssikring § 8), medlem af bestyrelsen eller direktør i Lønmodtagernes Dyrtidsfond (lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond § 4 a) og bestyrelsesmedlem i maritime uddannelsesinstitutioner (maritim uddannelseslov § 9 h).

Der findes endvidere i selskabsloven en regel om, at en person, der er under konkurs eller rekonstruktion, ikke må stifte et kapitalsekskab (selskabslovens § 24). På samme måde må en person, der er under konkurs eller rekonstruktion, ikke stifte en erhvervsdrivende fond (lov om erhvervsdrivende fonde § 26) eller være medlem af en europæisk økonomisk firmagruppe (lov om administration af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordninger om indførelse af europæiske økonomiske firmagrupper § 3).

Der findes herudover regler om, at personer, der har betydelig forfalden gæld til det offentlige, er udelukkede fra at udøve visse former for virksomhed (retsplejelovens §§ 121 og 139 om advokater, lov om formidling af fast ejendom § 10 om ejendomsmæglere og revisorlovens § 3 om revisorer).

Der findes endelig i konkursloven regler om konkurskarantæne, der indebærer et forbud mod i en periode at drive erhvervsaktivitet under visse former (konkurslovens § 159). Konkurskarantæne forudsætter, at den pågældende på grund af groft uforsvarlig forretningsførelse er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsaktivitet. Konkurskarantæne forudsætter yderligere, at den pågældende har deltaget i ledelsen af en konkursramt virksomhed senere end 1 år før fristdagen.

Visse af de nævnte former for virksomhed kan i en overgangsperiode videreføres af konkursboet. Det gælder for bl.a. inkassovirksomhed, offentligt hasardspil i turneringsform, udbud og arrangering af spil, vagtvirksomhed, buskørsel, godskørsel og taxikørsel. Skyldneren personlig må ikke udøve sådan virksomhed under konkursbehandlingen.

Konkursrådet har overvejet, om de nævnte regler om udelukkelse fra at udøve visse former for virksomhed og visse hverv er i overensstemmelse med direktivet.

Det er Konkursrådets vurdering, at de regler, der udelukker insolvente personer fra hverv som medlem af bestyrelsen eller direktionen i visse virksomheder og organisationer, ikke berøres af direktivet. Dette er begrundet i, at begrebet ”iværksætter” som omhandlet i direktivet ikke berører direktører eller bestyrelsesmedlemmer, som bør behandles i overensstemmelse med national ret, jf. direktivets præambelbetragtning nr. 73.

Konkursrådet vurderer endvidere, at de nævnte udelukkelsesregler, der beror på skyldnerens gæld til det offentlige, er i overensstemmelse med direktivets artikel 22. Konkursrådet tillægger det afgørende betydning, at gælden til det offentlige vil bortfalde efter gældssaneringsperiodens udløb. Således vil grundlaget for udelukkelsen fra udøvelsen af visse former for virksomhed og visse hverv også bortfalde.

Konkursrådet finder dernæst, at konkurslovens regler om konkurskarantæne ikke er uforenelige med direktivet. Det vurderes, at reglerne om konkurskarantæne falder uden for direktivets anvendelsesområde. Konkurskarantænen kan således ikke anses for alene at bero på skyldnerens insolvens som foreskrevet i direktivets artikel 22, stk. 1. Konkurskarantænen beror derimod på skyldnerens tidligere forretningsførelse i en konkursramt virksomhed. Hertil kommer, at Konkursrådet i kapitel 7 anbefaler, at der fastsættes særskilte regler, som regulerer forholdet mellem konkurskarantæne og gældssanering, og som udelukker sidstnævnte for personer, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i overensstemmelse med konkurslovens § 157, stk. 1. Det vil efter de foreslåede regler ikke kunne forekomme, at skyldneren under en konkurskarantæne bliver frigjort fra sin gæld som led i en gældssanering.

For så vidt angår de øvrige regler om udelukkelse fra at udøve visse former for virksomhed og visse hverv har Konkursrådet overvejet, om de nævnte regler er omfattet af anvendelsesområdet for direktivets artikel 22.

I direktivets præambelbetragtning nr. 5 betegnes udelukkelsen som ”*en udelukkelse fra udøvelse af erhvervsvirksomhed, der ofte ledsager en procedure, der fører til gældssanering*”. Det fremgår endvidere af direktivets præambelbetragtning nr. 73, at der med direktivet tages skridt til at begrænse varigheden af afgørelser om udelukkelse fra udøvelse af erhvervsvirksomhed

udstedt i forbindelse med en skyldners overgældsætning eller insolvens. Ovennævnte uddrag fra direktivets præambelbetragtninger støtter en fortolkning af direktivets artikel 22, hvorefter der for at være tale om udelukkelse fra erhvervsvirksomhed i direktivets forstand, skal være tale om en generel afgørelse om erhvervsudelukkelse udstedt i forbindelse med skyldnerens insolvens.

Ovennævnte nationale regler om udelukkelse fra udøvelse af visse former for virksomhed og visse hverv vedrører lovfastsatte betingelser for adgangen til udøvelse af den specifikke virksomhed eller det specifikke hverv, som reguleres.

Det er Konkursrådets vurdering, at de nævnte regler i national dansk ret ikke kan anses for at udgøre forbud mod erhvervsudøvelse i direktivets forstand.

Hertil kommer, at de nævnte begrænsninger i dansk ret i adgangen til at udøve visse former for virksomhed og visse hverv alene gælder under konkurs- og rekonstruktionsbehandlingen og/eller behandlingen af gældssaneringssagen. Skyldneren må således antages i langt størstedelen af tilfældene at kunne udøve virksomheden eller hvervet igen, når konkursboet, rekonstruktionen eller gældssaneringssagen sluttet.

Konkursrådet har endelig overvejet betydningen af direktivets artikel 23, stk. 6. Det er Konkursrådets vurdering, at bestemmelsen må fortolkes således, at afgørelser om udelukkelser, der træffes af andre myndigheder end dem, der træffer afgørelse om gældssanering, falder uden for direktivets anvendelsesområde. Skifteretten må i den forbindelse anses som en særskilt myndighed, dvs. at direktivets artikel 23, stk. 6, ikke påvirker afgørelser afsagt i almindelige civile sager og straffesager.

1.2.6 Undtagelsesbestemmelser

Konkursrådet har overvejet, om de gældende regler i konkursloven og de af Konkursrådet foreslåede regler, jf. *kapitel 15*, er i overensstemmelse med rekonstruktions- og insolvensdirektivets undtagelsesbestemmelser i direktivets artikel 23.

Direktivets artikel 23 fastsætter dels, hvornår medlemsstaterne er forpligtede til at nægte, begrænse eller tilbagekalde gældssanering mv., dels hvornår medlemsstaterne i øvrigt kan vælge at nægte, begrænse eller tilbagekalde gældssanering mv.

1.2.6.1 Nægtelse af gældssanering

Konkursrådet har overvejet, om de gældende og foreslåede regler er i overensstemmelse med rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 23, stk. 1, hvorefter medlemsstaterne er forpligtede til at opretholde eller indføre bestemmelser om nægtelse af adgangen til gældssanering mv., hvis iværksætteren har handlet uhæderligt eller i ond tro over for fordringshavere eller andre interessenter i forbindelse med optagelsen af gælden, under insolvensproceduren eller under afviklingen af gælden.

Det fremgår af direktivets præambelbetragtning nr. 79, at der ved bedømmelsen af, om en iværksætter har handlet uhæderligt, eventuelt kan tages hensyn til omstændigheder såsom: gældens karakter og omfang, tidspunktet for gældsstiftelsen, iværksætterens indsats for at betale gælden og overholde retlige forpligtelser, herunder krav om offentlig licens og behovet for korrekt bogføring, tiltag fra iværksætterens side for at modarbejde regres fra fordringshavere, opfyldelse af forpligtelser ved sandsynlighed for insolvens, som påhviler de iværksættere, der er direktører i et selskab, samt overholdelse af EU-retlig og national konkurrencelovgivning og arbejdsret. Undtagelser bør også kunne indføres, hvis iværksætteren ikke har opfyldt visse retlige forpligtelser, herunder forpligtelser til at maksimere udbyttet til kreditorer, hvilket kan tage form af en generel forpligtelse til at generere indkomst eller aktiver. Der bør desuden kunne indføres særlige undtagelser, hvis det er nødvendigt for at sikre balancen mellem skyldneres rettigheder og en eller flere kreditors rettigheder, såsom hvis kreditor er en fysisk person, som har behov for større beskyttelse end skyldner.

Det er Konkursrådets vurdering, at skyldneren vil have handlet uhæderligt eller i ond tro i direktivets forstand, såfremt skyldneren gør sig skyldig i de handlinger eller undladelser, der er nævnt i konkurslovens §§ 197, stk. 2, nr. 2-6, og 231 a, stk. 2 (og den foreslåede § 197 a, stk. 2), som i dag som udgangspunkt udelukker gældssanering. Det er således Konkursrådets vurdering, at skyldneren vil have handlet uhæderligt eller i ond tro i direktivets forstand, hvis skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, har undladt at afdrage på sin gæld, selv om skyldneren har haft rimelig mulighed herfor, har indrettet sig med henblik på gældssanering, har stiftet ny gæld efter, at gældssaneringssag er indledt, i ikke uvæsentligt omfang har tilsidesat sine forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat og indsendelse af oplysninger til offentlige myndigheder eller lignende, eller i øvrigt i ikke uvæsentligt omfang har undladt at lede den virksomhed, der er eller har været undergivet konkursbehandling, forsvarligt.

Hvis skyldneren har gjort sig skyldig i andre handlinger eller undladelser, der ikke udtrykkeligt er nævnt i de gældende regler, men som alligevel må betragtes som uhæderlige eller begået i ond tro, kan gældssanering efter Konkursrådets vurdering nægtes med hjemmel i konkurslovens

§§ 197, stk. 4, og 231 a, stk. 4 (der foreslås afløst af § 197, stk. 4), om andre omstændigheder, som taler afgørende imod gældssanering.

Konkursrådet har overvejet, hvordan betingelsen i direktivets artikel 23, stk. 1, om, at den uhæderlige adfærd eller adfærden begået i ond tro skal have fundet sted, da vedkommende blev forgældet, skal fortolkes. Konkursrådet har særligt overvejet, om dette indebærer, at handlingen skal have været gældsudløsende for, at den kan eller skal begrunde en udelukkelse af gældssanering.

Bestemmelsen i konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 2, om uforsvarlig adfærd i økonomiske anliggender angår tilfælde, hvor den uforsvarlige handling skal have udløst en gæld, men det er dog ikke en betingelse, at al skyldnerens gæld skyldes den uforsvarlige adfærd. Konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 3, vedrører, hvis skyldneren har pådraget sig en ikke uvæsentlig gæld ved strafbare eller erstatningspådragende forhold. Herudover vedrører § 197, stk. 2, nr. 4, om skyldnerens undladelse af at afdrage, ikke gældsstiftende handlinger. På samme måde angår konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 5, om indretning med henblik på gældssanering, ikke gældsudløsende dispositioner, men generelle dispositioner, herunder f.eks. anbringelse af aktiver i kreditorly eller indbetaling af et beløb på en pensionsordning.

Den franske og engelske version af direktivets artikel 23, stk. 1, bidrager ikke umiddelbart til en nærmere afklaring af, hvordan formuleringen skal forstås. I den franske version af direktivet anvendes formuleringen *”lorsqu’il s’est endetté”*. I den engelske version anvendes formuleringen *”when becoming indebted”*.

Det fremgår heller ikke nærmere af direktivet, hvordan bestemmelsen skal fortolkes. Dog fremgår det af præambelbetragtning nr. 79, at der ved bestemmelsen af, om en iværksætter har været uhæderlig, kan tages hensyn til omstændigheder, såsom iværksætterens indsats for at betale gælden og overholde retlige forpligtelser, herunder krav om offentlig licens og behovet for korrekt bogføring. I direktivet nævnes således eksempler på uhæderlige handlinger, der ikke nødvendigvis er gældsudløsende. Dette taler for, at det anførte i direktivets artikel 23, stk. 1, ikke skal forstås som et krav om, at den uhæderlige handling eller handlingen begået i ond tro har udløst en gæld for at skulle udelukke gældssanering.

På den anden side kan det på baggrund af en ordlydsfortolkning af de forskellige sproglige versioner af direktivet ikke udelukkes, at den pågældende handling skal have bevirket, at skyldneren blev forgældet, dvs. at handlingen skal have været gældsudløsende, jf. formuleringerne *”when becoming indebted”*, *”lorsqu’il s’est endetté”* samt *”da vedkommende blev forgældet”*.

På baggrund af ovenstående er det Konkursrådets opfattelse, at der samlet set er mest, som taler for, at også ikke-gældsudløsende handlinger kan, og efter omstændighederne skal, udelukke gældssanering i medfør af direktivets artikel 23, stk. 1. Formuleringen i artikel 23, stk. 1, om, at handlingen skal have fundet sted, da vedkommende blev forgældet, må antages at indebære, at handlingen, hvis ikke den har været gældsudløsende, skal have fundet sted på et tidspunkt, hvor skyldneren har haft en betydelig gæld. Det er Konkursrådets vurdering, at udelukkelsesgrundene i national ret nævnt ovenfor i overensstemmelse hermed forudsætter, at skyldneren enten allerede var insolvent ved foretagelsen af den udelukkelsesbegrundende handling eller pådrog sig en ikke uvæsentlig gæld ved handlingen. Se også Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, *Gældssanering Status 2019*, 4. udg., 2019, s. 99-100, 105, 109 og 116.

Det er på den baggrund Konkursrådets vurdering, at de gældende regler om nægtelse af gælds-sanering og foreslåede ændringer, jf. *kapitel 15*, opfylder direktivets krav om at nægte gælds-sanering i de tilfælde, der er nævnt i artikel 23, stk. 1.

Konkursrådet har overvejet, om betingelsen om, at skyldnerens husstand skal have afklarede økonomiske forhold, jf. § 197, stk. 2, nr. 1, kan opretholdes med hjemmel i direktivets artikel 23, stk. 2. Det er Konkursrådets vurdering, at nægtelse af gældssanering i tilfælde af usikkerhed omkring husstandens fremtidige situation må anses for at være behørigt begrundet i hensynet til at undgå en formålsløs gældssanering og dermed kan opretholdes efter direktivets artikel 23, stk. 2.

Konkursrådet har endvidere overvejet, om den yderligere betingelse i konkurslovens §§ 197, stk. 1, og 231 a, stk. 1 (der foreslås videreført i § 197, stk. 1), for at opnå gældssanering om en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, kan opretholdes med hjemmel i direktivets artikel 23, stk. 2. Denne betingelse kan ikke anses som en del af insolvenskravet, jf. også kapitel 6. Det er dog Konkursrådets vurdering, at også denne yderligere økonomiske betingelse for at opnå gældssanering kan anses for behørigt begrundet i hensynet til at undgå en formålsløs gældssanering, jf. direktivets artikel 23, stk. 2.

Det er Konkursrådets vurdering, at bestemmelsen i konkurslovens § 202, stk. 3, om, at en begæring om gældssanering kan afvises i tilfælde af, at begæringen ikke indeholder de krævede oplysninger, kan opretholdes med hjemmel i direktivets artikel 23, stk. 2, litra b, om manglende overholdelse af oplysningsforpligtelser i henhold til national ret. Tilsvarende gælder med hensyn til reglerne i konkurslovens § 205 og § 212. Det bemærkes, at kendelse efter § 202, stk. 3, kun undtagelsesvis kan afsiges alene på grundlag af de i § 202, stk. 1, omtalte oplysninger tilvejebragt ved indgivelsen af den blanket, der er nævnt i § 202, stk. 2, jf. Vestre Landsrets kendelse af 16. maj 1995 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1995, s. 687). Der bør på den

baggrund gives ansøgeren lejlighed til under et indledende møde i skifteretten, der kan afholdes via telekommunikation, at fremkomme med supplerende oplysninger, jf. konkurslovens § 204.

Konkursrådet har endvidere overvejet foreneligheden med direktivet af reglen i konkurslovens § 231 a, stk. 2, og den foreslåede § 197 a, stk. 2, i Konkursrådets lovudkast, jf. *kapitel 15*. Den foreslåede § 197 a, stk. 2, vedrører skyldnerens adgang til at opnå gældssanering på mere lempelige vilkår i forbindelse med en konkurs. Skyldneren vil i medfør af bestemmelsen kunne opnå gældssanering, uanset at skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede. Gældssanering på disse mere favorable vilkår i forbindelse med en konkurs kan nægtes, såfremt skyldneren i ikke uvæsentligt omfang har tilsidesat sine forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning mv. eller i øvrigt i ikke uvæsentligt omfang har undladt at lede den virksomhed, der er eller har været undergivet konkursbehandling, forsvarligt. Efter Konkursrådets opfattelse bør den foreslåede regel om udelukkelse af gældssanering på mere lempelige vilkår i forbindelse med en konkurs anses som en regel om udskydelse af skyldnerens adgang til gældssanering og ikke som en regel om nægtelse af skyldnerens adgang til gældssanering. Skyldnerens adgang til gældssanering udskydes således efter den foreslåede bestemmelse indtil, at skyldneren har afklarede økonomiske forhold. Konkursrådet vurderer på den baggrund, at den foreslåede bestemmelse ikke kan anses for uforenelig med direktivet.

1.2.6.2 Ophævelse af kendelse om gældssanering

Konkursrådet har overvejet, om konkurslovens regler om ophævelse af gældssaneringskendelsen er i overensstemmelse med rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 23, stk. 1 og 2.

Gældssaneringskendelsen kan efter gældende ret ophæves af skifteretten på begæring af en fordringshaver, hvis det oplyses, at skyldneren under gældssaneringssagen har gjort sig skyldig i svigagtigt forhold, eller hvis skyldneren groft tilsidesætter sine pligter ifølge gældssaneringskendelsen, jf. konkurslovens § 229, stk. 1, og § 236 b, stk. 1. Det er Konkursrådets vurdering, at såfremt skyldneren gør sig skyldig i svigagtigt forhold eller groft tilsidesætter sine pligter ifølge kendelsen, vil skyldneren også have handlet uhæderligt eller i ond tro i direktivets forstand under insolvensproceduren eller under afviklingen af gælden. Konkursrådet vurderer på den baggrund, at de nævnte regler er i overensstemmelse med direktivets artikel 23, stk. 1.

Det følger endvidere af konkurslovens 236 b, stk. 2 (der foreslås videreført i § 229), at en kendelse om gældssanering afsagt i de i § 236 a, stk. 2, nævnte tilfælde kan ophæves af skifteretten på begæring af en fordringshaver ved skyldnerens tilsidesættelse af sine pligter om at underrette skifteretten og fordringshaverne, såfremt der indtræder en væsentlig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold. Det er Konkursrådets vurdering, at bestemmelsen kan opretholdes med

hjemmel i direktivets artikel 23, stk. 2, litra b, om iværksætterens manglende overholdelse af oplysnings- og samarbejdsforpligtelser i henhold til EU-retten og national ret.

Konkursrådet har endelig overvejet foreneligheden af den foreslåede bestemmelse om ophævelse af gældssaneringskendelsen ved konkurskarantæne med direktivet, jf. Konkursrådets lovudkast, jf. *kapitel 15*. Det er Konkursrådets vurdering, at skyldnerens uforsvarlige forretningsførelse udgør en uahæderlig adfærd over for fordringshavere og andre interessenter i overensstemmelse med direktivets artikel 23, stk. 1. Den foreslåede bestemmelse vurderes på den baggrund at være i overensstemmelse med direktivet.

Det bemærkes, at det fremgår af direktivets præambelbetragtning nr. 74, at medlemsstaterne bør kunne give mulighed for at tilpasse insolvente iværksætteres tilbagebetalingsforpligtelser, når der er en betydelig ændring i deres finansielle situation, hvad enten den forbedres eller forværres. De gældende regler om genoptagelse af gældssaneringskendelsen i konkurslovens §§ 228 og 236 a, stk. 1, vurderes på den baggrund at være i overensstemmelse med direktivet.

1.2.6.3 Udelukkelse af særlige gældskategorier fra gældssanering

Det fremgår af rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 23, stk. 4, at medlemsstaterne kan udelukke særlige gældskategorier fra gældssanering eller begrænse adgangen til gældssanering eller fastsætte længere gældssaneringsperioder, når dette er behørigt begrundet, såsom eksempelvis i tilfælde af sikret gæld (litra a), gæld som følge af strafferetlige sanktioner (litra b) eller gæld som følge af erstatningsansvar uden for kontrakt (litra c).

Det fremgår af direktivets præambelbetragtning nr. 81, at medlemsstaterne bør kunne udelukke sikret gæld fra muligheden for gældssanering op til værdien af det pantsatte aktiv, som fastsat i national ret, mens resten af gælden bør behandles som usikret gæld.

Konkursrådet har overvejet om bestemmelsen i konkurslovens § 199, stk. 2, om, at en gældssanering ikke omfatter pantefordringer i det omfang pantet strækker til, er i overensstemmelse med direktivet. Det er Konkursrådets vurdering, at bestemmelsen i § 199, stk. 2, kan opretholdes med hjemmel i direktivets artikel 23, stk. 4, litra a. Konkursloven indeholder ikke i øvrigt regler, der undtager bestemte typer gæld stiftet inden gældssaneringssagen fra gældssanering, men derimod regler om, at visse typer gæld efter omstændighederne kan føre til nægtelse af gældssanering.

1.2.6.4 Fastsættelse af længere gældssaneringsperioder

Det fremgår af rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 23, stk. 3, at medlemsstaterne kan fastsætte længere gældssaneringsperioder i tilfælde, hvor en judiciel eller administrativ myndighed har godkendt eller beordret beskyttelsesforanstaltninger for at beskytte den insolvente iværksætters primære bolig og i givet fald iværksætterens families bolig eller de væsentlige aktiver til, at iværksætteren kan fortsætte med at drive sin forretning eller virksomhed eller udøve sit fag eller erhverv (litra a), eller den insolvente iværksætters primære bolig og i givet fald iværksætterens families bolig ikke er realiseret (litra b).

Medlemsstaterne har således mulighed for at fastsætte en længere gældssaneringsperiode i de nævnte tilfælde. Det fremgår dog ikke af direktivet, at medlemsstaterne har mulighed for at nægte gældssanering i sådanne tilfælde.

Skyldnerens faste ejendom vil efter omstændighederne skulle realiseres, før der kan indledes en gældssaneringssag. Nægter skyldneren at medvirke hertil, vil gældssanering normalt være udelukket, jf. f.eks. Vestre Landsrets kendelse af 16. marts 2006 i sag B-324-06. I sagen ejede skyldneren en fast ejendom, hvori der var tinglyst et ejerpantebrev på 100.000 kr. og et udlæg for ca. 265.000 kr. Hvis der skulle have været afdraget på gælden, ville boligydelsen have været for høj. Skyldneren ønskede ikke at sælge ejendommen, hvorefter indledning af gældssaneringssag blev nægtet. Gældssanering blev også nægtet i Vestre Landsrets kendelse af 24. februar 2012 i sagerne B-146-12 og B-265-12. I disse sager ejede skyldnerne en overbehæftet ejendom med mange udlæg, og risikoen for en tvangsauktion betød, at forholdene var uafklarede.

Konkursrådet har overvejet, om denne retstilstand kan opretholdes i lyset af direktivets artikel 23, stk. 3.

Direktivet giver tilsyneladende alene mulighed for at fastsætte en længere afdragsperiode med fortsat mulighed for gældssanering i tilfælde af, at skyldnerens primære bolig ikke er realiseret. Dette taler imod, at den nuværende retstilstand, hvorefter gældssanering helt kan nægtes ved manglende realisering af skyldnerens bolig, kan opretholdes.

På den anden side må det tillægges betydning, at manglende realisation af skyldnerens primære bolig kun vil udelukke gældssanering, hvis det ud fra en konkret vurdering må antages at medføre, at gældssaneringen ikke vil føre til en varig forbedring af skyldneren økonomiske forhold, eller at skyldnerens økonomiske forhold må anses for at være uafklarede. Manglende realisation af skyldnerens bolig vil således ikke nødvendigvis udelukke gældssanering, herunder særligt

ikke, hvis det ud fra en konkret vurdering er nødvendigt at bevare boligen af hensyn til skyldneren og dennes husstand, og hvis de løbende udgifter hertil i øvrigt er rimelige, jf. Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, *Gældssanering Status 2019*, 4. udg., 2019, s. 69. Nægtelse af gældssanering i tilfælde af manglende realisation af skyldnerens bolig vil dermed være konkret begrundet i skyldnerens manglende opfyldelse af de generelle økonomiske betingelser for gældssanering, der som anført i afsnit 1.2.6.1 vurderes at kunne opretholdes med hjemmel i direktivets artikel 23, stk. 2.

Konkursrådet vurderer på ovennævnte baggrund, at den nuværende retstilstand vedrørende realisation af skyldnerens bolig kan opretholdes også efter implementeringen af direktivet.

Konkursrådet vurderer yderligere, at den nuværende retstilstand, hvorefter afdragsperioden efter en konkret vurdering kan forlænges i tilfælde af, at et salg af skyldnerens bolig ikke vil indebære en økonomiske fordel for fordringshaverne, kan opretholdes med hjemmel i direktivets artikel 23, stk. 3, litra b. Det drejer sig om de tilfælde, hvor det provenu, der kan tilvejebringes ved realisation af boligen, ikke væsentligt overstiger udgifterne til flytning og etablering af ny bolig, og hvor det på længere sigt vil være muligt at kompensere fordringshaverne for den friværdis, der er i boligen ved at forlænge afdragsperioden, jf. Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, *Gældssanering Status 2019*, 4. udg., 2019, s. 67-70. Efter direktivets artikel 23, stk. 3, litra b, kan man i national ret hjemle en længere afdragsperiode for at opretholde skyldnerens bolig, uanset om boligens friværdi væsentligt overstiger flytteudgifterne.

Konkursrådet har endelig overvejet, om den nuværende retstilstand, hvorefter kravet om realisation af skyldnerens aktiver efter omstændighederne kan have den konsekvens, at det er vanskeligt for en fortsat aktiv erhvervsdrivende at opnå gældssanering, kan opretholdes i lyset af direktivets artikel 23, stk. 3, litra a. Artikel 23, stk. 3, litra a, giver mulighed for at fastsætte en længere afdragsperiode i tilfælde af, at en judicial eller administrativ myndighed har godkendt eller beordret beskyttelsesforanstaltninger for at beskytte den insolvente iværksætters primære bolig og i givet fald iværksætterens families bolig eller væsentligste aktiver til brug for iværksætterens forretning eller virksomheden.

Direktivets artikel 23, stk. 3, litra a, rejser spørgsmålet, om medlemsstaterne i stedet for at udelukke gældssanering ved manglende realisation af skyldnerens erhvervsaktiver eller skyldnerens bolig, er forpligtet til at meddele gældssanering med mulighed for at fastsætte en længere afdragsperiode. Dette må afvises.

Direktivets bestemmelse om mulighed for at fastsætte en længere afdragsperiode i tilfælde af, at der foreligger en konkret myndighedsafgørelse om at fritage skyldnerens bolig eller skyldnerens erhvervsaktiver for kreditorforfølgning, kan ikke uden videre medføre, at der gælder et generelt forbud mod at stille krav om realisation af disse aktiver i forbindelse med en gældssaneringssag. Direktivet fastsætter netop, at der skal foreligge en konkret beslutning fra en myndighed herom, før sådanne forpligtelser eventuelt måtte gælde i forbindelse med en gældssanering. Direktivet forpligter ikke til, at man i national ret giver hjemmel til, at en myndighed kan beslutte at beskytte skyldnerens bolig eller erhvervsaktiver mod retsforfølgning.

Yderligere tillægges det betydning, at kravet om realisation af skyldnerens bolig og erhvervsaktiver sker som led i fastlæggelsen af skyldnerens betalingsevne. Fastlæggelsen af skyldnerens betalingsevne er nødvendig for vurderingen af, om den økonomiske betingelse for gældssanering er opfyldt. Den økonomiske betingelse vurderes som nævnt i afsnit 1.2.6.1 at kunne opretholdes med hjemmel i direktivets artikel 23, stk. 1.

Det bemærkes, at de aktiver, der er omfattet af retsplejelovens § 509, herunder erhvervsaktiver til under 3.000 kr., ikke kan kræves realiseret som betingelse for gældssanering, jf. forudsætningsvis betænkning nr. 957/1982 om gældssanering, s. 123.

Konkursrådet har endelig overvejet, om den gældende praksis for, hvornår skifteretten i øvrigt kan forlænge afdragsperioden, kan opretholdes i lyset af direktivet.

Efter gældende ret kan skifteretten konkret fastsætte en kortere eller længere afdragsperiode. Muligheden for at fastsætte en længere afdragsperiode har især været anvendt for meget unge skyldnere i relation til studiegæld, jf. Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, Gældssanering Status 2019, 4. udg., 2019, s. 237 f. Skifteretten har i praksis endvidere forlænget afdragsperioden, hvis skyldneren må afsætte midler til ydelser på gæld, der ikke berøres af gældssaneringskendelsen, jf. Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, Gældssanering Status 2019, 4. udg., 2019, s. 238. Dette gør sig gældende, hvis skæringstidspunktet er blevet flyttet tilbage i forhold til indledning af gældssaneringssagen, jf. §§ 199, stk. 1, og 233, stk. 1. En forlængelse af afdragsperioden kan også komme på tale som compensation for den fordel, som skyldneren har opnået i kraft af reglerne om skattemæssig underskudsfræførsel.

Den praksis, der er beskrevet ovenfor, vurderes ikke at være i overensstemmelse med direktivets artikel 23, stk. 3. De nævnte situationer, hvor der under dansk ret kan fastsættes en længere afdragsperiode, falder, efter Konkursrådets vurdering, ikke ind under direktivets regler for,

hvornår medlemsstaterne kan fastsætte længere gældssaneringsperioder. Dog skal det her bemærkes, at direktivet kun gælder iværksættere (erhvervsdrivende), dvs. at det principielt er muligt at opretholde længere afdragsperioder for ikke-erhvervsdrivende.

Kapitel 4

Fremmed ret

1. Reglerne for gældssanering i Storbritannien

Ved e-mail af 30. april 2020 har Justitsministeriet modtaget svar fra den danske ambassade i London på instruks vedrørende reglerne for gældssanering i Storbritannien.

Af svaret fra den danske ambassade i London fremgår bl.a., at ifølge § 279 i konkursloven for England er en skyldner frigjort fra al konkursgæld efter en periode på et år efter den dato, hvor konkursen påbegyndes.

Frigørelsen har ingen effekt på kurators funktion eller anvendelsen af insolvenslovgivningen. Frigørelsen påvirker ikke kurators beføjelser til fortsat at råde over konkursaktiverne.

Frigørelse fritager skyldneren fra at betale sin konkursgæld. Bestemt gæld er undtaget herfra. Eksempelvis fritages skyldneren ikke fra gæld i form af bøder eller konfiskationskrav, der hidrører fra bedrageri. En skyldner er heller ikke fritaget for gæld i form af personskadeerstatning eller for gæld hidrørende fra en afgørelse i en familieretlig sag eller børnebidrag. Desuden er studielån samt krise- og budgetlån ydet af offentlige midler undtaget fra frigørelsen.

Der findes kun én form for frigørelse, og det er ikke muligt at opnå frigørelse, før man er taget under konkursbehandling.

Reglerne om frigørelse gælder for alle skyldnere, der undergår konkurs. Efter anmodning kan retten dog suspendere den etårige periode, som skal forløbe, før skyldneren er frigjort. Denne suspension fortsætter indtil udgangen af en periode, som fastsættes af retten (f.eks. fem år), eller indtil opfyldelsen af en bestemt betingelse (f.eks. at skyldneren samarbejder). Retten træffer kun sådanne bestemmelser om suspension, hvis skyldneren har undladt at opfylde sine forpligtelser i henhold til konkurslovgivningen.

Skyldneren skal som udgangspunkt ikke ansøge om frigørelse, da frigørelsen oftest sker automatisk og gennemføres et år efter afsigelsen af konkursdekretet. Sker frigørelsen ikke automatisk, f.eks. i de sjældne tilfælde, hvor der er konstateret strafbare forhold i forbindelse med konkursen, kan skyldneren indgive en ansøgning om frigørelse efter udløbet af en periode på

fem år fra tidspunktet for konkursens indledning. I sådanne tilfælde skal skyldneren ansøge retten om frigørelse, hvorefter retten træffer afgørelse om at nægte frigørelse, meddele fuldstændig frigørelse eller meddele frigørelse på nærmere angivne vilkår.

Der gælder ikke særlige betingelser for, at skyldneren kan opnå frigørelse efter konkurs, men frigørelse kræver, at skyldneren samarbejder med kurator og retten.

Retten kan efter anmodning fra kurator fastsætte en afdragsordning, hvorefter skyldneren skal betale en andel af sin indkomst hver måned for at opnå frigørelse. Det beløb, skyldneren skal betale i henhold til afdragsordningen, fastsættes på baggrund af en vurdering af skyldnerens indtægter og udgifter.

En afdragsordning har sædvanligvis en varighed af tre år, men kan også være kortere, f.eks. hvis skyldnerens forhold ændrer sig, så skyldneren ikke længere har noget rådighedsbeløb.

Retten kan træffe afgørelse om konkursrestriktioner, som er et middel til at beskytte offentligheden mod uærlige, hensynsløse eller culpøse skyldnere. Retten udsteder konkursrestriktioner, hvis retten finder det hensigtsmæssigt af hensyn til adfærd udvist af skyldneren før eller efter etablering af konkursrestriktionen.

2. Reglerne for gældssanering i USA

Ved e-mail af 22. juni 2020 har Justitsministeriet modtaget svar fra den danske ambassade i Washington på instruks vedrørende reglerne for gældssanering i USA.

Af svaret fra den danske ambassade i Washington fremgår bl.a., at der i USA findes fælles føderal lovgivning vedrørende konkurs og gældssanering. Herudover er det i et vist omfang overladt til staterne nærmere at regulere gældssanering, herunder hvilke aktiver der kan fritages.

Gældssanering er ifølge amerikansk ret en frigørelse af en skyldner fra at hæfte personligt for visse former for gæld. Gældssanering forhindrer fordringshaverne i at tage skridt mod skyldneren med henblik på inddrivelse af en sådan gæld. Gældssaneringen forbyder også fordringshaverne i at kommunikere med skyldneren om en sådan gæld. Nogle gældsformer, f.eks. skattegæld, kan skyldneren ikke frigøre sig fra.

Den amerikanske konkurslov indeholder seks typer af insolvensbehandling, som kan føre til gældssanering. Insolvensbehandlingerne er reguleret i forskellige kapitler i konkursloven. Af størst betydning er kapitlerne 7, 13 og 11.

Kapitel 7 vedrører likvidation og foreskriver gennemførelse af en ordnet, domstolsovervåget procedure, hvorved en kurator overtager skyldnerens eventuelle aktiver, realiserer dem og foretager udlodning til fordringshaverne. Dette sker med forbehold for sikrede fordringshaveres rettigheder og med forbehold for skyldnerens ret til at beholde visse fritagne aktiver.

De enkelte stater kan bestemme, hvilke aktiver der er fritaget, eksempelvis en bil eller en pensionsopsparing. Skyldneren kan beholde fritagne aktiver under og efter konkursen. Hvis aktivet ikke er fritaget, er kurator berettiget til at sælge det med henblik på at betale de simple fordringshavere.

Det er kun fysiske personer, som kan opnå gældssanering efter kapitel 7. Det er herudover bl.a. en betingelse for gældssanering, at skyldnerens indkomst ikke overstiger bestemte satser.

I en sag omfattet af kapitel 7 meddeler retten normalt gældssanering straks efter udløbet af de frister, der er fastsat for henholdsvis at gøre indsigelse mod gældssaneringen og begære sagen afvist på grund af groft misbrug. Dette sker typisk omkring fire måneder efter skyldnerens begæring om gældssanering.

Kapitel 13 vedrører regulering af gæld hos skyldnere med regelmæssig indkomst, herunder erhvervsdrivende fysiske personer. Anvendelse af kapitel 13 er ofte at foretrække frem for kapitel 7, fordi skyldneren beholder rådigheden over sine aktiver, herunder fast ejendom, og i stedet kan foreslå en plan for tilbagebetaling til fordringshaverne over tid, sædvanligvis tre-fem år. Størrelsen af betalingerne, som skyldneren skal foretage, fastsættes ud fra skyldnerens forventede indtægter i den periode, som planen strækker sig over. Kapitlet anvendes også på ikke-erhvervsdrivende skyldnere, der f.eks. ikke opfylder betingelserne for gældssanering efter kapitel 7 som følge af for høj indkomst.

I sager efter kapitel 13 frigøres skyldneren ikke øjeblikkeligt fra sin gæld, men først efter at skyldneren har foretaget alle betalinger i henhold til betalingsplanen.

Kapitel 11 vedrører rekonstruktion og anvendes almindeligvis af erhvervsdrivende virksomheder, der ønsker at fortsætte med at drive virksomhed og samtidig tilbagebetale fordringshaverne gennem en domstolsgodkendt plan for rekonstruktion.

En godkendt rekonstruktion bevirker, at skyldneren reducerer sin gæld ved at tilbagebetale en del af sine forpligtelser og blive frigjort for andre. Skyldneren kan også opsige byrdefulde kontrakter og lejeaftaler, inddrive aktiver og tilpasse sine engagementer med henblik på at opnå profitabilitet.

I sager efter kapitel 11 med fysiske personer meddeler retten gældssanering snarest muligt efter, at skyldneren har fuldført alle betalinger i henhold til planen.

Kapitel 5

Sammenlægning af reglerne for gældssanering i ét regelsæt

1. Gældende ret

1.1 Generelt om de to regelsæt

Som anført ovenfor i *kapitel 2* findes der i konkursloven to regelsæt vedrørende gældssanering.

Konkurslovens kapitel 25-28 indeholder de almindelige regler for gældssanering. Herudover blev der ved lov nr. 365 af 24. maj 2005 i konkurslovens kapitel 29 indført et særligt *lempeligt* regelsæt om gældssanering i forbindelse med konkurs- og rekonstruktionsbehandling, hvis skyldnerens gæld i det væsentlige er erhvervsmæssig. Loven er som anført baseret på Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Det blev i forbindelse med udformningen af reglerne i konkurslovens kapitel 29 overvejet, om der skulle være et særskilt regelsæt, der kun skulle finde anvendelse på erhvervsdrivende. Af Konkursrådets betænkning, s. 376-377, fremgår:

”Vurderingen af, i hvilket omfang en sådan ændring af reglerne om gældssanering i praksis vil tilgodese de ovennævnte hensyn til erhvervsdrivende/iværksættere, som er nævnt i regeringens iværksætterhandlingsplan, beror i det væsentlige på erhvervspolitiske samt erhvervs- og samfundsøkonomiske overvejelser. Konkursrådet finder - bl.a. som følge af sin sammensætning - ikke at burde tage stilling til, om der ud fra disse hensyn bør indføres særlige regler om gældssanering for erhvervsdrivende, men rådet vil dog pege på forskellige spørgsmål, som i givet fald bør indgå i overvejelserne herom.

(...)

Konkursrådet vil dog pege på, at de foreslåede særlige regler for sanering af erhvervsmæssig gæld indebærer visse fundamentale ændringer i forhold til de gældende regler om gældssanering. Efter Konkursrådets opfattelse er der ikke grundlag for at overføre disse ændringer til gældssaneringsområdet generelt. Det gælder navnlig den foreslåede mulighed for at få gældssanering, selv om skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede, og en vis fravigelse af udgangspunktet om, at der

med skifterettens kendelse om gældssanering er taget endelig stilling til spørgsmålet om sanering af skyldnerens gæld. Disse forskelle medfører, at de foreslåede regler vil kunne indebære en forskelsbehandling mellem skyldnere, hvis gæld i hovedsagen stammer fra en konkursramt virksomhed, og andre skyldnere.”

Af lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 4.10.1, fremgår:

”I regeringens handlingsplan for iværksættere fra januar 2003 er der med hensyn til regeringens politik på iværksætterområdet bl.a. anført, at »[d]et skal være nemmere at starte virksomhed igen. Et samfund præget af virkelyst og selvstændighed forudsætter, at det ikke kun skal være nemt at starte virksomhed, men også muligt at komme igen, hvis uheldet skulle være ude. Regeringen ønsker at gøre det lettere for en kriseramt virksomhed at komme videre og undgå konkurs, og regeringen ønsker også at lempe de relativt stramme danske regler for gældssanering.”

Desuden fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 4.10.3.1.7:

”Som anført ovenfor i pkt. 4.10.1, er det regeringens generelle politik på iværksætterområdet, at det skal være nemmere at starte virksomhed igen efter en konkurs, og at konkursramte iværksættere, der vil starte op igen, får mulighed for hurtigere end i dag at få slettet resterende gæld. Her spiller konkurslovens regler om gældssanering en væsentlig rolle. Efter regeringens opfattelse bør der med henblik på at tilgodese disse hensyn indføres særlige regler om gældssanering for i hovedsagen erhvervsmæssig gæld. Det taler efter regeringens opfattelse ikke afgørende imod sådanne regler, at der hermed vil kunne blive tale om en vis forskelsbehandling i forhold til skyldnere med ikke-erhvervsmæssig gæld.”

1.2 Afgrænsning af erhvervsmæssig gæld

Det følger af konkurslovens § 231 b, at såfremt en skyldners gæld ikke i det væsentlige stammer fra erhvervsmæssig virksomhed, kan skyldneren kun under særlige omstændigheder meddeles gældssanering på andre betingelser og vilkår, end hvad der følger af reglerne om gældssanering efter kapitel 25-28.

Det er således en betingelse for at være omfattet af konkurslovens kapitel 29, at skyldnerens gæld i det væsentlige er erhvervsmæssig.

Med hensyn til vurderingen af om skyldnerens gæld i det væsentlige er erhvervsmæssig henvises i forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, s. 338, og bemærkningerne i samme lovforslag vedrørende forslaget til konkurslovens § 231, stk. 1, nr. 2.

Af forarbejderne til konkurslovens § 231, stk. 1, nr. 2, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, s. 334, fremgår følgende:

”Erhvervsmæssig virksomhed omfatter de tilfælde, hvor virksomheden har været ægtefællens eller samleverens hovedbeskæftigelse. Virksomheder af mere hobbybetonet karakter, herunder f.eks. »garagesalg« af vin og lignende, vil ikke give skyldneren eller dennes ægtefælle eller samlever mulighed for at få gældssanering efter de foreslåede regler om gældssanering i forbindelse med konkurs. Det samme gælder i det tilfælde, hvor en lønmodtager har pådraget sig gæld ved fejlslagne investeringsprojekter f.eks. ved tegning af anparter uden sammenhæng med skyldnerens erhvervsudøvelse.”

Det må antages, at mere end 2/3 af skyldnerens gæld skal hidrøre fra erhvervsmæssig virksomhed, jf. Vestre Landsrets kendelse af 13. januar 2015 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2015, s. 1436), hvor landsretten hjemviste skifterettens kendelse om gældssanering, idet landsretten fandt, at en erhvervsmæssig andel på 67 pct. af skyldnerens samlede gæld ikke var tilstrækkelig til at anvende konkurslovens kapitel 29.

Konkursrådet overvejede i betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, s. 372-373, om det var muligt at afgrænse gruppen af iværksættere fra øvrige erhvervsdrivende. En sådan afgrænsning skulle foretages med henblik på at adskille gruppen af konkursramte erhvervsdrivende, der ønskede at påbegynde ny erhvervsvirksomhed efter sammenbruddet af den pågældendes (første) erhvervsvirksomhed, og konkursramte erhvervsdrivende, der ønskede at overgå til lønarbejde mv.

Konkursrådet fandt det dengang ikke muligt at fastsætte tilstrækkeligt klare og praktisk anvendelige objektive kriterier, der adskiller gruppen af iværksættere fra andre erhvervsdrivende. Vurderingen måtte således i vidt omfang bero på den pågældendes eget udsagn herom.

Konkursrådet foreslog i stedet, at afgrænsningen skete på baggrund af gældens karakter.

2. Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har på ny overvejet, om det er muligt at definere en iværksætter, således at der kan gennemføres regler for gældssanering, der udelukkende skal kunne anvendes af iværksættere, herunder iværksættere, der ønsker at påbegynde ny virksomhed efter konkurs- eller rekonstruktionsbehandling.

Konkursrådet har i den forbindelse overvejet, om det skal være en betingelse for gældssanering på eventuelt lempeligere vilkår, at skyldneren har stiftet ny erhvervsvirksomhed. Dette vil imidlertid efter Konkursrådets opfattelse ikke være hensigtsmæssigt, idet en sådan betingelse nemt kan omgås ved stiftelse af virksomhed, som ikke har reel drift, men som kun stiftes med gældssanering for øje. Et krav om en vis aktivitet eller omsætning vil efter Konkursrådets opfattelse heller ikke kunne anvendes. En sådan betingelse vil være unødigt byrdefuld, idet en del iværksættere i opstartsperioden har begrænset eller ingen indtægt og omsætning.

Der kan efter Konkursrådets opfattelse heller ikke ses på forholdene forud for konkursen. Det ville således være vilkårligt, hvis gældssaneringsreglerne var gunstigere for eksempelvis skyldnere med personligt drevne virksomheder frem for skyldnere, der har drevet erhvervsvirksomhed i selskabsform, hvor den pågældende har været ejer og leder og har kautioneret for selskabets gæld, eller hvor den pågældendes gæld i det væsentlige stammer fra kaution eller lignende hæftelse for ægtefællens erhvervsgæld. Det skal desuden ikke være afgørende, hvor længe og hvor mange gange skyldneren har forsøgt sig med selvstændig erhvervsvirksomhed.

Konkursrådet er opmærksom på, at rekonstruktions- og insolvensdirektivet indeholder en definition af en iværksætter. I henhold til direktivets definition forstås ved en iværksætter en fysisk person, som driver forretning eller virksomhed eller udøver et fag eller erhverv, jf. direktivets artikel 2, stk. 1, nr. 9. Efter Konkursrådets opfattelse kan der dog ikke af denne afgrænsning af begrebet udledes et klart og praktisk anvendeligt objektivt kriterium, der kan anvendes til at adskille gruppen af iværksættere fra andre erhvervsdrivende.

Konkursrådet finder på den baggrund fortsat, at en iværksætter vanskeligt lader sig definere ud fra faste kriterier. Konkursrådet har i stedet overvejet, om konkurslovens § 231 b bør revideres, således at bestemmelsen i højere grad definerer, hvilken type gæld der kan anses som erhvervsmæssig.

Konkursrådet har i den forbindelse overvejet en række momenter, der kan indgå i vurderingen af, om der er tale om erhvervsmæssig gæld.

Konkursrådet har bl.a. overvejet at lægge vægt på, om der er tale om driftsgæld (i modsætning til gæld vedrørende en passiv investering).

Hvis der er tale om gæld hidrørende fra spekulation eller en investering i varige formuegoder, f.eks. fast ejendom, værdipapirer mv., taler det efter Konkursrådets opfattelse for, at gælden ikke er erhvervsmæssig.

Dette følger imidlertid allerede af den gældende afgrænsning af konkurslovens § 231 b, idet gæld, som skyldnere har pådraget sig ved fejlslagne investeringsprojekter uden tilknytning til skyldnerens erhvervsvirksomhed, ikke betragtes som erhvervsmæssig, jf. betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, s. 493.

Konkursrådet finder fortsat ikke, at man kan basere reglerne om gældssanering på en definition af en iværksætter.

Konkursrådet finder – bl.a. som følge af sin sammensætning – fortsat ikke at burde tage stilling til, om der ud fra erhvervspolitiske samt erhvervs- og samfundsøkonomiske hensyn bør være særlige regler om gældssanering for erhvervsdrivende.

Konkursrådet har imidlertid overvejet, om der ud fra en insolvensretlig vurdering burde ske en sammenlægning af reglerne om gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling med henblik på at mindske forskellen på, om der søges gældssanering vedrørende erhvervsmæssig gæld eller anden gæld.

En af de grundlæggende forskelle på de to regelsæt er i dag varigheden af den periode, hvori skyldneren efter en kendelse om gældssanering skal afdrage på sin gæld. Konkursrådet kan ikke ud fra en insolvensretlig vurdering pege på forhold, der afgørende begrundet forskellige afdragsperioder.

En sammenlægning vil medføre en reduktion af afdragsperioden fra fem til tre år i tilfælde, hvor der ikke er tale om gældssanering af erhvervsmæssig gæld i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling.

For at forkorte denne periode på fem år til tre år taler efter Konkursrådets opfattelse, at en periode på tre år under nutidens forhold normalt må anses for tilstrækkelig til, at skyldneren udviser vilje og evne til at afvikle på sin gæld.

En afdragsperiode på tre år må endvidere anses for at være i overensstemmelse med udviklingen internationalt. En treårsfrist indgår også i artikel 21, stk. 1, i rekonstruktions- og insolvensdirektivet.

Hertil kommer, at de skyldnere, der undtagelsesvis ikke overholder afdragsaftalen, erfaringsmæssigt ofte først misligholder afdragsaftalen efter udløbet af afdragsperiodens tredje år. Dette taler efter Konkursrådets opfattelse yderligere for at forkorte afdragsperioden på fem år til tre år.

Konkursrådet finder på den baggrund, at der for at mindske forskellen på gældssanering vedrørende erhvervsmæssig og ikke-erhvervsmæssig gæld bør gælde den samme afdragsperiode.

En sammenlægning af reglerne om gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling vil medføre visse fundamentale ændringer i de gældende regler om gældssanering i kapitel 25-28.

En sammenlægning af reglerne, herunder muligheden for gældssanering på trods af uafklarede økonomiske forhold, vil indebære, at der i et vist omfang gøres op med udgangspunktet om, at der med skifterettens kendelse om gældssanering er taget endelig stilling til spørgsmålet om sanering af skyldnerens gæld.

Dette taler imidlertid efter Konkursrådets opfattelse ikke afgørende for at bevare to forskellige regelsæt, idet man om nødvendigt kan lave særregler for uafklarede forhold for erhvervsdrivende.

Konkursrådet foreslår på den baggrund, at visse af de materielle regler vedrørende gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling ensrettes. Dette vil kræve en revision af de grundlæggende betingelser for gældssanering, herunder nægtelsesgrundene, samt afdragsperioder mv.

Der vil imidlertid efter Konkursrådets opfattelse fortsat være behov for, at de processuelle regler varierer afhængigt af, om der er tale om gældssanering i eller uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling. Det skyldes, at der vil være tidsmæssige betingelser knyttet til en anmodning om gældssanering i forbindelse med konkurs- og rekonstruktionsbehandling, som ikke finder anvendelse ved gældssanering uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling.

Konkursrådet foreslår på den baggrund, at de særlige processuelle regler for gældssanering i kapitel 29 i et vist omfang videreføres efter sammenlægningen af de materielle regler vedrørende gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling.

Kapitel 6

Betingelser for gældssanering

Det er en betingelse for skifterettens imødekommelse af en skyldners begæring om gældssanering, at skyldneren ikke er i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser. Denne betingelse gælder uanset, om begæringen vedrører gældssanering i eller uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 1, og 231 a, stk. 1.

Det angivne insolvenskrav for gældssanering, hvorefter det for afsigelse af kendelse om gældssanering er et krav, at betalingsudygtigheden er længerevarende, er skærpet i forhold til det generelle insolvenskrav i konkurslovens § 17, stk. 2. I henhold til § 17, stk. 2, er en skyldner insolvent, hvis han ikke kan opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder, medmindre betalingsudygtigheden må antages blot at være forbigående.

Konkursloven opstiller således forskellige insolvenskrav, alt efter om begæringen vedrører konkursbehandling mv., jf. § 17, stk. 2, eller gældssanering, jf. §§ 197, stk. 1, og 231 a, stk. 1.

Det er yderligere en betingelse for skifterettens imødekommelse af en skyldners begæring om gældssanering, at det må antages, at gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 1, og 231 a, stk. 1. Det bemærkes, at denne betingelse ikke udgør en del af insolvenskravet, men gælder ved siden af kravet om insolvens.

1. Udelukkelse af gældssanering

1.1 Indledning

Efter konkurslovens § 197, stk. 2, kan kendelse om gældssanering i almindelighed ikke afsiges, såfremt skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede, jf. nr. 1, såfremt skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, herunder såfremt en ikke uvæsentlig gæld er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, er opstået som følge af, at skyldneren har påtaget sig en finansiell risiko, der stod i misforhold til skyldnerens økonomiske situation, er stiftet med henblik på forbrug eller er gæld til det offentlige, som er oparbejdet systematisk, jf. nr. 2, såfremt en ikke uvæsentlig gæld er pådraget ved

strafbare eller erstatningspådragende forhold, jf. nr. 3, såfremt skyldneren har undladt at afdrage på sin gæld, selv om skyldneren har haft rimelig mulighed herfor, jf. nr. 4, såfremt skyldneren har indrettet sig med henblik på gældssanering, jf. nr. 5, eller såfremt skyldneren har stiftet ny gæld, efter at gældssaneringssag er indledt, jf. nr. 6.

Kendelse om gældssanering efter reglerne i konkurslovens kapitel 29 om gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling kan efter konkurslovens § 231 a, stk. 2, i almindelighed ikke afsiges, såfremt der foreligger forhold som nævnt i konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 2-6. § 231 a, stk. 2, henviser alene til § 197, stk. 2, nr. 2-6. Det betyder, at uafklarede økonomiske forhold, jf. § 197, stk. 2, nr. 1, som udgangspunkt ikke er til hinder for gældssanering efter kapitel 29. Retspraksis har imidlertid vist, at der alligevel på visse punkter stilles krav om en vis afklaring af skyldnerens økonomiske forhold, jf. nedenfor i afsnit 1.4.1.

Herudover kan kendelse om gældssanering efter reglerne i kapitel 29 i almindelighed ikke afsiges, såfremt skyldneren eller f.eks. ledelsen i det selskab, der er omfattet af konkursbehandlingen, i ikke uvæsentligt omfang har tilsidesat sine forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat, indsendelse af oplysninger til offentlige myndigheder eller lignende eller i øvrigt i ikke uvæsentligt omfang har undladt at lede den virksomhed, der er eller har været undergivet konkursbehandling, forsvarligt, jf. konkurslovens § 231 a, stk. 2.

Skifteretten kan også nægte gældssanering, såfremt der foreligger andre omstændigheder, som taler afgørende imod gældssanering, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 4, og 231 a, stk. 4.

1.2 Tilsidesættelse af forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat og undladelse af at lede virksomheden forsvarligt

1.2.1 Gældende ret

Det beror på en konkret vurdering, om en tilsidesættelse af de under afsnit 1.1. nævnte pligter er væsentlig nok til at udelukke gældssanering efter konkurslovens § 231, a, stk. 2, nr. 1.

Det er ikke enhver tilsidesættelse af reglerne om bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat, indsendelse af oplysninger til offentlige myndigheder eller lignende, der udelukker gældssanering. Der skal være tale om et forhold af ikke uvæsentligt omfang.

Det er på den anden side heller ikke hensigten, at gældssanering kun skal være udelukket, hvis der er tale om en overtrædelse af straffelovens § 302 om særlig grove overtrædelser af bogføringsreglerne. Skyldneren bør dog som udgangspunkt være udelukket fra at få gældssanering, hvis virksomhedens bogføringsmateriale er bortkommet, og skyldneren ikke kan give en meget troværdig forklaring om, hvorfor det ikke umiddelbart er tilgængeligt for kurator, jf. betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, s. 499. Det er ikke en betingelse, at der er lidt et tab. Det kan således være tilstrækkeligt til at udelukke gældssanering, at bogføringsmaterialet er bortkommet.

Som eksempel fra praksis kan nævnes Østre Landsrets kendelse af 11. februar 2009 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2009, s. 1366), hvor en skyldner, hvis bo blev taget under konkurs i 2006, havde anmodet om gældssanering i forbindelse med konkurs efter konkurslovens kapitel 29. Bl.a. skyldnerens tidligere revisor gjorde indsigelse mod afsigelse af kendelse om gældssanering, idet revisoren anførte, at skyldneren i en årrække ikke havde afregnet moms korrekt og havde haft ansat uregistreret arbejdskraft, som havde fået udbetalt løn uden skattetræk.

Skifteretten afsagde kendelse om gældssanering, idet skifteretten lagde vægt på, at det arbejde, der var udført af uregistrerede medarbejdere, omfattede et beløb i størrelsesordenen 20-30.000 kr., og at arbejdet havde fundet sted omkring år 2001, ligesom efterangivelserne af moms vedrørte årene 1997-2001.

Landsretten fandt imidlertid, at skyldneren ved at have undladt at afregne moms over en længere periode og antage uregistreret arbejdskraft havde tilsidesat sine forpligtelser i forbindelse med ledelsen af virksomheden på en sådan måde, at der ikke for tiden var grundlag for at meddele gældssanering, jf. konkurslovens § 231 a, stk. 2, nr. 1, og stk. 3.

I Vestre Landsrets kendelse af 12. september 2007 (gengivet i Fuldmægtigen 1-2007-1403018) blev gældssanering nægtet efter konkurslovens § 231 a, stk. 2, nr. 1 og 2. Landsretten lagde ved afgørelsen vægt på bl.a., at der i virksomhedens levetid ikke var lavet regnskaber, at virksomhedens indtægter ikke havde stået mål med skyldnerens forbrug, og at størstedelen af omsætningen var gået til privatforbrug.

Som eksempel på uforsvarlig virksomhedsledelse som udelukkelsesgrund efter konkurslovens § 231 a, stk. 2, nr. 2, kan bl.a. nævnes, at virksomheden har ydet ulovlige aktionær- eller anpartshaverlån i strid med selskabslovens § 210, jf. herved Østre Landsrets kendelse af 3. februar 2012 i sag B-283-12, hvor skyldneren ikke havde godtgjort, at der ikke forelå et ulovligt anpartshaverlån, og Østre Landsrets kendelse af 7. april 2011 i sag B-2878-10, hvor skyldneren ikke havde godtgjort, at et ulovligt anpartshaverlån var tilbagebetalt.

Gældssanering nægtes endvidere i medfør af konkurslovens § 231 a, stk. 2, nr. 2, hvis skyldneren har begunstiget eller søgt at begunstige enkelte fordringshavere. Det må herved forudsættes, at den potentielt omstødelige disposition kan bebrejdes skyldneren eller den relevante konkursramte virksomhed, som har foretaget dispositionen, jf. betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, s. 500.

Er skyldneren idømt konkurskarantæne, kan dette medføre, at skyldneren ikke kan opnå gældssanering, jf. Vestre Landsrets kendelse af 24. april 2020 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2020, s. 2204). I denne sag blev en skyldner, som havde en større gæld, der stammede fra den konkursramte virksomhed, nægtet gældssanering med den begrundelse, at han i juni 2019 var idømt konkurskarantæne. Afgørelsen om konkurskarantæne var begrundet i bl.a., at skyldneren ikke havde udleveret alt regnskabsmateriale og al bogføring til kurator, at der var åbenlyse mangler ved bogføringen, og at der ikke var korrekt indberettet moms i det konkursramte selskab.

1.2.2 Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har som anført ovenfor, *kapitel 5*, foreslået, at reglerne om gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling sammenlægges.

Der findes i konkurslovens § 231 a, stk. 2, yderligere nægtelsesgrunde, som finder anvendelse på gældssanering i forbindelse med konkurs- og rekonstruktionsbehandling. Da Konkursrådet ikke finder det hensigtsmæssigt fuldstændigt at ophæve disse erhvervsrettede nægtelsesgrunde, må disse yderligere nægtelsesgrunde som følge af sammenlægningen af reglerne samles med de øvrige nægtelsesgrunde i konkurslovens § 197.

En ophævelse af § 231 a, må således forudsætte, at de elementer, der fortsat skal finde anvendelse, føjes til § 197. Det foreslås på den baggrund, at det i forlængelse af § 197 anføres, at kendelse om gældssanering i forbindelse med konkurs i almindelighed endvidere ikke afsiges som følge af de nægtelsesgrunde, der er i dag findes i konkurslovens § 231 a, stk. 2, nr. 1 og 2.

Tilføjjelsen af en sådan ny bestemmelse i forlængelse af § 197, der viderefører de erhvervsrettede nægtelsesgrunde i *kapitel 29*, indebærer, at kravet om afklarede økonomiske forhold ikke skal fraviges ved gældssanering i forbindelse med konkurs, når skyldneren m.fl. har tilsidesat forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat mv. eller i ikke uvæsentligt omfang har undladt at lede virksomheden forsvarligt.

Der vil principielt kunne meddeles gældssanering på de almindelige vilkår om, at skyldnerens økonomiske forhold skal være afklarede, hvis skyldneren opfylder de øvrige betingelser for gældssanering i § 197. Dette vil dog ikke være tilfældet, hvis det er skyldneren selv, der har undladt at lede virksomheden forsvarligt.

Det er endvidere Konkursrådets opfattelse, at der ikke fremover skal kunne meddeles gældssanering på de mere lempelige vilkår for erhvervsdrivende i tilfælde, hvor et selskab som skyldneren m.fl. ejer en væsentlig del af, og som skyldnerens gæld i det væsentlige stammer fra som følge af en kaution eller lignende hæftelse for selskabets gæld, har fået stadfæstet et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord.

Reglerne om gældssanering er som udgangspunkt tiltænkt håbløst forgældede skyldnere, som typisk er standset som selvstændigt erhvervsdrivende, eventuelt efter en konkurs, og således ikke længere ejer væsentlige ubehæftede aktiver, hvorimod formålet med reglerne om rekonstruktion er at undgå konkurs og i almindelighed gøre det muligt at fortsætte en erhvervsaktivitet gennem en tvangsakkord og/eller en virksomhedsoverdragelse. Hovedanvendelsesområdet for kapitel 29 er da også de sager, hvor gældssanering indledes i forbindelse med en konkurs.

Udvidelsen af reglerne om gældssanering i forbindelse med konkurs, jf. kapitel 29, til også at omfatte gældssanering for en personlig skyldner i forbindelse med rekonstruktionsbehandling, var nyt i forhold til Konkursrådets forslag i betænkning nr. 1512/2009 om rekonstruktion. Konkursrådet finder det fortsat ikke hensigtsmæssigt at lovgive om de marginale situationer, hvor en gældssanering indledes i forbindelse med en rekonstruktionsbehandling. Særligt ikke efter de i nærværende betænkning foreslåede udligninger af forskellene mellem de to regelsæt om gældssanering.

På baggrund af ovenstående vurderer Konkursrådet, at det er mest hensigtsmæssigt ikke at lade de mere lempelige gældssaneringsregler for erhvervsdrivende aktiveres af et stadfæstet rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord.

Konkursrådet har desuden overvejet, om kravene til forsvarlig virksomhedsledelse i § 231 a, stk. 2, nr. 2, skal ændres fra det nuværende udgangspunkt, hvor en undladelse af at lede virksomheden forsvarligt skal medføre, at en kendelse om gældssanering ikke kan afsiges, til, at alene groft uforsvarlig virksomhedsledelse skal medføre, at kendelse om gældssanering ikke kan afsiges.

Den nuværende afgrænsning, hvorefter uforsvarlig virksomhedsledelse omfatter bl.a. optagelse af ulovlige kapitalejerlån eller foretagelse af omstødelige dispositioner, varetager efter Konkursrådets opfattelse en passende balance mellem på den ene side skyldneren, der skal have mulighed for at komme videre efter en konkurs, og på den anden side fordringshaverne. Konkursrådet foreslår på den baggrund ingen ændringer af kravene til forsvarlig virksomhedsledelse i § 231 a, stk. 2, nr. 2.

Konkursrådet har endelig overvejet, om der bør lempes på skyldnerens forpligtelser til at afregne skat, moms, afgifter samt lede virksomheden forsvarligt mm. som betingelse for gældssanering. Konkursrådet finder dog, at der fortsat består tungtvejende hensyn, som tilsiger, at der ikke lempes på § 231 a, stk. 2, nr. 1 og 2, samt stk. 4.

1.3 Uafklarede økonomiske forhold ved gældssanering efter de almindelige regler i konkurslovens kapitel 25-28

1.3.1. Gældende ret

Ved gældssanering efter de almindelige regler i konkurslovens kapitel 25-28 nægtes gældssanering, hvis skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede, jf. konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 1.

Hensynet hertil er for det første, at skyldnerens økonomiske forhold har betydning for skifterettens vurdering af, om den pågældende kan godtgøre ikke at være eller blive i stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, og for skifterettens vurdering af, om det må antages, at gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold.

For det andet har klarhed over skyldnerens økonomiske forhold betydning for fastsættelsen af en afdragsordning for skyldneren.

Har skyldneren uafklarede økonomiske forhold, skal skifteretten i almindelighed nægte at afsige kendelse om gældssanering efter reglerne i kapitel 25-28.

Skyldnerens økonomiske forhold anses i almindelighed som uafklarede, hvis skyldneren er arbejdsløs eller under uddannelse. Hvis skyldneren har en tidsbegrænset ansættelse, beror det på en konkret vurdering af skyldnerens nuværende og tidligere ansættelsesforhold, om dennes økonomiske forhold anses som uafklarede. Er der usikkerhed om skyldnerens boligforhold, medfører dette typisk også, at skyldnerens økonomiske forhold anses for uafklarede.

Som eksempel fra praksis kan nævnes Vestre Landsrets kendelse af 22. december 2006 (gengivet i Fuldmægtigen 1-2007-818028), hvor landsretten nægtede gældssanering til en 51-årig skyldner, der ikke havde haft tilknytning til arbejdsmarkedet de sidste 15 år. Landsretten fandt, at det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne udelukkes, at skyldneren havde en arbejdsevne, der kunne udnyttes, og at skyldnerens økonomiske forhold derfor var uafklarede, jf. § 197, stk. 2, nr. 1.

I Østre Landsrets kendelse af 18. maj 1998 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1998, s. 1245) var det forhold, at skyldnerens ægtefælle var på kontanthjælp, ikke til hinder for gældssanering. Skyldnerens ægtefælle var analfabet, beherskede ikke dansk og havde ikke på noget tidspunkt været i kontakt med arbejdsmarkedet, siden hun flyttede til Danmark i 1979. Hun deltog på ansøgningstidspunktet i et syprojekt og i danskundervisning. Landsretten fandt, at ægtefællens indtægtsforhold var så afklarede, at dette ikke kunne føre til, at indledning af gældssaneringssag nægtedes. Det må antages, at landsretten vurderede, at ægtefællens muligheder for at komme i arbejde var så urealistiske, at det forhold, at hun var på kontanthjælp, ikke i den konkrete sag skulle udelukke gældssanering.

Har skifteretten afsagt kendelse om gældssanering, og viser det sig senere, at skyldnerens økonomiske forhold ændrer sig, f.eks. fordi skyldneren skifter til et lavere lønnet arbejde, kan der i forbindelse med gældssanering efter reglerne i kapitel 25-28 ske genoptagelse af gældssaneringssagen.

Det følger således af konkurslovens § 228, stk. 1, at skifteretten, når ganske særlige hensyn til skyldneren taler derfor, på begæring kan genoptage gældssaneringssagen med henblik på ændring af gældssaneringskendelsens bestemmelser om dividende, henstandsperiodens længde og afdragenes størrelse.

Skifteretten kan dog ikke forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat, jf. § 228, stk. 1, sidste pkt. Der er således ikke i forbindelse med gældssanering efter kapitel 25-28 mulighed for at genoptage sagen med henblik på fastsættelse af et højere afdrag for derved at sikre en større dividende til fordringshaverne.

1.3.2 Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har overvejet, om betingelsen om, at skyldneren ikke må have uafklarede økonomiske forhold, udgør en uforholdsmæssig hindring for gældssanering efter reglerne i konkurslovens kapitel 25-28.

Hensynet bag betingelsen er, som det fremgår ovenfor, afsnit 1.3.1., dels at skifteretten skal kunne vurdere, om skyldneren er ude af stand til og ikke bliver i stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, dels om gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, ligesom skyldnerens økonomiske forhold er afgørende ved fastsættelsen af skyldnerens evne til at afdrage på gælden.

Disse hensyn taler efter Konkursrådets opfattelse afgørende for, at der fortsat skal stilles krav om en vis afklaring af skyldnerens økonomiske forhold.

Skyldnerens økonomiske forhold dækker over flere elementer, dels skyldnerens indkomstforhold, dels skyldnerens løbende forpligtelser, herunder udgifter til bolig, leveomkostninger mv, og dels skyldnerens gældsforpligtelser.

Det må efter Konkursrådets opfattelse som minimum kræves, at der er en sådan klarhed over skyldnerens gældsforpligtelser, at skifteretten kan vurdere, om skyldneren er håbløst forgældet, det vil sige, at skyldneren er ude af stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser, jf. konkurslovens § 197, stk. 1.

Ved skifterettens vurdering af, om skyldneren er håbløst forgældet, og om en gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, må tillige indgå oplysninger om skyldnerens indkomstforhold.

I forbindelse med en gældssanering foreslås det, at der fastsættes en afdragsperiode på tre år til afvikling af den del af gælden, der består efter kendelsen om gældssanering. I denne treårige periode skal skyldnerens indkomstmæssige og budgetmæssige forhold ligge fast. Er der ikke klarhed over skyldnerens indkomstforhold, vil skifteretten ikke kunne vurdere, om skyldneren kan godtgøre ikke at være i stand til og navnlig også i fremtiden ikke vil blive i stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser. Det har desuden betydning for, om skifteretten har et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at godkende skyldnerens forslag til afdragsordning. Hertil kommer, at det kan virke stødende på fordringshaverne, såfremt disse ikke får det, de ellers ville være berettiget til, hvis afsigelsen af kendelsen om gældssanering havde afventet en afklaring af skyldnerens indkomstforhold.

Det bemærkes, at der allerede i dag er mulighed for at se bort fra kravet om, at skyldnerens økonomiske forhold ikke må være uafklarede, når der er tale om gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling.

Baggrunden herfor er bl.a., at en konkursramt skyldners arbejds- og boligforhold, hvad enten den pågældende har drevet virksomhed i eget navn eller gennem et selskab, i en tid efter konkursen eller rekonstruktionsbehandlingen ofte vil være uafklarede.

Disse mere lempelige regler kan imidlertid udelukkende anvendes af skyldnere, hvis gæld i hovedsagen er erhvervsmæssig.

Reglerne tilgodeser ikke skyldnere, der har drevet selvstændig erhvervsvirksomhed, men som har indstillet driften, inden det kom så vidt, at den pågældende blev erklæret konkurs. I betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, s. 380-382, vurderede Konkursrådet således, at en gruppe af erhvervsdrivende, som ikke har mulighed for at rejse fornødne midler til etablering af en akkord, eller som ikke (længere) har aktiver til en konkursbehandling, vil være henvist til at søge gældssanering efter de almindelige regler om gældssanering uden for konkurs. At en skyldner, der har pådraget sig erhvervsmæssig gæld, i disse tilfælde ikke vil kunne drage fordel af de lempeligere regler, fandtes ikke at kunne opveje det forhold, at det alene ved en nøje gennemgang af skyldnerens virksomhed og forretningsførelse i forbindelse med tilvejebringelse af likvidationsakkord eller konkursbehandling vil kunne sikres, at der ikke sker gældsfrigørelse i tilfælde, hvor udøvelsen af virksomheden og forretningsførelsen ikke har været forsvarelig. En sådan skyldner, hvis gæld ligeledes kan være erhvervsmæssig, er således nødsaget til at søge gældssanering efter de almindelige regler.

Dette kan efter Konkursrådets opfattelse medføre uhensigtsmæssige situationer, hvor en skyldner opnår en bedre retsstilling ved at gennemgå en konkursbehandling, som potentielt afsluttes uden nogen form for dækning til fordringshaverne.

Der kan desuden være skyldnere, hvis gæld ikke er erhvervsmæssig, men hvis løbende, faste udgifter ligeledes midlertidigt er uafklarede. Sådanne skyldnere kan efter de gældende regler ikke opnå gældssanering.

Uanset at der kan findes gode argumenter for en lempelse af kravet om, at skyldnerens indkomstforhold skal være afklarede, er det fortsat Konkursrådets opfattelse, at der består tungtvejende grunde til at opretholde betingelsen ved gældssanering uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling.

Konkursrådet har overvejet, om uafklarede økonomiske indkomstforhold, som skyldes, at skyldneren befinder sig i en kort overgangsperiode, fordi skyldneren er midlertidigt arbejdsløs eller i udredning for fastlæggelse af arbejdsevne, fortsat skal udelukke gældssanering.

Hvis der tages udgangspunkt i skyldnerens aktuelle indtægtsforhold, som midlertidigt kan være en arbejdsløshedsunderstøttelse eller lignende, vil det formentlig føre til, at der i videre omfang vil blive givet gældssanering, uden at skyldneren kan tilbyde nogen (yderligere) betaling til sine fordringshavere.

Dette vil efter Konkursrådets opfattelse kunne virke urimeligt over for fordringshaverne i tilfælde, hvor skyldneren på afgørelsestidspunktet netop befinder sig i en økonomisk overgangsperiode, og hvor det senere viser sig, at skyldneren i den (forventede) afdragsperiode oppebærer indtægter, som ville have medført betaling til fordringshaverne. Udformes reglerne på denne måde, vil det også indebære en risiko for, at skyldneren indretter sine forhold med henblik på at have en lav eller ingen indkomst på afgørelsestidspunktet for at undgå at skulle betale noget til fordringshaverne.

Dette kan imødegås ved, at den manglende udelukkelse af gældssanering i disse tilfælde modsvares af regler, der giver skifteretten mulighed for at udsætte gældssaneringssagen eller genoptage denne, når skyldnerens økonomiske forhold bliver afklarede. Dette vil på den anden side give anledning til yderligere sagsskridt for både skyldnere og fordringshavere. Det vil også give anledning til et betydeligt merarbejde for skifteretterne at udsætte og genoptage sagerne. Efter Konkursrådets opfattelse bør der derfor ikke fastsættes yderligere genoptagelsesregler.

Det er på den baggrund Konkursrådets vurdering, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at fravige kravet om, at skyldnerens indkomstforhold skal være afklarede, selv om de uafklarede indkomstforhold er forårsaget af, at skyldneren befinder sig i en kort overgangsperiode.

Er der derimod ikke tale om en kort overgangsperiode, må gældssanering efter Konkursrådets opfattelse også være udelukket. Har skyldneren eksempelvis påbegyndt en uddannelse, må gældssanering som udgangspunkt være udelukket, så længe den pågældende fortsat er under uddannelse.

Ved skifterettens vurdering af, om skyldneren er håbløst forgældet, og om en gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, må tillige indgå oplysninger om skyldnerens løbende, faste udgifter.

Konkursrådet har overvejet, om der bør ske lempelser i betingelsen om, at skyldnerens løbende, faste udgifter skal være afklarede.

En eventuel usikkerhed om skyldnerens løbende, faste udgifter vil have betydning for skifterettens vurdering af, om skyldneren kan godtgøre ikke at være i stand til og navnlig også i fremtiden ikke vil blive i stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser. Det har således betydning for, om skifteretten har et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at godkende skyldnerens forslag til afdragsordning. Dette taler for, at usikkerhed om skyldnerens løbende faste udgifter fortsat skal medføre, at der som altovervejende udgangspunkt ikke kan indledes gældssaneringssag for skyldneren.

Konkursrådet har overvejet, om uafklarede udgiftsforhold, som skyldes, at skyldnerens lejemål er tidsbegrænset, eller at skyldneren er logerende og dermed kan opsiges med kort varsel, fortsat skal udelukke gældssanering.

Hensynet til de skyldnere, der på grund af den aktuelle tilstand på boligmarkedet visse steder i landet, må acceptere korte tidsbegrænsede lejemål, tilsiger, at gældssanering ikke uden videre skal være udelukket for denne kategori af skyldnere.

En undtagelse fra kravet om afklarede økonomiske udgiftsforhold i disse tilfælde vil efter Konkursrådets opfattelse ikke skulle modsvares af regler, som giver mulighed for genoptagelse i tilfælde af ændringer i skyldnerens boligudgifter. Det er også i denne sammenhæng Konkursrådets opfattelse, at det ikke er hensigtsmæssigt at fastsætte yderligere genoptagelsesregler. I tilfælde af indførelsen af en sådan ordning, vil det således være skyldnerens eget ansvar at leve for det beløb, der blev afsat til udgifter i budgettet ved kendelsens afsigelse.

Imod dette taler, at det må forventes, at nogle skyldnere vil misligholde gældssaneringskendelsen, hvis skyldneren i gældssaneringsperioden må finansiere en anden og dyrere bolig, idet der ikke i budgettet vil være økonomiske midler hertil. Manglende udelukkelse af gældssanering ved uafklarede forhold, der skyldes tidsbegrænsede lejemål, vil dermed, uagtet at der ikke gives adgang til genoptagelse, alligevel kunne føre til øget administration ved skifteretterne, der i kraft af en sådan ordning kan risikere at blive mødt med begæringer fra fordringshavere om ophævelse af gældssaneringskendelsen, jf. konkurslovens § 229, stk. 1, nr. 2.

Hertil kommer, at det som følge af Konkursrådets forslag i kapitel 9 om at afkorte afdragsperioden fra fem år til tre år allerede efter gældende ret i nogle tilfælde vil blive lettere for skyldnere med tidsbegrænsede lejemål at opfylde betingelsen om afklarede økonomiske forhold.

Det er Konkursrådets vurdering, at mest taler for, at uafklarede udgiftsforhold, som skyldes tidsbegrænsede lejemål, på baggrund af ovenstående betragtninger, fortsat skal udelukke gældssanering.

For så vidt angår skyldnerens gældsforpligtelser, foreslår Konkursrådet, at der kun bør stilles krav om, at disse er tilstrækkeligt afklarede til, at det kan vurderes, om skyldneren er håbløst forgældet. Der bør fremover således kun stilles krav om, at skyldnerens gældsforpligtelser er tilstrækkeligt afklarede til, at det kan vurderes, om skyldneren er kvalificeret insolvent.

På baggrund af ovenstående foreslår Konkursrådet, at skyldnerens økonomiske forhold fortsat skal være afklarede for så vidt angår skyldnerens indkomstforhold og løbende faste udgifter. For så vidt angår skyldnerens gældsforpligtelser bør der fremover kun stilles krav om, at disse er tilstrækkeligt afklarede til, at det kan vurderes, om skyldneren er kvalificeret insolvent.

1.4 Uafklarede økonomiske forhold ved gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling efter reglerne i konkurslovens kapitel 29

1.4.1 Gældende ret

Ved gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling efter konkurslovens kapitel 29 gælder betingelsen i konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 1, om, at skyldnerens økonomiske forhold ikke må være uafklarede, som udgangspunkt ikke, jf. konkurslovens § 231 a, stk. 2, 1. pkt., modsætningsvis. Som eksempel kan nævnes, at gældssanering ikke var udelukket for en skyldner, der efter konkursen modtog dagpenge, jf. Vestre Landsrets kendelse af 9. marts 2011 (gengivet i Fuldmægtigen 2011, s. 120).

Der skal imidlertid efter retspraksis sondres mellem uafklarede forhold, der udspringer af selve konkursen, som ikke medfører, at gældssanering udelukkes, og uafklarede forhold, der ikke har med konkursen at gøre, og som umiddelbart kan medføre, at gældssanering udelukkes.

I Vestre Landsrets kendelse af 3. maj 2010 (gengivet i Fuldmægtigen 2010, s. 204) udtalte landsretten, at § 197, stk. 2, nr. 1, ikke finder anvendelse i sager om gældssanering under konkurs, jf. § 231 a, stk. 2, modsætningsvis, og at gældssanering derfor ikke kunne nægtes med henvisning til, at skyldnernes boligforhold og dermed disses økonomiske forhold var uafklarede.

I Vestre Landsrets kendelse af 11. februar 2011 (gengivet i Fuldmægtigen 2011, s. 103) nægtede landsretten imidlertid gældssanering i forbindelse med konkurs under henvisning til, at skyldnerne havde uafklarede økonomiske forhold, idet nogle udlejningsejendomme, som skyldnerne ejede, var behæftet med rentetilpasningslån med årlig rentetilpasning. Størrelsen af skyldnernes fremtidige renteudgifter på lån, der ikke ville blive saneret, var således forbundet med en væsentlig usikkerhed. Skyldnerne havde ikke taget skridt til at realisere ejendommene i forbindelse

med gældssaneringsansøgningen. Landsretten udtalte, at de uafklarede forhold, der ellers ikke ville være til hinder for gældssanering, jf. konkurslovens § 231 a, stk. 2, 1. pkt., modsætningsvis, var afledt af skyldnernes udlejningsvirksomhed og den måde, hvorpå de havde valgt at finansiere deres ejendomme, og ikke af konkursen. Landsretten fandt derfor, at der forelå omstændigheder som omhandlet i § 231 a, stk. 4, der talte afgørende mod gældssanering.

Det kan ikke udelukkes at have haft betydning for afgørelsen, at de uafklarede forhold knyttede sig til de af skyldnernes gældsforpligtelser, som ikke var omfattet af gældssaneringen, og ikke til skyldnernes indtægter som i de nedenfor refererede afgørelser, samt at der var risiko for, at gældsforpligtelserne ville stige i forbindelse med den årlige rentetilpasning. Det kan således have haft betydning, at en rentestigning kunne få den effekt, at skyldnerne på ny ville blive insolvente.

Hvis de uafklarede forhold ikke har noget med selve konkursen at gøre, er det formentlig afgørende, om årsagen til at forholdet er uafklaret beror på et valg fra skyldnerens side, jf. Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, *Gældssanering Status 2019*, 4. udg., 2019, s. 330.

Som eksempel fra praksis kan nævnes Vestre Landsrets kendelse af 23. juni 2008 (gengivet i *Ugeskrift for Retsvæsen* 2008, s. 2318), hvor landsretten nægtede gældssanering i forbindelse med konkurs til en skyldner, fordi skyldnerens manglende indtægt efter konkursen beroede på et valg om at have påbegyndt en længerevarende universitetsuddannelse.

I Vestre Landsrets kendelse af 24. april 2015 (gengivet i *Ugeskrift for Retsvæsen* 2015, s. 2702) var en skyldner få dage efter konkursen blevet sygemeldt og skulle senere på barsel. Landsretten fandt, at eftersom sagen skulle behandles efter reglerne om gældssanering i konkurs, var det ikke en betingelse, at skyldnerens økonomiske forhold var afklarede, og sygemeldingen var derfor ikke til hinder for, at der blev indledt gældssaneringssag. Det forhold, at hun senere skulle på barselsorlov, ændrede ikke herved.

Det er uden betydning, om skyldnerens valg er truffet forud for konkursen, jf. Vestre Landsrets kendelse af 26. juni 2013 i sag B-1271-13, hvor bl.a. det forhold, at skyldneren havde påbegyndt et studium, ca. fire måneder inden han blev taget under konkursbehandling med en virksomhed, bevirkede, at gældssanering efter kapitel 29 blev nægtet med henvisning til, at han havde uafklarede økonomiske forhold.

Uafklarede økonomiske forhold hos ægtefællen kan ligeledes føre til, at gældssanering nægtes.

Som eksempel fra praksis kan nævnes Østre Landsrets kendelse af 30. september 2011 (gengivet i Fuldmægtigen 2011, s. 286), hvor gældssanering i forbindelse med konkurs blev nægtet med henvisning til bl.a., at skyldnerens ægtefælle havde uafklarede økonomiske forhold. Ægtefællen havde været hjemmegående, men efter skyldnerens konkurs påtaget sig arbejde, herunder som vikar. Landsretten lagde ved afgørelsen vægt på bl.a., at ægtefællens uafklarede økonomiske situation ikke var affødt af skyldnerens konkurs.

Afgørelsen er således udtryk for, at reglen om, at uafklarede økonomiske forhold ikke udelukker gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling, er en snæver undtagelsesregel.

Gældssanering i forbindelse med konkurs blev ligeledes nægtet for en skyldner i Vestre Landsrets kendelse af 13. januar 2015 (gengivet i Fuldmægtigen 2015, s. 84) med henvisning til, at skyldnerens ægtefælle på grund af sygdom havde uafklarede økonomiske forhold, der ikke var en følge af konkursen.

Det følger af konkurslovens § 236 a, stk. 1, at § 228 om genoptagelse, hvis ganske særlige forhold til skyldneren taler herfor, også finder anvendelse ved gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling.

Det følger imidlertid også af § 236 a, stk. 2, at hvis skyldneren havde uafklarede økonomiske forhold på det tidspunkt, hvor kendelsen om gældssanering blev afsagt, kan skifteretten i henstandsperioden på begæring af en fordringshaver endvidere genoptage gældssaneringssagen med henblik på at forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat, såfremt der er indtrådt en væsentlig forbedring i skyldnerens økonomiske forhold.

Bestemmelsen er baseret på Konkursrådets forslag i betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering. Heraf fremgår, s. 508, at det alene er væsentlige budgetforbedringer, som udspringer af skyldnerens arbejde enten som lønmodtager eller selvstændig erhvervsdrivende, der kan medføre krav om yderligere betaling til fordringshaverne. Det omfatter også væsentlige budgetforbedringer for skyldneren, som skyldes en stigning i ægtefællens eller samleverens arbejdsindkomst. En budgetforbedring, som medfører, at skyldnerens betalingsevne forbedres med 1.000 kr. om måneden, må betragtes som en væsentlig budgetforbedring.

1.4.2 Konkursrådets overvejelser

I relation til gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling har Konkursrådet overvejet, om det for erhvervsdrivende fortsat skal være således, at gældssanering

skal nægtes som følge af, at skyldneren har uafklarede økonomiske forhold, der ikke udspringer af konkursen, herunder uafklarede økonomiske forhold hos skyldnerens ægtefælle.

Hensynet til, at skyldnere, der er berørt af et virksomhedssammenbrud, og som befinder sig i en økonomisk overgangsperiode efter en konkurs, skal have mulighed for at opnå en gældssanering, taler for, at forhold, der ikke udspringer af konkursen, heller ikke skal kunne medføre, at gældssanering udelukkes.

På den anden side vil det give anledning til flere genoptagelsessager, såfremt erhvervsdrivende får mulighed for at opnå gældssanering trods uafklarede økonomiske forhold, der ikke udspringer af konkursen. Flere genoptagelsessager vil medføre yderligere sagsadministration for skifteretterne og længere sagsforløb for de involverede parter. Det følger således af konkurslovens § 236 a, stk. 2, at gældssaneringssagen kan genoptages på begæring af en fordringshaver, såfremt skyldneren på det tidspunkt, hvor kendelsen om gældssanering blev afsagt, havde uafklarede økonomiske forhold.

Konkursrådet vurderer på den baggrund, at det for erhvervsdrivende på lige fod med ikke-erhvervsdrivende skal tillægges betydning, såfremt skyldneren har uafklarede økonomiske forhold, der ikke udspringer af konkursen.

1.5 Skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender

1.5.1 Gældende ret

Kendelse om gældssanering kan i almindelighed ikke afsiges, såfremt skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 2, nr. 2, og 231 a, stk. 2, 1. pkt.

Konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 2, oplister nogle ikke udtømmende eksempler på, hvornår skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender.

Ved vurderingen af, om skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, indgår, hvor stor en andel af skyldnerens gæld, der skyldes uforsvarlige forhold.

Det indgår endvidere i vurderingen, om gælden er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra a, herunder om gælden er optaget for at dække allerede forfaldne gældsforpligtelser.

Fra praksis kan nævnes Østre Landsrets kendelse af 6. februar 2007 (gengivet i Fuldmægtigen 1-2007-837807), hvor landsretten udtalte, at en skyldner med en samlet gæld på 342.000 kr., der havde optaget et lån på 40.000 kr. til en bilreparation og indfrielse af diverse gældsposter, havde udvist økonomisk uansvarlighed på et tidspunkt, hvor han var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser. Gældssanering blev derfor nægtet, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra a.

I Østre Landsrets kendelse af 31. oktober 2008 (gengivet i Fuldmægtigen 2008, s. 240) havde skyldneren efter konkursen oprettet en kassekredit til at betale husleje og andre udgifter, som var negativ med 24.000 kr., hvorfor gældssanering blev nægtet med henvisning til § 197, stk. 2, nr. 2, litra a.

Omvendt udtalte Østre Landsret i kendelse af 30. september 2011 (omtalt ovenfor, afsnit 1.4.1), bl.a., at ansøgeren ikke havde handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender ved på et tidspunkt forud for konkursen at have optaget et realkreditlån på 7,5 mio. kr., der var anvendt til at nedbringe en gæld til banken.

Det indgår desuden i vurderingen, om skyldneren ved at påtage sig en risiko har foretaget økonomiske transaktioner, der må karakteriseres som spekulationsprægede, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra b. Dette kan eksempelvis være forpligtelser, der er påtaget uden sammenhæng med skyldnerens erhvervsudøvelse.

Som eksempel fra praksis kan nævnes Østre Landsrets kendelse af 5. maj 2011 (gengivet i Fuldmægtigen 2011, s. 184), hvor gældssanering blev nægtet som følge af, at skyldneren havde handlet økonomisk uforsvarligt. Skyldneren havde købt et kolonihavehus til 1,5 mio. kr. på et tidspunkt, hvor han havde en årsindkomst på ca. 160.000 kr. Købet blev finansieret med et valutalån, der skulle indfries efter et år. Huset blev senere solgt på tvangsauktion for 630.000 kr. Det fremgår ikke af afgørelsen, at skyldneren på tidspunktet for købet havde anden gæld, hvorfor det må antages, at gældssanering blev nægtet på grund af misforholdet mellem skyldnerens indtægt og den risiko, der lå i den pågældende lånetype.

Det indgår endvidere i vurderingen, om gælden er stiftet med henblik på forbrug, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra c.

Af de specielle bemærkninger til § 197, stk. 2, nr. 2, litra c, fremgår, at bestemmelsen omfatter lån stiftet til indkøb af større forbrugsgoder og til almindelige dagligvarer, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, s. 322.

Fra praksis kan nævnes Østre Landsrets kendelse af 17. december 2007 (gengivet i Fuldmægtigen 1-2008-1616152), hvor skyldneren havde en samlet gæld på 535.000 kr. Heraf hidrørte 325.000 kr. fra en tvangsauktion i 1990. Landsretten nægtede gældssanering med henvisning til, at skyldneren havde handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, idet en ikke uvæsentlig gæld var stiftet med henblik på forbrug, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra c. Landsretten lagde vægt på, at skyldneren i perioden 1983-1997 havde stiftet betydelig forbrugsgæld til private fordringshavere, ligesom der i 2006 var stiftet forbrugsgæld til Synoptik på 5.500 kr. og i 2007 på 3.700 kr. til køb af en vaskemaskine. Afgørelsen viser, at der i forhold til nyere forbrugsgæld lægges vægt på selv relativt små beløb.

I Østre Landsrets kendelse af 11. februar 2010 (gengivet i Fuldmægtigen 2010, s. 97) blev gældssanering nægtet under henvisning til bl.a., at skyldneren og dennes ægtefælle i 2007 og 2008 havde stiftet forbrugsgæld, og at de efter indledning af gældssanerings sagen havde fået udbetalt ca. 8.000 kr. i Særlig Pensionsopsparing, hvilket beløb blev anvendt til forbrug i stedet for at afdrage på gælden.

I Vestre Landsrets kendelse af 29. september 2006 (gengivet i Fuldmægtigen 1-2006-761269) blev gældssanering nægtet under henvisning til § 197, stk. 2, nr. 2, litra c, fordi skyldneren tre år tidligere havde stiftet en forbrugsgæld på 50.000 kr., hvilken gæld med renter var steget til næsten 100.000 kr. Landsretten udtalte, at der var tale om forbrugsgæld af nyere dato.

I Vestre Landsrets kendelse af 10. december 2002 i sag B-2689-02 var der stiftet forbrugsgæld inden for de sidste fem år, hvorfor gældssanering blev nægtet. Gældssanering blev ligeledes nægtet i Vestre Landsrets kendelse af 3. juli 2013 i sag B-1266-03 med henvisning til, at der inden for de sidste tre-fem år var stiftet forbrugsgæld.

Ren forbrugsgæld saneres således normalt ikke, hvis gælden er yngre end fem år, jf. Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, Gældssanering Status 2019, 4. udg., 2019, s. 112.

Endelig indgår det i vurderingen af, om skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, om der er tale om gæld til det offentlige, som er oparbejdet systematisk, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra d. Heri ligger f.eks. skyldig moms, skat, børnepenge og licens. Gælden anses eksempelvis som oparbejdet systematisk, hvis skyldneren over en årrække selvbestaltet har taget sig en kredit hos offentlige instanser. Denne type gæld er bl.a. karakteriseret ved, at den ensidigt er stiftet af skyldneren, uden at det offentlige har haft mulighed for at forhindre kravets opståen, herunder eksempelvis hvis skyldneren bevidst har udfyldt sin forskudsregistrering urigtigt eller har undladt at betale børnebidrag.

Som eksempel fra praksis kan nævnes Østre Landsrets kendelse af 9. november 2011 (gengivet i Fuldmægtigen 2011, s. 293), hvor gældssanering blev nægtet, fordi skyldneren havde oparbejdet gæld til det offentlige over en periode på 15 år, selv om den seneste gældsstiftelse lå syv år tilbage, og selv om skyldneren de sidste seks år havde afdraget kontinuerligt.

I Østre Landsrets kendelse af 14. april 1998 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1998, s. 1076) blev gældssanering nægtet med henvisning til gældens alder og art, da skyldnerens samlede gæld på ca. 1,9 mio. kr. udgjorde skattekrav vedrørende perioden 1985-1996.

1.5.2 Konkursrådets overvejelser

1.5.2.1 Konkursrådets overvejelser om gæld stiftet med henblik på forbrug

Som det fremgår af den ovenfor angivne praksis, afsnit 1.5.1, kan selv en relativt lille forbrugsgæld føre til, at gældssanering nægtes, jf. konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 2, litra c, hvilket efter Konkursrådets opfattelse kan medføre, at det bliver uforholdsmæssigt svært at opnå gældssanering.

På den baggrund har Konkursrådet overvejet, om bestemmelsen bør afgrænses med henvisning til genstande omfattet af trangsbeneficiet i retsplejelovens § 509. Herefter kan udlæg ikke foretages i aktiver, der er nødvendige til opretholdelse af et beskedent hjem og en beskedent levefod for skyldneren og dennes husstand. Trangsbeneficiet omfatter ifølge praksis eksempelvis en fryser og et køleskab, jf. Østre Landsrets kendelse af 10. december 1986 (gengivet i Fuldmægtigen 1987, s. 48/2). Omfattet er derimod ikke den nyeste iPhone, jf. Østre Landsrets kendelse af 11. april 2014 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2014, s. 2268), ligesom en opvaskemaskine ikke er omfattet, jf. Østre Landsrets kendelse af 9. marts 1994 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1994, s. 504). Desuden er et 42" fladskærms-tv ikke omfattet, jf. Vestre Landsrets kendelse af 22. december 2009 (gengivet i Fuldmægtigen 2010, s. 32).

Det er Konkursrådets opfattelse, at anskaffelse af genstande omfattet af trangsbeneficiet i hvert fald ikke skal føre til, at gældssanering nægtes, også selv om genstandene er anskaffet for lånte midler. Dog skal gældssanering efter Konkursrådets opfattelse fortsat nægtes, hvis det forventes, at skyldneren fremadrettet vil stifte gæld til brug for køb af almindelige dagligvarer som fødevarer og produkter til personlig pleje og rengøring, idet gældssanering i disse tilfælde ikke kan antages at ville føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold.

Konkursrådet foreslår på den baggrund, at § 197, stk. 2, nr. 2, litra c, ændres således, at gælds-sanering nægtes, hvis gælden er stiftet med henblik på forbrug, medmindre der foreligger sær-lige omstændigheder, og den stiftede gæld må anses som rimelig.

Særlige omstændigheder vil efter Konkursrådets opfattelse eksempelvis foreligge, når det er nødvendigt at stifte gæld for at finansiere anskaffelsen af genstande, som skyldneren er af-hængig af. Det kan eksempelvis være udskiftning eller reparation af en fryser, et køleskab eller briller, der er gået i stykker.

Forbrugsgæld, der er stiftet med henblik på overforbrug, herunder anskaffelse af luksusgen-stande, vil ikke kunne anses som rimelig. Genstande, der er nødvendige til opretholdelse af en beskeden levelfod for skyldneren og dennes husstand, kan i den forbindelse ikke anses som luksusgenstande, og gældsstiftelsen vil derfor i sig selv kunne anses som rimelig. Det samme må efter Konkursrådets opfattelse gælde tandlægeregninger og andre omkostninger til sund-hedsrelaterede ydelser, medmindre der er tale om rent kosmetiske behandlinger.

Hvis der er tale om genstande, der ikke er omfattet af transgbeneficiet, skal det vurderes, om der er tale om overforbrug. Er der tale om overforbrug, vil den stiftede gæld ikke kunne anses som rimelig, og der vil heller ikke foreligge særlige omstændigheder, der kan begrunde den stiftede gæld til forbrug. Overforbrug må i den forbindelse vurderes i forhold til skyldnerens økonomiske forhold. Det vil således alene være gæld til forbrug, der ikke stod mål med skyld-nerens økonomiske forhold på gældsopdagelsestidspunktet, der anses som overforbrug.

Overforbrug må efter Konkursrådets opfattelse tillige omfatte rejser og anskaffelse af tjene-steydelser, herunder restaurantbesøg, når udgifterne hertil ikke står mål med skyldnerens økono-miske forhold.

Der skal ses på skyldnerens samlede forbrug. Således vil anskaffelse af mange varer og tjene-steydelser, som isoleret set ikke kan anses som luksus, ud fra en samlet vurdering af omfanget føre til, at der alligevel foreligger et overforbrug.

Konkursrådet er opmærksom på, at en række selvstændigt erhvervsdrivende i perioder vil være nødsaget til og tilbøjelige til at leve for lånte midler for ikke at trække på virksomhedens kapi-talberedskab i perioder med dårlig omsætning.

Dette vil efter gældende ret føre til, at gældssanering udelukkes. Konkursrådet foreslår, at gældssanering ikke skal nægtes i sådanne situationer, hvor skyldneren over en kortere periode

optager lån for at dække faste udgifter og rimelige leveomkostninger for derved at undlade at trække penge ud af virksomheden i et forsøg på at redde denne.

Et sådant forbrug for lånte midler skal naturligvis ligge inden for rimelighedens grænser. Er der således tale om overforbrug, må gældssanering fortsat nægtes. Konkursrådet foreslår i den forbindelse, at der kan sammenlignes med en tilsvarende lønmodtagers indtægtsforhold.

Overforbrug må i denne henseende ligeledes forstås som anskaffelse af luksusgenstande samt rejser og tjenesteydelser, der ikke står mål med skyldnerens økonomiske forhold.

1.5.2.2 Konkursrådets overvejelser om kriterierne for økonomisk uforsvarlighed for erhvervsdrivende

Konkursrådet har overvejet muligheden for, at der ved den foreslåede sammenlægning af reglerne om gældssanering angives forskellige momenter for, hvornår der foreligger uforsvarlighed i økonomiske anliggender, alt efter om skyldnerens gæld er erhvervsmæssig eller ej.

Det følger af konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 2, at kendelse om gældssanering i almindelighed ikke kan afsiges, såfremt skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender.

I konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 2, er angivet en række momenter, som skal indgå i vurderingen af, om skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, således at den pågældende ikke kan meddeles gældssanering.

Det kan efter Konkursrådets opfattelse være hæmmende for muligheden for at opnå gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling, hvis eksempelvis træk på en kassekredit forud for konkursen medfører, at gældssanering nægtes, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra a. På samme måde må erhvervsdrivende efter Konkursrådets opfattelse have en videre adgang til at foretage investeringer og dermed påtage sig finansielle risici i forbindelse med erhvervsudøvelsen, uden at dette medfører, at gældssanering nægtes, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra b. Derudover har forbrugsgæld, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra c, ikke et erhvervsmæssigt sigte.

En ophævelse af § 197, stk. 2, nr. 2, for så vidt angår erhvervsdrivende, kan virke vidtgående, idet uforsvarlig adfærd i økonomisk henseende efter Konkursrådets opfattelse fortsat skal kunne medføre, at gældssanering udelukkes.

Konkursrådet foreslår i stedet, at vurderingen af, hvornår der foreligger økonomisk ansvarlig adfærd, lempes for erhvervsdrivende skyldnere.

Det vil indebære, at der i stedet for at se på om gælden er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, jf. nugældende § 197, stk. 2, nr. 2, litra a, for erhvervsdrivende skal ses på, om gældsstiftelsen var forretningsmæssigt begrundet. Erhvervsdrivende kan således til tider have behov for at foretage træk på en kassekredit for at foretage betalinger, uden at dette efter Konkursrådets opfattelse skal medføre, at gældssanering udelukkes, når blot trækket på kassekrediten er sædvanligt eller forretningsmæssigt begrundet. Der kan ses på, om gældsstiftelsen er sket på et tidspunkt, hvor skyldneren burde have erkendt, at der ikke længere var rimelig mulighed for at videreføre virksomheden, hvilket efter Konkursrådets opfattelse skal medføre, at gældssanering udelukkes.

På samme måde må man, i stedet for at se på, om gælden er optaget for at dække allerede forfaldne gældsforpligtelser, se på, om gældsstiftelsen er sket som led i en velbegrundet låneomlægning. En låneomlægning, der er foretaget med henblik på at opnå mere attraktive lånevilkår, bør ikke i sig selv anses for uansvarligt. Optagelse af gæld til forbrug med det formål at indfri et tidligere optaget forbrugslån til en mere insisterende fordringshaver bør fortsat udelukke gældssanering. Det må således bero på en konkret vurdering, om gæld optaget med henblik på at dække allerede forfalden gæld kan anses for velbegrundet og dermed ikke udelukker gældssanering.

Konkursrådet foreslår desuden, at spekulationstilfældene, der fremgår af § 197, stk. 2, nr. 2, litra b, ligeledes gælder erhvervsdrivende. Det præciseres, at det ikke er i overensstemmelse med god virksomhedsledelse at påtage sig risici i forbindelse med investeringer, der ligger uden for virksomhedens erhvervsudøvelse.

Konkursrådet har desuden overvejet, at det kunne være hensigtsmæssigt at uddybe nærmere, hvornår der foreligger spekulation, og hvornår dette skal føre til, at gældssanering nægtes.

Er der således tale om investeringer, der ikke relaterer sig til virksomhedens øvrige drift, kan det efter Konkursrådets opfattelse betragtes som spekulation. Det kan indgå i vurderingen, om der er tale om en investering i formuegoder for f.eks. at opnå en skattebesparelse eller andet, som f.eks. aktier eller anparters, kommanditselskaber, eller fast ejendom, i modsætning til investeringer i driftsmidler, der anvendes i skyldnerens virksomhed.

Eksemplet i § 197, stk. 2, nr. 2, litra c, om gæld, der er stiftet med henblik på forbrug, synes ikke at have et erhvervmæssigt sigte. Når det er afgrænset, at skyldnerens gæld hovedsagelig skal hidrøre fra erhvervsvirksomhed, jf. konkurslovens § 231 b, synes der ikke at være behov for at udelukke gældssanering, såfremt der er tale om gæld til forbrug. Det kan dog ikke helt

udelukkes, at det alligevel kan have betydning for en afgørelse om gældssanering for eksempel i tilfælde, hvor skyldneren har foretaget hævninger på en kapitalpension med henblik på forbrug, mens virksomheden har givet underskud. Denne situation må imidlertid efter Konkursrådets opfattelse vurderes på baggrund af, om virksomhedens underskud skyldes uforsvarlig virksomhedsledelse, som også medfører, at gældssanering udelukkes, jf. konkurslovens § 231 a, stk. 2, nr. 2, der som nævnt ovenfor efter en sammenlægning af reglerne skal samles med de øvrige nægtelsesgrunde.

Der kan ligeledes forekomme den situation, at skyldnerens gæld hovedsagelig hidrører fra erhvervsvirksomhed, mens den øvrige del af skyldnerens gæld hidrører fra overforbrug. I en sådan situation skal gældssanering efter Konkursrådets opfattelse som udgangspunkt være udelukket. Konkursrådet foreslår på den baggrund, at kendelse om gældssanering i almindelighed fortsat ikke kan afsiges, hvis en ikke uvæsentlig del af skyldnerens gæld er stiftet med henblik på forbrug, også i de tilfælde, hvor skyldnerens gæld hovedsagelig er erhvervsmæssig.

Gæld til det offentlige, som er oparbejdet systematisk, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra d, skal, efter Konkursrådets opfattelse fortsat udelukke gældssanering, også når der er tale om skyldnere, hvis gæld hovedsagelig hidrører fra erhvervsvirksomhed.

Konkursrådet foreslår på ovenstående baggrund, at der angives forskellige momenter for, hvornår der foreligger uforsvarlighed i økonomiske anliggender alt efter, om skyldnerens gæld er erhvervsmæssig eller ikke-erhvervsmæssig.

Konkursrådet har desuden overvejet, om ovenstående forslag om lempelse af gældssaneringsreglerne, herunder nægtelsesgrundene, vil kunne indebære en risiko for, at skyldnerens fordringshavere, som selv kan være iværksættere, får mindre af deres fordring mod skyldneren indfriet. Dette kan i værste fald medføre insolvens hos en eller flere fordringshavere, navnlig små og mellemstore virksomheder.

Det følger imidlertid af konkurslovens § 231 a, stk. 1, at det er en betingelse for gældssanering, at skyldneren godtgør, at han ikke er i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser. De fordringshavere, hvis krav bortfalder ved en gældssanering, havde således under alle omstændigheder ingen udsigt til at modtage betaling.

Konkursrådet finder på den baggrund, at hensynet til fordringshaverne ikke taler afgørende imod en lempelse af nægtelsesgrundene, da hensynet varetages gennem den økonomiske betingelse for at opnå gældssanering.

1.6 En ikke uvæsentlig gæld er pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold

1.6.1 Gældende ret

Som udgangspunkt bør gæld pådraget ved et kriminelt forhold af en vis grovere beskaffenhed udelukke gældssanering, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 2, nr. 3, og 231 a, stk. 2, 1. pkt.

Er der forløbet lang tid, siden det strafbare eller erstatningspådragende forhold, der begrunder kravet, er begået, kan gældssanering dog efter en konkret vurdering af omstændighederne ved pådragelsen af kravet ikke udelukkes.

Fra praksis kan nævnes Østre Landsrets kendelse af 9. marts 2000 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, s. 1456), hvor et beløb på ca. 270.000 kr., der var pådraget ved et strafbart forhold i form af underslæb, der var begået 18 år tidligere, og et beløb på ca. 80.000 kr., der var pådraget som erstatningsansvar for ødelæggelse af en bil i forbindelse med brugstyveri, der var begået ti år tidligere, ikke udelukkede gældssanering vedrørende den samlede gæld på omkring 1 mio. kr.

Omvendt blev gældssanering nægtet i Østre Landsrets kendelse af 11. februar 2010 (gengivet i Fuldmægtigen 2010, s. 98), selv om der var forløbet mere end 15 år, siden det strafbare forhold blev begået. Landsretten udelukkede gældssanering, allerede fordi en betydelig del af gælden (ca. 83 pct.) var pådraget i forbindelse med strafbare forhold af et meget betydeligt omfang, der havde medført fængsel i seks år. Der kan således tillige ses på, hvor stor en andel af den samlede gæld, gælden vedrørende det erstatningspådragende eller strafbare forhold udgør.

Fra praksis kan tillige nævnes Vestre Landsrets kendelse af 16. januar 2015 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2015, s. 1439). I sagen havde skyldneren en samlet gæld på omkring 100-150 mio. kr., heraf var et beløb på omkring 2,4 mio. euro (svarende til omkring 12-18 pct.) opstået i forbindelse med et strafbart forhold i form af skatte- og momssvig. Det strafbare forhold var begået i perioden mellem 1997 og 2003, og sagen var afgjort ved en dom fra maj 2005. Uanset oplysninger om, at der forelå en særlig baggrund for, at skyldneren havde begået de strafbare forhold, fandt landsretten efter gældens størrelse og alder, at der på daværende tidspunkt ikke var grundlag for at indlede gældssaneringssag, jf. § 197, stk. 2, nr. 3.

I Vestre Landsrets kendelse af 1. september 2015 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2016, s. 355) udgjorde skyldnerens samlede gæld ca. 13,7 mio. kr., heraf udgjorde ca. 283.000 kr. (svarende til ca. 2 pct.) et beløb, som skyldneren i 2013 var dømt til at betale en tidligere ansat i

forbindelse med en sag om overtrædelse af ligebehandlingsloven. Landsretten fandt efter en samlet vurdering, at den godtgørelse, som skyldneren var dømt til at betale, ikke bevirkede, at gældssanering skulle nægtes i medfør af § 197, stk. 2, nr. 3.

Vestre Landsret stadfæstede ved kendelse af 27. oktober 2000 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2001, s. 221) skifterettens kendelse om gældssanering, selv om ca. 360.000 kr. ud af skyldnerens samlede gæld på ca. 2.280.000 kr. (svarende til ca. 16 pct.) var erstatningskrav vedrørende kriminalitet begået i 1993. Landsretten udtalte, at omstændighederne ved denne del af gældens pådragelse fortsat talte mod gældssanering. Landsretten fandt imidlertid under hensyn til det oplyste om gældens hidtidige afvikling sammenholdt med oplysningerne om skyldnerens nuværende personlige og sociale forhold samt hensynet til resocialisering, at der kunne afsiges kendelse om gældssanering.

I Østre Landsrets kendelse af 11. september 2000 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, s. 2528) var gældssanering ikke udelukket, selv om en del af skyldnerens samlede gæld på ca. 1,7 mio. kr. var pådraget ved et strafbart forhold, idet 31.000 kr. skyldtes erstatning i anledning af forsøg på manddrab, som skyldneren var blevet dømt til psykiatrisk behandling for i 1999. Landsretten lagde bl.a. vægt på skyldnerens særlige personlige forhold.

I Østre Landsrets kendelse af 1. april 2016 (gengivet i Fuldmægtigen 2016, s. 139) blev gældssanering nægtet for en skyldner med henvisning til bl.a., at en ikke uvæsentlig del af gælden var pådraget i forbindelse med et strafbart forhold. Skyldnerens samlede gæld udgjorde ca. 10 mio. kr., heraf udgjorde et beløb på ca. 500.000 kr. (svarende til ca. 5 pct.) gæld i anledning af afgiftsunddragelse, som var begået i perioden 2007-2008. Skyldneren var i 2011 idømt seks måneders fængsel og en tillægsbøde på 250.000 kr. for forholdet. Landsretten lagde vægt på, at en ikke uvæsentlig gæld, henset til det strafbare forholds karakter og alder, var pådraget ved strafbare forhold, der udelukkede gældssanering, jf. § 197, stk. 2, nr. 3, jf. stk. 3.

Et erstatningskrav skal, for at kunne udelukke kendelse om gældssanering efter § 197, stk. 2, nr. 3, være fastslået ved dom eller på anden måde være dokumenteret, jf. Vestre Landsrets kendelse af 8. juni 2012 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2012, s. 3103), hvor det ikke på det foreliggende grundlag var dokumenteret, at en del af gælden var opstået ved et erstatningspådragende forhold, og Vestre Landsrets kendelse af 30. juli 2013 (gengivet i Fuldmægtigen 2013, s. 223), hvor landsretten udtalte, at grundlaget for erstatningskravet ikke var nærmere belyst, hvorfor det ikke var muligt at vurdere, om kravet havde en sådan karakter, at det talte afgørende imod gældssanering. Landsretten bemærkede i den sidstnævnte afgørelse, at et krav på erstatning i kontraktforhold ikke uden videre kan anses for omfattet af konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 3.

1.6.2 Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har overvejet, om det er for byrdefuldt, at erstatningspådragende adfærd kan medføre, at gældssanering nægtes. Det bemærkes imidlertid, at et krav på erstatning i kontraktforhold ikke uden videre kan anses for omfattet af konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 3.

I forhold til gæld, der er pådraget ved strafbare forhold, eller som skyldes erstatning uden for kontrakt, er det Konkursrådets opfattelse, at denne type gæld skal kunne udelukke gældssanering. Det må dog bero på et politisk skøn i hvilket omfang, f.eks. gæld, der angår straffesagens omkostninger, bør udelukke gældssanering.

Konkursrådet finder på ovennævnte baggrund ikke anledning til at foreslå ændringer af konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 3.

1.7 Skyldneren har undladt at afdrage på sin gæld, selv om skyldneren har haft rimelig mulighed herfor

1.7.1 Gældende ret

Hvis skyldneren i tiden efter gældens stiftelse har haft betydelige indtægter uden samtidig at afdrage på gælden, taler dette imod gældssanering, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 2, nr. 4, og 231 a, stk. 2, 1. pkt.

Af de specielle bemærkninger til § 197, stk. 2, nr. 4, fremgår det, at en kendelse om gældssanering i almindelighed ikke kan afsiges, såfremt skyldneren har undladt at afdrage på sin gæld, selv om den pågældende har haft rimelig mulighed herfor, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, s. 322. Denne mulighed for afdrag på gælden kan f.eks. bestå i, at skyldneren har haft en indtægt, der muliggjorde afdrag, eller at der i øvrigt er tilfaldet skyldneren ophævede pensionsordninger, gavebeløb og lignende, hvor skyldneren i stedet for at betale af på gælden selv har forbrugt beløbet.

Ved vurderingen af skyldnerens evne til at betale afdrag ses der i praksis på dennes rådighedsbeløb. Som eksempel kan nævnes Højesterets kendelse af 30. marts 2016 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2016, s. 2159), hvor skyldneren var blevet erklæret konkurs i august 2012. Skyldneren havde herefter siden oktober 2012 haft beskæftigelse som lønmodtager. I oktober 2014 blev der indledt sag om gældssanering. Det fremgår af sagen, at skyldneren i perioden efter oktober 2012 havde haft mulighed for at afdrage 4.800 kr. om måneden. Højesteret fandt på

den baggrund, at gældssanering skulle nægtes med henvisning til, at skyldneren havde undladt at afdrage på gæld, uanset at den pågældende havde haft mulighed herfor, jf. § 197, stk. 2, nr. 4.

Vestre Landsrets kendelse af 2. januar 2013 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2013, s. 1249) angik et tilfælde, hvor skyldneren havde en gæld på ca. 2 mio. kr., som i det væsentlige stammede fra hans tidligere erhvervsvirksomhed, som var afsluttet i 2009. I 2010 havde han benyttet et fremført underskud på 184.000 kr., hvor skattebesparelsen var beregnet til 60.000 kr., til betaling af et efterskoleophold for to af sine børn. Landsretten fandt, at skyldneren herved havde undladt at afdrage på sin gæld, selv om han havde haft rimelig mulighed herfor. Herefter, og under hensyn til beløbets størrelse, opfyldte han ikke betingelserne for at få meddelt gældssanering, jf. § 197, stk. 2, nr. 4.

Selv hvor skyldneren har haft mindre beløb til rådighed, kan gældssanering nægtes, hvis beløbet ikke er anvendt til at afdrage på gælden, jf. Østre Landsrets kendelse af 11. februar 2010 (refereret ovenfor, afsnit 1.5.1), hvor landsretten ved afgørelsen om at nægte gældssanering bl.a. lagde vægt på, at skyldneren og dennes ægtefælle efter indledningen af gældssaneringssagen fik udbetalt ca. 8.000 kr. vedrørende Særlig Pensionsordning, hvilket beløb blev anvendt til forbrug i stedet for at afdrage på gælden.

Der kan også forekomme situationer, hvor skyldneren har afdraget på gælden, men hvor gældssanering afslås, fordi skyldneren efter en konkret vurdering ikke har afdraget nok.

Som eksempel kan nævnes Østre Landsrets kendelse af 30. maj 2012 (gengivet i Fuldmægtigen 2012, s. 210), hvor gældssanering blev nægtet efter bl.a. § 197, stk. 2, nr. 4. Efter konkursen i 2007 havde skyldneren i perioden 2008-2010 haft en årlig lønindtægt fra fuldtidsarbejde på 250.000-285.000 kr. efter skat. Skyldneren havde i samme periode afdraget med 3.-4.000 kr. pr. måned. Landsretten nægtede gældssanering med henvisning til bl.a., at skyldneren havde haft mulighed for at afdrage et væsentligt større beløb til fordringshaverne.

1.7.2 Konkursrådets overvejelser

I praksis anvendes konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 4, hvorefter gældssanering nægtes, hvis skyldneren har undladt at afdrage på sin gæld på trods af rimelig mulighed herfor, til at nægte gældssanering ved selv små beløb, der kunne være anvendt til afdrag.

Det er Konkursrådets opfattelse, at reglen i nogle tilfælde anvendes på en måde, der medfører en uforholdsmæssig hindring for at opnå gældssanering. I Østre Landsrets kendelse af 11. februar 2010 (refereret ovenfor), hvor skyldneren og dennes ægtefælle efter indledningen af gældssaneringssagen fik udbetalt ca. 8.000 kr. vedrørende Særlig Pensionsordning, hvilket beløb blev anvendt til forbrug i stedet for at afdrage på gælden, blev gældssaneringen nægtet. Konkursrådet er enig i, at gældssanering i den konkrete sag skulle udelukkes, da det pågældende beløb blev forbrugt, efter at gældssaneringssagen var indledt, men var forbruget sket inden gældssaneringssagen, burde det ikke føre til nægtelse af gældssanering.

Som eksempel på en anvendelse af reglen i § 197, stk. 2, nr. 4, der efter Konkursrådets opfattelse medfører en uforholdsmæssig hindring for at opnå gældssanering, kan henvises til Højesterets kendelse af 30. marts 2016 (refereret ovenfor, afsnit 1.7.1), hvor gældssanering blev nægtet med den begrundelse, at det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen i konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 4, at muligheden for at afdrage på gælden f.eks. kan bestå i, at skyldneren har haft en indtægt, der muliggjorde afdrag. Højesteret lagde til grund, at skyldneren igennem flere år havde haft mulighed for at afdrage på sin gæld, da skyldneren havde haft 4.800 kr. til rådighed, der oversteg rådighedsbeløbet. Konkursrådet fortolker Højesterets afgørelse således, at ikke hele det overskydende beløb nødvendigvis skulle være betalt til fordringshaverne, men at der skulle være udvist en vilje til at afdrage på gælden.

Konkursrådet foreslår, at skyldnerens mulighed for at afdrage på gælden som hidtil kan følge af såvel skyldnerens løbende indkomst som andre indtægter. Andre indtægter kan f.eks. være pensionsudbetalinger, bonusser, lottogevinster eller gaver. Gaver dog kun såfremt disse fra givers side ikke er undtaget fra kreditorforfølgning. Hvis der er tale om en gave, der er undtaget fra kreditorforfølgning, kan skyldneren efter omstændighederne vælge at give afkald på beskyttelsen og anvende gaven til at afdrage på gælden, men skyldneren er ikke forpligtet til dette, og der skal derfor ikke nægtes gældssanering som følge af, at skyldneren ikke har anvendt en sådan gave til at afdrage på sin gæld.

I de tilfælde, hvor muligheden for at afdrage på gælden består i udbetaling af et engangsbeløb, foreslår Konkursrådet, at gældssanering kun nægtes, såfremt der er tale om væsentlige beløb ca. i størrelsesordenen 10.000 kr. eller derover.

Dog er det Konkursrådets opfattelse, at selv mindre beløb også skal kunne føre til, at gældssanering nægtes i tilfælde, hvor udbetaling af beløbet ligger efter tidspunktet for indledningen af gældssaneringssagen. Dette forudsætter, som ved udbetaling af større beløb før gældssanerings-sagens indledning, at skyldneren har haft rimelig mulighed for at afdrage, jf. straks nedenfor.

I de tilfælde hvor beløbet overstiger en vis størrelse, eller hvor beløbet er udbetalt efter gældssaneringssagens indledning, skal det efter Konkursrådets opfattelse indgå i vurderingen, om skyldnerens rådighedsbeløb er anvendt til dagligdagsfønødenheder eller til overforbrug, herunder til anskaffelse af luksusgenstande. Overforbrug skal efter Konkursrådets opfattelse bl.a. omfatte den situation, der forelå i Vestre Landsrets kendelse af 2. januar 2013 (gengivet ovenfor, afsnit 1.7.1), hvor en skattebesparelse på 60.000 kr. som følge af et fremført underskud blev brugt til at betale et efterskoleophold for skyldnerens børn.

Undladelse af at afdrage på gælden, som skyldes anskaffelse af genstande omfattet af transgbeneficiet, skal ikke udelukke gældssanering. Der kan eksempelvis være tale om en undladelse af at afdrage, som skyldes anskaffelse af genstande, som skyldneren er afhængig af. Det kan eksempelvis være anskaffelse af briller eller lignende. Der kan også være tale om nødvendige betalinger af tandlægeregninger eller andre omkostninger til sundhedsrelaterede ydelser, medmindre der er tale om rent kosmetiske behandlinger.

I de tilfælde hvor muligheden for at afdrage på gælden består i løbende udbetalinger, foreslår Konkursrådet, at det skal være afgørende, om skyldneren har udvist vilje til at afdrage på gælden. Konkursrådet finder derfor ikke, at løbende udbetaling af ethvert beløb, der overstiger rådighedsbeløbet, i sig selv bør kunne føre til, at gældssanering nægtes. Der bør heller ikke være krav om, at hele det overskydende beløb skal betales til fordringshaverne, når blot der fra skyldnerens side udvises vilje til at afdrage.

1.8 Skyldneren har indrettet sig med henblik på gældssanering

1.8.1 Gældende ret

At skyldneren har søgt at indrette sig på en senere gældssanering, kan eksempelvis vise sig ved, at den pågældende inden indgivelse af begæring om gældssanering har bragt aktiver i ly for sine fordringshavere eller indbetalt et beløb på en pensionsordning, der ikke kan tilbagekøbes og dermed ikke kan indgå i sagen om gældssanering, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 2, nr. 5, og 231 a, stk. 2, 1. pkt.

Det kan desuden være, hvor en skyldner, der har drevet en personlig virksomhed, reelt viderefører virksomheden, men som ansat i et selskab, der ejes af en nærtstående. Som eksempel fra praksis kan nævnes Østre Landsrets kendelse af 2. oktober 2015 (gengivet i Fuldmægtigen 2016, s. 55), hvor skyldnerens ægtefælle kort forinden, skyldneren blev erklæret konkurs, oprettede et anpartsselskab, hvori skyldneren blev ansat og reelt videreførte sin virksomhed.

Landsretten fandt med henvisning til bl.a., at selskabet i det seneste regnskabsår havde et overskud på ca. 165.000 kr., hvoraf 25.000 kr. blev udloddet som udbytte til skyldnerens ægtefælle som eneanpartshaver, selv om overskuddet måtte tilskrives skyldnerens arbejdsindsats, at skyldneren og dennes ægtefælle havde indrettet sig på gældssanering, hvorfor gældssanering blev nægtet, jf. bl.a. § 231 a, stk. 2, 1. pkt., jf. § 197, stk. 2, nr. 5.

I Østre Landsrets kendelse af 2. juli 2010 (gengivet i Fuldmægtigen 2010, s. 253) blev der lagt vægt på, at skyldnerne efter konkursen var blevet ansat i et selskab, der var ejet af en bekendt, som ikke havde kendskab til den pågældende branche, og på vilkår, der mindede om en ejers. Dette medførte, at gældssanering var udelukket, jf. § 197, stk. 2, nr. 5.

Omvendt udtalte Østre Landsret i kendelse af 6. april 2011 (gengivet i Fuldmægtigen 2011, s. 135), at det forhold, at skyldneren efter sin konkurs reelt drev sin virksomhed videre i regi af ægtefællens selskab, ikke i sig selv udelukkede gældssanering efter § 231 a, stk. 2, jf. § 197, stk. 2, nr. 5. Det fremgår af sagen, at ægtefællen udførte kontorarbejde for selskabet, hvilket hun også havde gjort for det nu konkursramte selskab. Afgørelsen adskiller sig således fra førnævnte kendelse af 2. oktober 2015 derved, at der ikke var oplysninger om, at der var tilfaldet ægtefællen midler, der reelt måtte tilskrives skyldnerens arbejdsindsats. Afgørelsen adskiller sig desuden fra afgørelsen af 2. juli 2010 derved, at ægtefællen ydede et reelt bidrag i den nye virksomhed.

Det må på den baggrund antages, at det forhold, at en skyldner viderefører sin virksomhed i et selskab ejet af en nærtstående, ikke i sig selv kan udelukke gældssanering. Hertil må formentlig kræves, at der er tale om en proformalignende konstruktion, eller at andre oppebærer en fortjeneste, der reelt må tilskrives skyldnerens arbejdsindsats.

Har skyldneren søgt at bringe sine aktiver i sikkerhed for fordringshaverne, f.eks. ved ægtepagt til fordel for ægtefællen eller ved at drive virksomhed i ægtefællens navn, er gældssanering som hovedregel ligeledes udelukket.

1.8.2 Konkursrådets overvejelser

I forhold til skyldnere, der har indrettet sig med henblik på gældssanering, består der efter Konkursrådets opfattelse fortsat tungtvejende hensyn til, at disse skyldnere skal være udelukket fra gældssanering.

1.9 Skyldneren stifter ny gæld, efter gældssaneringssag er indledt

1.9.1 Gældende ret

Kendelse om gældssanering kan i almindelighed ikke afsiges, såfremt skyldneren stifter ny gæld, efter at gældssaneringssag er indledt, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 2, nr. 6, og 231 a, stk. 2, 1. pkt.

Selv helt små låneoptagelser eller nye restancer kan føre til, at gældssanering nægtes, jf. Østre Landsrets kendelse af 22. juni 2012 i sag B-1553-12, hvor skyldneren havde stiftet ny gæld på ca. 10.000 kr. efter, at gældssaneringssagen var indledt. Er gælden derimod pådraget i forbindelse med etablering af ny virksomhed, er gældssanering dog ikke udelukket, jf. betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, s. 498.

I Østre Landsrets kendelse af 2. oktober 2015 (gengivet i Fuldmægtigen 2016, s. 53) var gældssanering udelukket i en situation, hvor skyldneren efter indledning af gældssaneringssag havde optaget lån på 112.000 kr. til køb af en bil. Det var uden betydning, at det var nødvendigt for skyldneren at have en bil i forhold til sit job.

I Vestre Landsrets kendelse af 11. november 2011 (gengivet i Fuldmægtigen 2011, s. 287) var gældssanering indledt i september 2010. Ifølge skyldnerens årsopgørelse for 2010 var der ved årets udgang blevet pålignet ham en restskat på ca. 37.000 kr., hvilket medførte, at gældssanering blev nægtet.

1.9.2 Konkursrådets overvejelser

Reglen i konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 6, hvorefter gældssanering kan nægtes, hvis skyldneren stifter ny gæld efter, at gældssaneringssag er indledt, fortolkes efter Konkursrådets opfattelse strengt i praksis.

Konkursrådet har på den baggrund overvejet, om bestemmelsen i stedet skal afgrænses, således at alene stiftelse af bestemte typer af gæld efter indledning af gældssaneringssagen skal medføre, at gældssanering nægtes.

Der kan efter Konkursrådets opfattelse forekomme situationer, hvor optagelse af lån er velbegrundet med henblik på, at skyldneren kan anskaffe sig genstande, som skyldneren er afhængig af. Det kan eksempelvis være anskaffelse af briller eller lignende på en afbetalingsordning eller nødvendige tandlægebesøg, der ligeledes betales gennem en afdragsordning.

På den baggrund foreslår Konkursrådet, at stiftelse af gæld efter indledning af gældssanerings-sag fortsat som udgangspunkt skal udelukke gældssanering, medmindre der foreligger særlige omstændigheder som f.eks. de ovenfor anførte.

1.10 Andre omstændigheder, der taler afgørende imod gældssanering

1.10.1 Gældende ret

Efter konkurslovens §§ 197, stk. 4, og 231 a, stk. 4, kan skifteretten nægte gældssanering, såfremt der foreligger andre omstændigheder, som taler afgørende imod gældssanering.

Bestemmelserne giver skifteretten hjemmel til efter en konkret vurdering at nægte gældssanering, selv om de i lovteksten opregnede omstændigheder, der i almindelighed skal udelukke gældssanering, ikke foreligger. Skifteretten kan således nægte at afsige kendelse om gældssanering, selv om de omstændigheder, der er nævnt i henholdsvis § 197, stk. 2, og § 231 a, stk. 2, ikke foreligger, hvis der er andre omstændigheder, som taler afgørende imod gældssanering.

Det følger af forarbejderne, at bestemmelserne efter omstændighederne f.eks. vil kunne finde anvendelse, hvor skyldneren eller et medlem af skyldnerens husstand har valgt ikke at udnytte sin erhvervsevne fuldt ud ved f.eks. alene at have deltidsbeskæftigelse eller lignende.

Som eksempel kan henvises til Østre Landsrets kendelse af 1. september 2017 (gengivet i Fuldmægtigen 2017, s. 200), hvor skyldnerne havde valgt at sælge den hidtidige ejerbolig med et betydeligt tab, fordi den var for lille. Landsretten fandt, at bl.a. denne omstændighed talte afgørende imod gældssanering, jf. § 197, stk. 4.

Som yderligere eksempel fra praksis kan nævnes Vestre Landsrets kendelse af 27. juni 2008 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2008, s. 2322), hvor der i forbindelse med konkursbehandlingen var sket omstødelse af betalinger og en gave over for skyldnerens mor, ligesom kurator havde indgået forlig med en af skyldnerens tidligere ansatte om en fiktiv overdragelse af aktiver til denne. På den baggrund blev skyldnerens ansøgning om gældssanering afvist i medfør af § 231 a, stk. 4, idet ansøgeren havde forsøgt at unddrage aktiver fra kreditorforfølgning.

Selv relativt små begunstigelser af nærtstående kan medføre, at gældssanering udelukkes. Som eksempel fra praksis kan nævnes Østre Landsrets kendelse af 23. juni 2014 (gengivet i Fuldmægtigen 2015, s. 48), hvor gældssanering blev nægtet med henvisning til, at ansøgeren, der

havde en samlet gæld på ca. 3,3 mio. kr., kort forinden sin konkurs havde indfriet nærtstående fordringshavere med 40.000 kr.

I Vestre Landsrets kendelse af 20. april 2012 i sag B-340-12 blev gældssanering nægtet i en situation, hvor skyldneren havde udvist illoyal adfærd over for konkursboets fordringshavere, idet han i forbindelse med mødet i skifteretten havde afgivet urigtige oplysninger om boets aktiver.

I Vestre Landsrets kendelse af 3. juni 2013 i sag B-805-13 havde kurator konstateret, at nogle aktiver af ikke uvæsentlig værdi, der var omfattet af et virksomhedspant, var fjernet fra virksomheden. Der var afgivet meddelelse til politiet, og skyldneren kunne ikke i tilstrækkeligt omfang redegøre for, hvad der var sket med aktiverne. Bl.a. med henvisning hertil blev gældssanering nægtet.

Gældssanering blev ligeledes nægtet i Østre Landsrets kendelse af 15. november 2006 (gengivet i Fuldmægtigen 1-2006-809904). I sagen havde skyldnerne, efter banken havde orienteret om, at en konto var lukket for betaling af regninger som følge af overtræk, hævet over 80.000 kr. Landsretten nægtede gældssanering grundet illoyaliteten over for banken og tilføjede, at hævnningerne af ikke uvæsentlige beløb var erstatningspådragende over for banken. Landsretten henviste i den forbindelse til konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 3, jf. § 231 a, stk. 2, 1. pkt., og § 231 a, stk. 4.

Konkursrådet bemærker, at det ikke er til hinder for gældssanering, at skyldnerens bo er sluttet uden midler efter konkurslovens § 143, jf. betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, s. 410 f.

1.10.2 Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har overvejet, om der bør angives flere eksempler på andre omstændigheder, som skal tale afgørende imod gældssanering.

Illoyalitet over for samarbejdspartnere og andre fordringshavere bør ifølge Konkursrådet i overensstemmelse med hidtidig praksis anses som omstændigheder, der kan føre til, at gældssanering skal nægtes med hjemmel i konkurslovens § 197, stk. 4, eller § 231 a, stk. 4. Har skyldneren således gennem illoyal optræden ikke i rimeligt omfang varetaget sine aftaleparter og andre fordringshaveres interesser, kan gældssanering efter omstændighederne nægtes med hjemmel heri.

1.11 Nægtelse af gældssanering uden afholdelse af retsmøde

Udvalget om varetagelse af skiftesagsbehandlingen bemærkede i redegørelse af oktober 2013, at der anvendes betydelige ressourcer ved en del skifteretter på at afholde møder i sager, hvor betingelserne for gældssanering ikke er opfyldt. Udvalget anfører herved, at dette i mange tilfælde vil være åbenbart for skifteretten allerede ved den indledende vurdering af sagen, mens dette andre gange først er tilfældet, efter der har været afholdt det første møde i sagen. Udvalget anfører, at der ved flere af landets skifteretter har udviklet sig en fast praksis, hvor der følges op på helt åbenbart grundløse begæringer om gældssanering ved, at der tages telefonisk kontakt til skyldneren for at vejlede den pågældende om betingelserne for gældssanering. Skifterettens administrative praksis fører i disse tilfælde mange gange til, at skyldneren trækker begæringen tilbage, hvorefter sagen sluttet uden yderligere sagsbehandling fra skifterettens side. Udvalget finder, at denne praksis er hensigtsmæssig og tidsbesparende. Udvalget finder, at det bør overlades til Konkursrådet nærmere at vurdere, hvordan forslaget skal fremmes.

Konkursrådet er grundlæggende enig i udvalgets synspunkter om afholdelse af møder i skifteretten, hvor betingelserne for gældssanering ikke er opfyldte. Konkursrådet finder således, at det kan være velbegrundet at afholde et telefonisk møde med skyldneren i de tilfælde, hvor det på det foreliggende grundlag er åbenbart, at forudsætningerne for at opnå gældssanering ikke er til stede. Konkursrådet finder endvidere, at skifteretten generelt bør have hjemmel til at afholde møde med skyldneren ved anvendelse af telekommunikation.

Konkursrådet finder imidlertid, at hensynet til skyldnerens retssikkerhed tilsiger, at mødet fortsat bør afholdes som et retsmøde.

Konkursrådet foreslår på den baggrund, at det til den gældende § 204 i konkursloven tilføjes, at mødet med skyldneren kan afholdes via telekommunikation.

1.12 Høje boligudgifter

1.12.1 Gældende ret

Det følger af gældssaneringsbekendtgørelsens § 3, at der i skyldnerens budget medtages rimelige udgifter til bolig. Som følge af prisudviklingen på boliger navnlig i de større byer, kan udgiften til en rimelig bolig efter omstændighederne være betydelig set i forhold til skyldnerens indtægt. Der har i retspraksis været eksempler på, at gældssanering er blevet nægtet som følge af, at boligudgiften ikke har været anset for rimelig set i forhold til skyldnerens indtægt, jf. eksempelvis Østre Landsrets kendelse af 20. februar 2020 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2020, s. 1514), hvor landsretten nægtede en skyldner gældssanering med følgende begrundelse:

”S’ nettoboligudgift udgør mere end halvdelen af hendes samlede nettoindtægt, og hun har ikke i sit budget et økonomisk råderum, der tillader, at hun kompenserer for boligudgiften ved regulering af rådighedsbeløbet. Landsretten finder, at boligudgiften ikke kan anses for rimelig set i forhold til hendes nettoindkomst, jf. gældssaneringsbekendtgørelsens § 5, jf. § 3, stk. 1, nr. 1. Den omstændighed, at boligen er anvist af kommunen, kan ikke føre til et andet resultat.”

Konsekvensen af den nævnte retspraksis er, at en skyldner med bopæl i et område med høje boligudgifter kan være afskåret fra at opnå gældssanering, uanset at skyldnerens bolig har en rimelig størrelse og ikke er dyrere end boliger i området generelt. Emnet har tidligere været rejst i Retsudvalget (Besvarelse af spørgsmål nr. 10 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering)).

1.12.2 Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet finder, at det af hensyn til skyldnerens kreditorer er rimeligt, at skyldneren alene kan medtage en rimelig boligudgift i gældssaneringsbudgettet. Konkursrådet kan i den forbindelse tilslutte sig Justitsministerens besvarelse af ovennævnte spørgsmål fra Retsudvalget, hvori Justitsministeren udtalte:

”Vurderingen af, om skyldnerens boligudgift må anses for rimelig, må ske på grundlag af en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, herunder ud fra en vurdering af boligens geografiske beliggenhed, husstandens størrelse, hvilke muligheder den pågældende har for at flytte til en billigere bolig – og i den forbindelse også de hermed forbundne omkostninger f.eks. til mæglersalær ved salg af en ejerbolig – samt efter omstændighederne skyldnerens og dennes husstands helt særlige behov, f.eks. adgangsforhold til bopælen for en kørestolsbruger.”

Konkursrådet finder ikke, at der ved vurderingen af, om en boligudgift er rimelig, bør ses på skyldnerens indtægt, da skyldnerens indtægt ikke er afgørende for, om boligudgiften er rimelig, men alene for om skyldneren er i stand til at betale den rimelige boligudgift. Konkursrådet foreslår følgelig, at gældssaneringsbekendtgørelsen ændres således, at det eksplicit fremgår af bekendtgørelsen, at vurderingen af, om en boligudgift er rimelig, skal ske ud fra husstandens størrelse, prisniveauet i det geografiske område og skyldnerens mulighed for at finde en billigere bolig i dette område. Herved præciseres det, at skyldnerens indtægt ikke skal indgå i rimelighedsvurderingen.

Selv om skyldnerens indtægt ikke bør indgå i vurderingen af, om boligudgiften er rimelig, kan en høj boligudgift efter omstændighederne være til hinder for gældssanering. Hvis boligudgiften medfører, at der er underskud på skyldnerens gældssaneringsbudget, og dette underskud ikke kan udlignes ved at reducere rådighedsbeløbet, vil skyldneren ikke opfylde betingelsen om, at gældssaneringen skal føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, jf. konkurslovens § 197, stk. 1. Konkursrådet finder, at der ikke bør fastsættes regler om, hvor meget rådighedsbeløbet kan reduceres, idet dette må bero på en konkret vurdering af, hvor lavt et rådighedsbeløb skyldneren kan og vil leve for. Det bemærkes, at en skyldner, der ikke ønsker et lavere rådighedsbeløb end det, der følger af gældssaneringsbekendtgørelsen, således må undlade at anmode om gældssanering, hvis skyldnerens boligudgifter alene kan rummes i budgettet, såfremt der sker en reduktion af rådighedsbeløbet. Endvidere bemærkes, at i tilfælde, hvor boligudgiften medfører et underskud på gældssaneringsbudgettet, vil dividenden blive 0 kr., dvs., at der ikke kan kompenseres for boligudgiften ved at forlænge afdragsperioden.

Det ovenfor anførte gælder tilsvarende, hvis en skyldner ønsker at beholde sin bolig, selv om boligudgiften må anses for at overstige den rimelige boligudgift. I sådanne tilfælde kan skyldneren alene medtage et beløb svarende til en rimelig boligudgift i gældssaneringsbudgettet, dvs. at skyldneren må afholde merudgiften af rådighedsbeløbet. Hvis det ikke kan anses for realistisk, at skyldneren kan leve for det herefter resterende rådighedsbeløb, må gældssanering dog nægtes, jf. § 197, stk. 1. Efter omstændighederne kan der som alternativ til at reducere rådighedsbeløbet ske en forlængelse af afdragsperioden efter den foreslåede regel i konkurslovens § 216, stk. 4, 3. pkt., således at den dividende, som skyldneren i alt betaler i løbet af den samlede afdragsperiode, bliver den samme som, hvis der havde foreligget en rimelig boligudgift.

Kapitel 7

Forholdet til reglerne om konkurskarantæne

1. Gældende ret

Reglerne om konkurskarantæne trådte i kraft den 1. januar 2014. Reglerne indebærer, at en person, der har deltaget i ledelsen af en virksomhed, der er gået konkurs, kan få forbud imod at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. konkurslovens § 159, 1. pkt.

En konkurskarantæne pålægges som udgangspunkt for en periode på tre år, jf. konkurslovens § 158, stk. 1, 1. pkt.

Hovedbetingelsen for at pålægge en karantæne er, at personen på grund af groft uforvarlig forretningsførelse må anses for uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, jf. konkurslovens § 157.

Med groft uforvarlig forretningsførelse menes misbrugslignende forhold eller forhold af grov karakter i øvrigt.

Som typiske eksempler på groft uforvarlig forretningsførelse nævner de specielle bemærkninger til § 157, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, s. 28 f., betydelige køb på kredit eller forudbetalinger fra kunder kombineret med manglende bogføring i en længere periode og/eller helt utilstrækkelig økonomistyring, fortsættelse af virksomhedens drift, selv om den pågældende måtte indse, at en videreførelse af driften ville medføre betydelige tab, og salg af virksomhedens aktiver til underpris, eller uden at der sker en reel betaling af købesummen, på et tidspunkt hvor den pågældende måtte indse, at virksomheden var eller ved salget blev insolvent.

Som andre typiske eksempler på groft uforvarlig forretningsførelse nævner forarbejderne til sidesættelse i væsentligt omfang af forpligtelser med hensyn til bogføring, regnskabsaflægelse, momsangivelse og momsafregning og indeholdelse og afregning af A-skat, f.eks. hvis virksomhedens bogføring eller bogføringsmateriale er bortkommet, og skyldneren ikke kan give en troværdig forklaring på, hvorfor virksomhedens regnskabsmateriale ikke umiddelbart er tilgængeligt for kurator.

Ved vurderingen af, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, inddrages hensynet til iværksættere.

Som eksempel fra praksis kan nævnes Vestre Landsrets kendelse af 14. september 2018 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2019, s. 304), hvor skyldneren blev pålagt konkurskarantæne i en periode på tre år. I sagen havde skyldneren fra maj 2015 og frem til selskabets konkurs i marts 2017 forsømt pligten til at afregne moms, A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og told, og SKAT havde som følge heraf lidt et betydeligt tab på ca. 1,5 mio. kr. Selskabet havde i 2016 endvidere fået etableret en kassekredit på 500.000 kr. til brug for køb af en virksomhed uden forud herfor at orientere banken om selskabets økonomiske forhold. Det blev desuden lagt til grund, at der i forbindelse med købet af den anden virksomhed, der var ejet af skyldneren og dennes bror, ikke blev foretaget en værdiansættelse, hvorved skyldneren ikke havde sikret sig, at fordringshaverne ikke ville lide tab ved købet. Landsretten udtalte bl.a., at det i løbet af 2016 havde stået skyldneren klart, at der ikke var tilstrækkeligt kapitalberedskab i selskabet, og at den stadigt stigende gæld til SKAT havde været anvendt som kreditfacilitet. Der havde – uanset oplysninger om selskabets vækst i 2016 – ikke været noget realistisk grundlag for at forvente, at den betydelige gæld til SKAT og øvrige fordringshavere ville kunne blive betalt. Betingelserne for at pålægge skyldneren konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I Højesterets kendelse af 11. januar 2018 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2018, s. 1435), fandt Højesteret efter en helhedsvurdering, at skyldnerens forretningsførelse i perioden frem til konkursen havde været groft uforsvarlig. Højesteret lagde navnlig vægt på, at skyldneren ved sine dispositioner over salgssummen for nogle anpartar og ved den fortsatte drift havde tømt selskaberne for midler, samtidig med at han kanaliserede indtægter uden om selskaberne. Højesteret tillagde det endvidere en vis vægt, at der i en årrække og helt frem til konkursen var ydet ulovlige ledelseslån til skyldneren fra et af de konkursramte selskaber.

2. Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har overvejet, om en person, der er pålagt konkurskarantæne, skal udelukkes fra at opnå gældssanering.

Det taler for, at gældssanering i disse tilfælde skal være udelukket, at det kan være stridende mod retsfølelsen, at en person, der har ageret på en sådan måde, at det begrunder pålæg af konkurskarantæne, kan frigøres fra den gæld, der kan være en følge af de forhold, der førte til karantænen.

Det vil efter Konkursrådets opfattelse imidlertid være højest utænkeligt, at en person, der har ageret på en sådan måde i et konkursramt selskab, at det begrunder pålæg af konkurskarantæne, efter de gældende regler vil opfylde betingelserne for sanering af gæld, der hidrører fra samme konkurs. Den groft uforsvarlige forretningsførelse, der begrunder pålæg af konkurskarantæne, må således antages også at føre til, at gældssanering udelukkes.

På den anden side sikres en udelukkelse af gældssanering i tilfælde af, at skyldneren har udvist en adfærd, der begrunder pålæg af konkurskarantæne, bedst gennem regler herom i lovteksten.

Hertil kommer, at medlemsstaterne efter artikel 23, stk. 1, i rekonstruktions- og insolvensdirektivet, skal opretholde eller indføre bestemmelser om nægtelse af adgangen til gældssanering, hvis iværksætteren har handlet uhæderligt eller i ond tro over for fordringshavere eller andre interessenter, da vedkommende blev forgældet, under insolvensproceduren eller under afviklingen af gælden. En person, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, må antages at have handlet uhæderligt og i ond tro i direktivets forstand.

Konkursrådet anbefaler på den baggrund, at der fastsættes særskilte regler, der regulerer forholdet mellem konkurskarantæne og gældssanering, og som udelukker sidstnævnte for personer, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse som anført i konkurslovens § 157, stk. 1.

Konkursrådet anbefaler, at en sådan person nægtes gældssanering, uanset denne person ikke pålægges konkurskarantæne, eksempelvis fordi den groft uforsvarlige forretningsførelse fandt sted tidligere end et år før fristdagen, jf. konkurslovens § 157, stk. 1, eller fordi skyldneren allerede er pålagt konkurskarantæne i anledning af skyldnerens ledelse af en koncernforbundet virksomhed, jf. konkurslovens § 157, stk. 3. Hvis skyldneren ikke pålægges konkurskarantæne, fordi det konkret ikke findes rimeligt at pålægge konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 157, stk. 2, skal skyldneren dog have mulighed for at opnå gældssanering, medmindre skyldnerens adfærd indebærer, at skyldneren må anses for at have handlet så uforsvarligt i økonomiske anliggender, at gældssanering skal nægtes efter konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 2.

Ved afgørelsen af, om gældssanering skal nægtes, lægges generelt vægt på gældens alder, jf. konkurslovens § 197, stk. 3. Hvis der er gået en årrække siden, at skyldneren udviste groft uforsvarlig forretningsførelse (og eventuelt blev pålagt konkurskarantæne), kan det efter omstændighederne ud fra en konkret vurdering undlades at nægte gældssanering.

Konkursrådet har overvejet, hvordan den skifteret, der behandler sagen om gældssanering, skal få meddelelse om, at der er indledt en sag eller afsagt en kendelse om konkurskarantæne, eller

at kurator har indstillet, at der indledes sag herom, hvis det ikke er den samme skifteret, der behandler konkurskarantænesagen.

Efter konkurslovens § 202, stk. 1, kan justitsministeren fastsætte nærmere regler om, hvilke oplysninger, der skal ledsage en begæring om gældssanering, og bestemme, at der skal anvendes en særlig blanket. I overensstemmelse hermed er som bilag til gældssaneringsbekendtgørelsen medtaget en blanket, som begæringen om gældssanering skal indgives på, jf. § 1, stk. 1, i bekendtgørelsen. Begæringen om gældssanering skal indeholde oplysninger om samtlige forhold, der fremgår af blanketten, og de dokumenter, der er nævnt i blanketten, skal vedlægges, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2 og 3.

Konkursrådet finder, at skyldneren er den nærmeste til at gøre skifteretten bekendt med relevante oplysninger om skyldnerens verserende eller afgjorte sag om konkurskarantæne ved en anden skifteret. Skyldneren bør således efter Konkursrådets opfattelse forpligtes til i sin ansøgning om gældssanering at angive eventuelle relevante oplysninger om konkurskarantæne. Viser det sig efter indledning af gældssaneringssagen eller efter afsigelse af gældssaneringskendelse, at skyldneren har fortiet eller afgivet urigtige oplysninger i forbindelse med ansøgningen, må det bero på en konkret vurdering fra skifteretten, om det skal føre til nægtelse af gældssanering eller ophævelse af kendelse herom. Det vil også bero på en konkret vurdering, om selve fortiet eller afgivelsen af urigtige oplysninger om en verserende konkurskarantænesag, uanset konkurskarantænesagens udfald, vil skulle begrunde en nægtelse af gældssanering eller en ophævelse af en eventuel afsagt kendelse herom, jf. konkurslovens §§ 197, stk. 4, 212, stk. 1, nr. 2, eller 229, stk. 1, nr. 1.

Konkursrådet anbefaler i den forbindelse tillige, at det i skyldnerens forslag til gældens sanering angives, at der ikke er verserende sager om konkurskarantæne mod skyldneren. Samtidig bør medhjælperen i praksis anmode skyldneren om at underskrive skyldnerens forslag til gældens sanering. På den måde forpligtes skyldneren til på tidspunktet umiddelbart forud for skifterettens afsigelse af kendelse om gældssanering at overveje, om de i forbindelse med begæringen angivne oplysninger om konkurskarantæne fortsat er korrekte.

Konkursrådet foreslår på ovennævnte baggrund, at gældssaneringsbekendtgørelsens blanket tilpasses Konkursrådets foreslåede regulering af forholdet mellem konkurskarantæne og gældssanering, således at skyldnere, mod hvem der er indledt eller afgjort sag om konkurskarantæne, vil skulle angive oplysninger herom.

Konkursrådet foreslår endelig, at der indføres en særskilt hjemmel til at ophæve gældssaneringskendelsen i de tilfælde, hvor skyldneren efter kendelsen om gældssanering er afsagt, bliver

pålagt en konkurskarantæne på grundlag af en adfærd, der er udvist inden afsigelsen af gælds-saneringskendelsen.

Kapitel 8

Forpligtelsen til at betale afdrag

1. Gældende ret

Det fremgår af konkurslovens § 198, at en kendelse om gældssanering kan gå ud på bortfald eller nedsættelse af skyldnerens gæld. I forbindelse med nedsættelse kan der træffes bestemmelse om henstand med og afdragsvis betaling af den del af gælden, som fortsat skal bestå.

Dette finder ligeledes anvendelse ved gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling, jf. konkurslovens § 237.

Gælden nedsættes til den realistiske procentdel, som skyldneren kan afdrage over en nærmere bestemt årrække. Den realistiske procentdel beregnes med udgangspunkt i et budget for skyldneren og dennes husstand, som fastsættes på baggrund af bekendtgørelsen om gældssanering.

Det følger af konkurslovens § 216, stk. 1, at en kendelse, der helt eller delvis tager skyldnerens forslag til følge, skal angive, hvilken del af skyldnerens gæld der berøres af kendelsen, med angivelse af den procent, hvortil fordringerne nedsættes. Ved fastsættelse af den procent, hvortil fordringerne nedsættes, kan skifteretten bestemme, at der skal bortses fra fordringer, som kun vil afkaste et ubetydeligt beløb. Dækningen af disse fordringer bortfalder, når sagen er sluttet med kendelse om gældssanering.

Efter § 216, stk. 6, kan justitsministeren fastsætte nærmere regler om fastsættelsen af afdragene og afdragsperiodens længde.

Det følger af gældssaneringsbekendtgørelsens § 14, at skifteretten kan bestemme, at der ved fastsættelsen af den procent, hvortil fordringerne nedsættes, skal bortses fra fordringer, som kun vil afkaste en samlet sum på 500 kr. Ved gældssaneringer efter konkurslovens kapitel 29 kan skifteretten bestemme, at der skal bortses fra fordringer, som kun vil afkaste en samlet sum på 300 kr.

Skifteretten kan i afdragsperioden på begæring af en fordringshaver genoptage gældssanerings-sagen med henblik på at forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat, jf. konkurslovens

§ 236 a, stk. 2. Skifterettens forhøjelse af den procent, hvortil fordringerne er nedsat, forudsætter, at der er sket en væsentlig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold. Det er endvidere en forudsætning, at gældssaneringskendelsen er afsagt i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling efter reglerne i konkurslovens kapitel 29, og at skyldnerens økonomiske forhold var uafklarede på tidspunktet for afsigelse af kendelsen om gældssanering.

I de ovenfor nævnte tilfælde skal skyldneren inden rimelig tid underrette skifteretten og fordringshaverne, såfremt der indtræder en væsentlig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, jf. konkurslovens § 236, stk. 3.

Ved vurderingen af om skyldneren har underrettet skifteretten og fordringshaverne om en væsentlig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, kan som eksempel nævnes Højesterets kendelse af 26. august 2020 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2020, s. 3724).

I sagen var A ved et ansættelsesbrev af 19. marts 2018 med virkning fra den 1. februar 2018 blevet ansat ved Region Hovedstaden med en månedsløn på 26.000 kr. Parterne var enige om, at ansættelsen medførte en væsentlig forbedring af A's økonomiske forhold, men parterne var uenige om, hvornår forbedringerne indtrådte. Højesteret udtalte bl.a., at det afhænger af de konkrete omstændigheder, hvornår forbedringen kan anses for at ligge fast. Er der tale om et nyt ansættelsesforhold, fandt Højesteret, at forbedringen af skyldnerens økonomiske forhold afhængig af omstændighederne må anses for indtrådt ved indgåelse af ansættelseskontrakten eller på tidspunktet for skyldnerens tiltrædelse af stillingen. Skyldneren kan således ikke afvente udløbet af en eventuel prøveperiode med at give underretning om de ændrede forhold. Da A først underrettede skifteretten og fordringshaverne om sin ansættelse i henholdsvis maj/juni og den 8. juli 2018, fandt Højesteret, at underretningen ikke som foreskrevet i § 236 a, stk. 3, kan anses for at være sket inden rimelig tid, efter at forbedringen af A's økonomiske forhold var indtrådt.

2. Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har overvejet, om der fortsat skal bestå en pligt til at tilbagebetale gælden i det omfang, skyldneren har evner hertil, eller om en tilbagebetalingsordning skal have undtagelsens karakter.

Efter Konkursrådets opfattelse bør der være en undergrænse for størrelsen af det afdrag, skifteretten kan fastsætte, således at helt bagatelagtige afdrag afskæres. Det er Konkursrådets opfattelse, at der ikke skal bestå en pligt til at tilbagebetale gælden i de tilfælde, hvor summen af de

månedlige afdrag til samtlige fordringshavere gennem hele afdragsperioden ikke vil udgøre mere end et ubetydeligt beløb pr. måned i størrelsesordenen 100 kr.

Konkursrådet har overvejet, om beløbene i ovennævnte tilfælde i stedet for at bortfalde skal betales til statskassen ud fra et synspunkt om, at en bagatelgrænse ikke bør komme skyldneren til gode.

Konkursrådet har endvidere overvejet, om den gældende bagatelgrænse på 500 kr. (ved gældssanering efter de almindelige regler) og 300 kr. (ved gældssanering efter reglerne i kapitel 29) for, hvornår skifteretten kan bestemme, at der skal bortses fra fordringer, fortsat er egnet til at sikre, at omkostningerne ved at administrere de små afdrag ikke udhuler indbetalingerne.

Det er Konkursrådets vurdering, at den nuværende beløbsgrænse er for lav henset til fordringshavernes omkostninger ved at administrere de indkomne betalinger. Konkursrådet foreslår, at bagatelgrænsen fremover skal ligge ved 100 kr. pr. måned også for den enkelte fordringshaver, således at fordringer, som kun vil afkaste en samlet sum på 3.600 kr. i hele afdragsperioden, skal bortfalde. Bagatelgrænsen bør finde anvendelse på hver enkelt fordring, startende med den mindste, indtil de resterende fordringer hver især afkaster mere end det nævnte beløb i hele afdragsperioden.

Konkursrådet foreslår endvidere at videreføre konkurslovens § 236 a, stk. 2, om skifterettens mulighed for at forøge afdrag i afdragsperioden. Der henvises til Konkursrådets lovudkast § 228, *kapitel 15*.

Kapitel 9

Afkortning af den periode, i hvilken skyldneren skal afdrage på sin gæld

1. Gældende ret

Det følger af konkurslovens § 198, at kendelse om gældssanering kan gå ud på bortfald eller nedsættelse af skyldnerens gæld. I forbindelse med nedsættelse kan der træffes bestemmelse om henstand med og afdragsvis betaling af den del af gælden, som fortsat skal bestå.

Dette finder ligeledes anvendelse ved gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling, jf. konkurslovens § 237.

Det følger af konkurslovens § 216, stk. 3, at såfremt der træffes bestemmelse om, at skyldneren skal have henstand med betalingen af den del af gælden, som fortsat skal bestå, skal kendelsen angive henstandsperiodens længde samt størrelsen af og forfaldstiden for de afdrag, som skyldneren skal betale i henstandsperioden.

Justitsministeren kan i medfør af § 216, stk. 6, fastsætte nærmere regler om fastsættelsen af afdragene og afdragsperiodens længde.

Konkursrådet overvejede i betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, s. 401-402, at afkorte afdragsperiodens længde i forhold til den almindelige afdragsperiode på fem år. Konkursrådet fandt dengang ikke anledning til at anbefale en kortere afdragsperiode i sager om gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling.

Konkursrådet foretog alene en insolvensretlig vurdering og lagde herved vægt på hensynet til at sikre helheden i gældssaneringssystemet.

Konkursrådet tog ikke stilling til, om andre hensyn, herunder erhvervspolitiske samt erhvervs- og samfundsøkonomiske hensyn, kunne begrunde en kortere afdragsperiode for visse grupper af skyldnere.

Af de almindelige bemærkninger, pkt. 4.10.3.2.7, fremgår, at det efter regeringens opfattelse ville kunne have positiv indflydelse på villigheden til at starte virksomhed, hvis den normale

afdragsperiode på fem år blev afkortet til tre år i sager om gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, s. 307 f.

Det fremgår endvidere, at justitsministeren agtede at udstede en bekendtgørelse om gældssanering, hvorved afdragsperioden for gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling skulle fastsættes til tre år.

Det følger af § 2, 2. pkt., i gældssaneringsbekendtgørelsen, at afdragsperioden i gældssaneringer efter konkurslovens kapitel 29 udgør tre år og påbegyndes den første i måneden, efter at gældssaneringskendelsen er blevet endelig, medmindre retten fastsætter et senere begyndelsestidspunkt. Når særlige forhold taler for det, kan afdragsperioden være kortere eller længere.

2. Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har på ny overvejet, om en afkortning af den periode, hvori skyldneren skal afdrage på sin gæld, vil give bedre mulighed for opstart af ny virksomhed efter konkurs.

Det er på den ene side oplagt, at det vil gøre det lettere at starte ny virksomhed efter et virksomhedssammenbrud, hvis skyldneren efter en kendelse om gældssanering skal tilbagebetale et mindre beløb til sine fordringshavere end efter de gældende regler. En reduktion af tilbagebetalingspligten vil kunne medføre, at skyldneren kan anvende en større del af sit rådighedsbeløb til opstart af ny virksomhed.

En afkortning af afdragsperioden eller helt bortfald af pligten til at betale afdrag vil kunne tilgodese dette hensyn.

Det kan på den anden side efter Konkursrådets opfattelse virke stødende for retsfølelsen, hvis skyldnere, der på trods af konkursen har en vis betalingsevne, ikke skal afdrage over for sine fordringshavere eller kun skal afdrage i en meget kort periode.

Den nuværende afdragsperiode bevirker, at en skyldner med erhvervsmæssig gæld vil være frigjort fra sin gæld tre år efter, at der er truffet afgørelse om gældssanering.

Det er Konkursrådets opfattelse, at den nuværende periode på tre år afspejler en passende balance mellem hensynet til skyldneren og fordringshaverne.

Henset til, at skyldneren alene skal foretage afdragsvis betaling til sine fordringshavere i de situationer, hvor skyldneren har en vis betalingssevne, finder Konkursrådet således ikke anledning til at afkorte den periode, der skal forløbe, inden skyldneren er frigjort for sin gæld.

Som anført ovenfor i *kapitel 3* er der i rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 21 fastsat regler om varigheden af gældssaneringsperioden. Det følger af bestemmelserne, at medlemsstaterne skal sikre, at iværksættere kan være frigjort for al gæld senest tre år efter tidspunktet for stadfæstelsen eller indledningen af gennemførelsen af tilbagebetalingsplanen i de tilfælde, hvor proceduren omfatter en tilbagebetalingsplan, jf. stk. 1, litra a, eller, i tilfælde hvor proceduren ikke omfatter en tilbagebetalingsplan, senest tre år efter tidspunktet for indledningen af proceduren, eller oprettelsen af det bo, der er under iværksætterens insolvensbehandling, jf. stk. 1, litra b.

Konkursrådet har i lyset af direktivet på ny overvejet afdragsperiodens længde, herunder om fristen for, hvornår en skyldner er frigjort, skal regnes fra et tidligere tidspunkt.

Konkursrådet bemærker i den forbindelse, at den nuværende afdragsperiode på tre år, når der er tale om erhvervsmæssig gæld, er forenelig med direktivet.

Konkursrådet finder fortsat ikke anledning til at tage stilling til, om andre hensyn, herunder erhvervspolitiske samt erhvervs- og samfundsøkonomiske hensyn, vil kunne begrunde en kortere afdragsperiode for visse grupper af skyldnere.

Konkursrådet har imidlertid overvejet, om afdragsperioden for gældssanering vedrørende gæld, der ikke er erhvervsmæssig (eller som ikke gældssaneres i forbindelse med konkurs), skal forkortes, således at afdragsperioden i disse sager fastsættes til tre år og ikke fem år som i dag.

Hensynet til at sikre helheden i gældssaneringssystemet taler for, at der ikke skal gælde forskellige afdragsperioder.

Der er herudover efter Konkursrådets opfattelse ikke afgørende hensyn til fordringshaverne, der taler for at opretholde den nugældende periode på fem år. Konkursrådet bemærker i den forbindelse, at den almindelige forældelsesfrist siden revisionen af gældssaneringsreglerne i 2005 er blevet reduceret fra fem år til tre år, jf. lov nr. 522 af 6. juni 2007 om forældelse af fordringer.

Konkursrådet foreslår derfor, at afdragsperiodens længde for al slags gæld, herunder gæld der ikke er erhvervsmæssig, fastsættes til tre år.

Konkursrådet foreslår dog, at afdragsperioden kan være længere, hvis det er nødvendigt for, at skyldneren kan opretholde sin bolig eller erhvervsaktiver. Denne regel implementerer direktivets artikel 23, stk. 3. Da forlængelsen af afdragsperioden i disse tilfælde sker af hensyn til skyldneren, bør forlængelsen af afdragsperioden ikke medføre, at skyldneren i den samlede afdragsperiode betaler et større beløb i dividende til kreditorerne, end hvis skyldneren havde opgivet sin bolig henholdsvis erhvervsaktiver og følgelig havde fået en treårig afdragsperiode.

Konkursrådet foreslår endvidere, at afdragsperioden kan forlænges i op til seks år, hvis skyldnerens væsentligste gæld er studiegæld, og skyldneren ikke har erhvervsmæssig gæld. Forslaget skal ses på baggrund af, at man efter retspraksis typisk fastsætter en længere afdragsperiode, når der er tale om studiegæld, idet studiegæld i almindelighed ikke afvikles på fem år, hvorfor dette heller ikke bør være tilfældet ved gældssanering. Efter retspraksis forlænges afdragsperioden i disse tilfælde ofte op til ti år. I lyset af at den almindelige afdragsperiode foreslås nedsat til tre år, foreslår Konkursrådet, at der højst bør kunne ske forlængelse i op til seks år. Adgang til at fastsætte en forlænget afdragsperiode på op til seks år foreslås ikke at gælde i tilfælde, hvor skyldneren tillige har erhvervsmæssig gæld, da det ikke anses for foreneligt med direktivet, hvis der fastsættes en længere afdragsperiode end tre år for erhvervsmæssig gæld. Dette gælder uanset, om der er tale om en erhvervsmæssig gæld af mindre størrelse.

I lyset af at direktivet indeholder regler om afdragsperiodens længde, foreslår Konkursrådet, at afdragsperiodens længde fremover skal fremgå direkte af konkursloven.

Kapitel 10

Henstand som alternativ til gældssanering

1. Gældende ret

Som anført ovenfor, *kapitel 8*, følger det af konkurslovens § 198, at der i forbindelse med nedsættelse af skyldnerens gæld kan træffes bestemmelse om henstand med betaling af den del af gælden, som fortsat skal bestå.

Konkurslovens § 198 blev indført ved lov nr. 187 af 9. maj 1984 om ændring af konkursloven, gældsbrevsloven og lov om retsafgifter (Betalingsstandsning, gældssanering m.v.). Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til en tilsvarende bestemmelse i et lovudkast i betænkning nr. 957/1982 om gældssanering afgivet af et af justitsministeriet den 20. januar 1977 nedsat udvalg om gældssanering.

Af betænkning nr. 957/1982 om gældssanering, s. 135, fremgår om henstand følgende:

”I forbindelse med en nedsættelse af gælden kan skifteretten give skyldneren henstand med restgældens betaling.

Som modstykke hertil bør kendelsen (og dermed skyldnerens forslag, jfr. (§ 20),) normalt indeholde bestemmelse om, at skyldneren forpligter sig til at opfylde en realistisk afdragsordning angående restgælden. Henstands- og afdragsperiodens samlede varighed bør svare til den periode, der ligger til grund for fastsættelsen af den procent, hvortil fordringerne nedsættes, dvs. som udgangspunkt 5 år.”

Det er således forudsat, at en skyldner kan få henstand med betaling af restgælden efter gældssaneringen, hvis skyldneren forpligter sig til at foretage en afdragsvis betaling af restgælden under henstandsperioden. En henstandsperiode skal dermed normalt være knyttet til en tilsvarende afdragsperiode.

2. Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet bemærker, at der allerede består mulighed for at give henstand. Bekendtgørelsen om gældssanering fastsætter alene afdragsperiodens længde, men der er ikke regler for, hvor

længe der kan ydes henstand. Henstandsperioden svarer imidlertid normalt til afdragsperiodens længde.

Konkursrådet har på den baggrund overvejet muligheden for at give henstand i en periode uden pligt til samtidig afdragsvis betaling.

En sådan ordning vil sikre, at skyldneren vil have en periode med afdragsfrihed, hvor skyldneren kan koncentrere sig om at starte ny virksomhed, uden pligt til løbende afvikling af gælden. Dette vil potentielt kunne føre til, at skyldneren, når tilbagebetalingspligten indtræder, vil have mulighed for at tilbagebetale et større beløb til sine fordringshavere.

Risikoen ved en sådan ordning kan imidlertid være, at skyldneren, når tilbagebetalingspligten indtræder, vil have stiftet yderligere gæld, herunder oparbejdet yderligere restancer til det offentlige, hvorved skyldneren er i en endnu mere håbløs situation.

Hertil kommer, at en yderligere henstandsordning efter Konkursrådets opfattelse vil kunne påvirke skyldneres mulighed for at optage lån. Det er således Konkursrådets opfattelse, at en potentiel långiver vil være tilbageholdende som følge af udsigten til, at tilbagebetalingspligten for en udskudt, delvist saneret gæld indtræder.

Hensynet til, at skyldneren i rimelig forlængelse af konkursbehandlingen har en (endelig) afklaring af sine økonomiske forhold, taler efter Konkursrådets opfattelse endvidere afgørende for, at der ikke skal indføres yderligere mulighed for henstand med tilbagebetaling.

Herudover taler også administrative og omkostningsmæssige hensyn for at begrænse skifterettens (og medhjælperens) aktive medvirken og inddragelse i afdragsperioden, idet en vid inddragelse af skifteretten (og medhjælperen) gennem en længere periode vil have væsentlige administrative og omkostningsmæssige konsekvenser. Konkursrådet kan på den baggrund ikke anbefale, at der indføres yderligere mulighed for henstand med tilbagebetaling.

Kapitel 11

Tidspunkt for indledning af gældssaneringssag og afsigelse af kendelse om gældssanering og indstilling fra kurator

1. Tidspunkt for indledning af gældssaneringssag og afsigelse af kendelse om gældssanering

1.1 Gældende ret

Konkursloven fastsætter ikke udtrykkeligt, hvor tidligt gældssaneringssag i forbindelse med konkurs eller rekonstruktion kan indledes.

Det følger af konkurslovens § 232, stk. 1, at kendelse om gældssanering efter reglerne i konkurslovens kapitel 29 om gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling tidligst kan afsiges i forbindelse med boets slutning efter konkurslovens § 143 eller i forbindelse med skifterettens stadfæstelse af udkast til regnskab og udlodning, jf. konkurslovens § 151.

Bestemmelsen i § 232, stk. 1, blev indsat ved lov nr. 187 af 9. maj 1984, som var baseret på betænkning nr. 957/1982 om gældssanering. Bestemmelsen blev revideret ved lov nr. 365 af 24. maj 2005. Af de specielle bemærkninger til bestemmelsen fremgår det, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, s. 338:

”Bestemmelsen skal tillige sikre, at forholdene i det relevante konkursbo er afdækket i tilstrækkeligt omfang, således at der er tilvejebragt et forsvarligt beslutningsgrundlag, inden der træffes afgørelse om gældssanering. Efter forslaget til konkurslovens § 231 a, stk. 2, 2. pkt. (lovforslagets § 1, nr. 20), kan der således i almindelighed ikke afsiges kendelse om gældssanering i forbindelse med konkurs, hvis skyldnerens gæld er pådraget i en virksomhed, hvor det i forbindelse med konkursbehandlingen konstateres, at ledelsen i ikke uvæsentligt omfang har undladt at lede den virksomhed, der er eller har været undergivet konkursbehandling, forsvarligt. Denne betingelse forudsætter, at forholdene i virksomheden er undersøgt, inden der træffes afgørelse i gældssaneringssagen.”

Efter § 232, stk. 2, kan skifteretten dog under særlige omstændigheder afsige kendelse om gældssanering på et tidligere tidspunkt end anført i stk. 1.

Bestemmelsen i § 232, stk. 2, blev indsat ved lov nr. 365 af 24. maj 2005. Af lovforslagets specielle bemærkninger til bestemmelsen fremgår, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, s. 339:

”Bestemmelsen er en undtagelsesbestemmelse og vil navnlig kunne anvendes i tilfælde, hvor behandlingen af konkursboet er særlig langvarig, og hvor konkursbehandlingen beror på enkelte udestående spørgsmål, herunder f.eks. udfaldet af en retssag eller lignende. Det må herved forudsættes, at skyldnerens forhold i øvrigt er afdækket i tilstrækkeligt omfang, således at afgørelsen i gældssaneringssagen i det hele kan træffes på et forsvarligt grundlag.

I de tilfælde, hvor det er skyldneren, som er under konkursbehandling, må det normalt være en forudsætning for at afsige kendelse om gældssanering på et tidligere tidspunkt, end det der er forudsat i stk. 1, at den del af skyldnerens gæld, der ikke er dækket ved konkursen, ligger nogenlunde fast, således at skifteretten har et klart overblik over, hvilken gæld der skal indgå i gældssaneringskendelsen. Det er således alene den udækkede del af kravene fra konkursen, der indgår i skyldnerens gældssaneringssag.”

Bestemmelsen er således en undtagelsesbestemmelse og kan navnlig anvendes i tilfælde, hvor behandlingen af konkursboet er særligt langvarig, og hvor konkursbehandlingen beror på enkelte udestående spørgsmål, herunder f.eks. udfaldet af en retssag eller lignende.

Det fremgår af § 232, stk. 3, at skifteretten i øvrigt træffer bestemmelse om, i hvilket omfang gældssaneringssagens behandling skal afvente boets slutning.

Det følger af § 232, stk. 4, at de tidsmæssige betingelser for afsigelse af kendelse om gældssanering, som fremgår af § 232, stk. 1-3, ikke finder anvendelse i de tilfælde, hvor grundlaget for anvendelsen af kapitel 29 er, at et selskab, skyldneren ejer, og hvis gæld skyldneren hæfter for gennem kaution eller lignende, har fået stadfæstet et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord, jf. § 231, stk. 2. De tidsmæssige betingelser efter § 232, stk. 1-3, finder dog anvendelse, hvis skyldneren selv er under konkursbehandling.

1.2 Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har overvejet, om skifteretten ud over den mulighed, der allerede eksisterer, skal have yderligere adgang til at afsige kendelse om gældssanering, før konkursbehandlingen er afsluttet, og om skifteretten i så fald vil have et tilstrækkeligt fuldt indblik i skyldnerens økonomiske forhold.

Konkursrådet har i den forbindelse overvejet, om det er en nødvendig forudsætning for en kendelse om gældssanering, at der er klarhed over størrelsen af gælden i boet, eller om en afgørelse om gældssanering kunne nøjes med at angive det beløb, skyldneren skal betale månedligt.

Det er Konkursrådets opfattelse, at størrelsen af den samlede gæld ikke har betydning for størrelsen af de afdrag, skyldneren eventuelt kan betale som led i en gældssanering. Det vil være tilstrækkeligt, at det månedlige afdrag, skyldneren kan betale, opgøres på baggrund af skyldneren og dennes ægtefælles månedlige nettoindkomst med fradrag af de udgifter, der er anført i § 3 i bekendtgørelse nr. 1363 af 19. december 2008 om gældssanering.

I de situationer, hvor det ikke er muligt at fastsætte den procent, som gælden nedsættes til, foreslås det derfor, at kendelsen i stedet går ud på, at skyldneren skal betale et bestemt beløb pr. måned i afdragsperioden. Dette vil typisk have relevans i tilfælde, hvor skyldnerens forhold på kendelsestidspunktet er uafklaret som følge af en verserende konkursbehandling. Der henvises til lovudkastets § 216, stk. 1.

De månedlige afdrag kan efter udløbet af den periode, hvor der skal betales afdrag, fordeles til de fordringshavere, der har anmeldt krav mod skyldneren.

En sådan ordning vil indebære, at kendelse om gældssanering kan meddeles på et tidligere tidspunkt end efter de nugældende regler. Kendelse om gældssanering på et tidligere tidspunkt vil kræve, at konkurslovens § 232, stk. 1, ændres.

Det er efter Konkursrådets opfattelse vigtigt, at der ikke afsiges kendelse om gældssanering, før skyldnerens forhold er afklarede i en sådan grad, at kendelsen kan træffes på et forsvarligt grundlag. Der bør således være klarhed over, om gælden er stiftet på en måde, som vil udelukke gældssanering, jf. konkurslovens §§ 197 og 231 a.

Konkursrådet har således overvejet, på hvilket stadium af en konkurs det vil være muligt at have et tilstrækkeligt overblik over, om der foreligger forhold, der i almindelighed vil kunne udelukke gældssanering.

Konkursrådet har i den forbindelse overvejet, om der vil være et sådant overblik et år efter afsigelsen af konkursdekretet. Dette er som udgangspunkt fristen for anlæggelse af omstødelssager, jf. konkurslovens § 81, og kurator vil på dette tidspunkt have overblik over de dispositioner, skyldneren har foretaget op til konkursen.

Det vil imidlertid ikke i alle tilfælde medføre en væsentlig forbedring af skyldnerens forhold, at tidspunktet for, hvornår gældssanering kan indledes, fremrykkes til et år efter afsigelsen af konkursdekretet. Det skyldes, at konkursboet f.eks. allerede kan være sluttet efter et år, hvis der ikke er foretaget omstødelige dispositioner og heller ikke er andre krav, der skal forfølges.

En anden frist kunne være fristen for forældelse af eventuelle erstatningskrav mod ledelsen, der i medfør af forældelseslovens § 3, stk. 1, som udgangspunkt forældes efter tre år. Dette vil imidlertid næppe medføre nogen forbedring af skyldnerens mulighed for gældssanering.

Konkursrådet har desuden overvejet tidspunktet for kurators meddelelse i medfør af konkurslovens § 110, stk. 4, om kurators pligt til at give politiet meddelelse om eventuelle straffbare forhold. Der er imidlertid ikke knyttet en egentlig frist til denne meddelelse.

Derudover har Konkursrådet overvejet tidspunktet for kurators redegørelse i medfør af konkurslovens § 125, stk. 2, som skal foreligge senest fire måneder efter, at konkursdekretet er afsagt.

Redegørelsen skal bl.a. indeholde en redegørelse for de vigtigste årsager til konkursen samt oplysning om de vigtigste regnskabstal for den periode, der er forløbet siden det senest udarbejdede regnskab.

Samtidig med den i § 125, stk. 2, nævnte redegørelse skal kurator afgive en begrundet indstilling om, hvorvidt der er grundlag for at indlede sag om konkurskarantæne mod nogen, jf. § 125, stk. 3. Kan kurator ikke fremskaffe tilstrækkelige oplysninger til brug for afgivelse af en endelig indstilling inden fire måneder, skal en sådan afgives så hurtigt som muligt og senest ti måneder efter, at konkursdekretet er afsagt, medmindre den, der er spørgsmål om at pålægge konkurskarantæne, i væsentlig grad har modarbejdet kurators undersøgelser.

Kurator skal på tidspunktet for sin afgivelse af indstilling vedrørende konkurskarantæne have dannet sig et overblik over, om der foreligger forhold, som vil kunne medføre konkurskarantæne. Konkurskarantæne kan pålægges den, der på grund af groft uforsvarlig virksomhedsledning er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, jf. konkurslovens § 157.

I vurderingen indgår ifølge de specielle bemærkninger til § 157 navnlig, om konkursen har ført til betydelige tab for fordringshaverne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, s. 28. Det indgår desuden, om konkursen må antages at skyldes, at ledelsen f.eks. har løbet uacceptable risici, eller om konkursen i væsentligt omfang kan henføres til ydre omstændigheder.

Som eksempler på ydre omstændigheder, der ikke kan bebrejdes ledelsen, kan nævnes den almindelige konjunkturudvikling eller pludselige, væsentlige ændringer i virksomhedens indtjeningsevne som følge af ny lovgivning, en væsentligt ændret konkurrence- eller afsætningssituation eller væsentligt forøgede omkostninger.

Som typiske eksempler på groft uforsvarlig forretningsførelse nævner de angivne forarbejder, at skyldneren har foretaget betydelige køb på kredit eller haft utilstrækkelig økonomistyring. Det kan desuden være fortsættelse af virksomhedens drift, selv om skyldneren måtte indse, at en videreførelse af driften ville medføre betydelige tab. Salg af virksomhedens aktiver på en måde, hvor der ikke sker en reel betaling af købesummen, eller til underpris på et tidspunkt, hvor den pågældende måtte indse, at virksomheden var eller ved salget blev insolvent, kan også være groft uforsvarlig forretningsførelse.

Efter en konkret vurdering kan også tilsidesættelse i væsentligt omfang af forpligtelser med hensyn til bogføring, regnskabsaflæggelse, momsangivelse og momsafregning samt indeholdelse og afregning af A-skat være udtryk for groft uforsvarlig forretningsførelse, f.eks. hvis virksomhedens bogføring eller bogføringsmateriale er bortkommet, og skyldneren ikke kan give en troværdig forklaring på, hvorfor virksomhedens regnskabsmateriale ikke umiddelbart er tilgængeligt for kurator.

Det er Konkursrådets vurdering, at der vil være en naturlig sammenhæng mellem de forhold, som indgår i vurderingen af, om der skal indledes en sag om konkurskarantæne, og de forhold, der indgår i vurderingen af, om der foreligger omstændigheder, som udelukker gældssanering. Når kurator har foretaget sine undersøgelser og vurderet, om skyldneren har handlet på en sådan måde, at skyldneren er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, vil det dermed også være afklaret, om der herved foreligger forhold, der i almindelighed udelukker gældssanering.

Det er på den baggrund Konkursrådets opfattelse, at en kendelse om gældssanering tidligst vil kunne afsiges, efter skifteretten har modtaget kurators indstilling i medfør af § 125, stk. 3. I praksis vil det i øvrigt være sjældent, at der er grundlag for at indlede en sag, før en sådan indstilling fra kurator foreligger, og dermed vil skifteretten kunne afsige kendelse om gældssanering, så hurtigt som sagen derefter er behandlet færdig.

Kurators indstilling om konkurskarantæne efter § 125, stk. 3, skal afgives senest fire måneder efter konkursdekretets afsigelse. Indstillingen foreligger imidlertid erfaringsmæssigt fire til ti måneder efter konkursdekretets afsigelse. Det skyldes, at kurator ofte har vanskeligt ved at

fremskaffe bogføringsmateriale, oplysninger fra Skatteforvaltningen og andre oplysninger vedrørende skyldnerens forhold.

Konkursrådet finder ikke anledning til at ændre på fristerne for kurators indstilling vedrørende konkurskarantæne. I de tilfælde, hvor skyldneren bidrager til sagens oplysning, vil kurator typisk hurtigere kunne vurdere, om der er basis for konkurskarantæne og dermed afgive sin indstilling.

Skyldneren vil således ved at samarbejde om tilvejebringelse af fornødne oplysninger kunne have indflydelse på, hvor hurtigt kurator afgiver sin indstilling vedrørende konkurskarantæne. Hvis det er muligt at indlede en sag om gældssanering fra tidspunktet for skifterettens modtagelse af kurators indstilling vedrørende konkurskarantæne, vil udsigten til tidligere gældssanering således kunne anvendes som incitament for skyldneren til at forsyne kurator med fornødne oplysninger.

Såfremt tidspunktet for afsigelse af kendelse om gældssanering fremrykkes, vil det kunne forekomme, at behandlingen af konkurssagen endnu ikke er afsluttet på tidspunktet for indledningen af den periode, hvor skyldneren i henhold til kendelsen om gældssanering vil skulle betale månedlige afdrag. Det vil også kunne forekomme, at behandlingen af konkurssagen endnu ikke er afsluttet på tidspunktet for udløbet af afdragsperioden. Der vil i disse situationer ikke være klarhed over, hvordan afdragene skal fordeles, idet der f.eks. ikke i konkursboet er foretaget fordringsprøvelse, ligesom dividenden i konkursboet kan forrykkes som følge af udfaldet af verserende retssager.

Konkursrådet har i den forbindelse overvejet, hvortil eventuelle månedlige afdrag skal betales. Konkursrådet finder det ikke hensigtsmæssigt, at beløbene akkumuleres hos skyldneren, idet ovenstående uklarheder over, hvordan afdragene skal fordeles mv., kan stå på over længere tid. De månedlige afdrag bør derfor enten betales til den medhjælper, skifteretten i medfør af konkurslovens § 219, stk. 1, har antaget, eller direkte til kurator for skyldnerens konkursbo.

Konkursrådet finder det mest hensigtsmæssigt, at gældssaneringssagen og behandlingen af konkursboet i videst muligt omfang holdes adskilt.

Konkursrådet foreslår på den baggrund, at skyldneren, såfremt denne er under konkursbehandling på det tidspunkt, hvor der afsiges kendelse om gældssanering, skal indbetale de månedlige afdrag til en konto hos medhjælperen.

Konkursrådet har endvidere overvejet, hvornår de i forbindelse med gældssaneringen modtagne afdrag bør udloddes til fordringshaverne og hvem, der skal forestå denne udlodning. Udlodningen til fordringshaverne kan enten foretages af medhjælperen, eller direkte af kurator for skyldnerens konkursbo.

Efter Konkursrådets opfattelse bør spørgsmålet om, hvem der skal foretage udlodningen af de i forbindelse med gældssaneringen modtagne afdrag, afhænge af, om konkursboet slutes før eller efter afdragsperiodens udløb.

I de tilfælde, hvor konkursboet slutes før afdragsperiodens udløb, er det Konkursrådets opfattelse, at medhjælperen bør forestå udlodningen af det modtagne beløb til fordringshaverne omfattet af gældssaneringskendelsen. Skyldneren bør i den resterende del af afdragsperioden selv betale afdrag til fordringshaverne. Medhjælperen bør vejlede skyldneren i, hvordan den resterende del af gælden skal afvikles.

I de tilfælde, hvor skyldneren ved afdragsperiodens udløb fortsat er under konkursbehandling, bør medhjælperen kunne indbetale det modtagne beløb til kurator, der i forbindelse med udbetaling af dividenden, jf. konkurslovens § 152, udlodder det modtagne beløb til fordringshaverne omfattet af gældssaneringskendelsen.

Det er endvidere Konkursrådets vurdering, at medhjælperen eller kurator først vil have klarhed over, hvilke fordringshavere der skal have del i de i forbindelse med gældssaneringen modtagne afdrag på tidspunktet for konkursboets slutning. Ved udlodning af de i forbindelse med gældssaneringen modtagne afdrag skal der tages hensyn til kurators fordringsprøvelse i konkursboet. Udlodning i konkursboet bør gå forud for fastlæggelsen af, hvilke (rest)fordringer der skal dækkes i forbindelse med gældssaneringssagen. På denne måde sikres det, at kun fordringshavere, der ikke dækkes gennem konkursen, modtager betaling.

Konkursrådet bemærker, at den omstændighed, at kurator rent praktisk forestår udlodning af de i henhold til gældssaneringskendelsen modtagne afdrag, ikke indebærer, at der i forbindelse med udlodningen skal foretages en prøvelse af de enkelte fordringer.

Ved fordelingen af de i forbindelse med gældssaneringen modtagne afdrag bør eventuelle restkrav, der følger af fortrinsstillede krav og udækkede simple fordringer, behandles lige. Udlodningen bør således ske efter konkurslovens § 200 uden hensyntagen til fordelingen af konkursmassen i henhold til konkurslovens kapitel 10 (konkursordenen), jf. også Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, s. 283 f.

Endelig er det Konkursrådets opfattelse, at kurator i de tilfælde, hvor boet slutes efter konkurslovens § 143, bør kunne overlade udlodning af det modtagne beløb til skifterettens medhjælper. Dette er begrundet i, at der i disse tilfælde må antages ikke at være midler til dækning af kurators omkostninger forbundet med udlodning af beløbet til fordringshaverne omfattet af gældssaneringskendelsen.

Konkursrådet bemærker, at der vil være merarbejde forbundet med ovenstående opgaver for medhjælperen og kurator, som dermed vil kunne få betydning for medhjælperens og kurators vederlag.

Som medhjælper efter § 219 antager skifteretten i en række tilfælde en af de advokater, som hører til skifterettens faste stab af medhjælpere. Det vil almindeligvis stå skifteretten frit for at antage en advokat, der hører til skifterettens faste stab af medhjælpere, også hvor den, der begærer gældssanering, har anmodet skifteretten om at antage en anden advokat. Hertil kan henvises til Vestre Landsrets kendelse af 7. juni 1991 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1991, s. 727) og Østre Landsrets kendelse af 19. juni 1991 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1991, s. 783), hvor landsretten fandt, at der ikke var anledning til at tilsidesætte skifterettens skøn om at antage en af rettens faste medhjælpere. Skifteretten er ikke bundet af skyldnerens forslag til en medhjælper.

Der kan modsat være særlige tilfælde, hvor en anden advokat besidder et sådant kendskab til skyldnerens økonomiske forhold, at skifteretten på skyldnerens anmodning må antage denne advokat som medhjælper frem for en advokat, som hører til skifterettens faste stab af medhjælpere. Dette har navnligt være tilfældet, hvor en advokat inden gældssaneringssagens indledning har været udpeget som kurator i skyldners konkursbo, jf. Vestre Landsrets kendelse af 5. november 2010 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2011, s. 656) og Vestre Landsrets kendelse af 19. januar 2017 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2017, s. 1410).

Ovenstående praksis, hvorefter skifterettens ønske om at udpege en bestemt medhjælper må vige for andre hensyn, såsom kurators konkrete kendskab til skyldnerens forhold, er efter Konkursrådets opfattelse ikke hensigtsmæssig. Konkursrådet finder, at en person, der er eller tidligere har været udpeget som kurator i skyldnerens konkursbo, ikke bør kunne antages som medhjælper, idet hvervene som henholdsvis kurator og medhjælper ikke vurderes at være forenelige. Kurator varetager fordringshavernes interesser, hvorimod medhjælperen udfører opgaver for skifteretten på skifterettens vegne under dennes tilsyn og instruktioner. Antagelse af medhjælper sker således med det hovedformål at bistå skifteretten, og skifterettens medhjælper er skifterettens repræsentant.

På baggrund af ovenstående foreslår Konkursrådet, at skifterettens skøn om antagelse af medhjælper kun bør kunne tilsidesættes, hvis der foreligger helt særlige grunde, såsom medhjælperens inhabilitet.

Der stilles imidlertid ikke i konkursloven krav om, at den medhjælper, skifteretten antager, skal være advokat. Dette kan give anledning til, at der kan fastsættes regler om medhjælperens behandling af betroede midler såsom afdrag modtaget efter den foreslåede § 216 a. Dette kan eventuelt ske gennem en bemyndigelse til justitsministeren, svarende til konkurslovens § 126, stk. 4, til at fastsætte nærmere regler.

2. Indstilling fra kurator

2.1 Gældende ret

Kurator er i forbindelse med behandlingen af et konkursbo forpligtet til at redegøre for forskellige forhold, herunder for forhold, der ikke har direkte økonomisk betydning for fordringshaverne.

Det følger således af konkurslovens § 110, stk. 4, at såfremt kurator finder, at de foreliggende oplysninger giver grundlag for politimæssig efterforskning mod skyldneren eller andre, skal kurator give politiet meddelelse herom.

Det følger desuden af konkurslovens § 125, stk. 3, at kurators redegørelse efter § 125, stk. 2, vedrørende de vigtigste årsager til konkursen skal indeholde kurators begrundede indstilling om, hvorvidt der er grundlag for at indlede sag om konkurskarantæne.

Kurator skal med henblik på udtalelsen bl.a. undersøge, om der er foretaget ledelsesmæssige dispositioner, som kan udgøre groft uforvarlig forretningsførelse.

Bestemmelsen i stk. 3 blev sammen med konkurslovens afsnit III om konkurskarantæne indsat ved lov nr. 429 af 1. maj 2013.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til § 125, stk. 3, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, s. 26, at kurators undersøgelser med hensyn til, om der bør rejses sag om konkurskarantæne, vil indgå i kurators almindelige pligter som kurator, og vederlaget til kurator for dette arbejde vil også indgå i kurators samlede vederlag, der dækkes af boets midler, en eventuel sikkerhedsstillelse efter konkurslovens § 11 a, stk. 7, § 27, stk. 1, 4 eller 5, eller § 143,

2. pkt., og en eventuel indeståelse fra statskassen efter konkurslovens § 27, stk. 3, eller i forbindelse med, at skifteretten af egen drift har afsagt konkursdekret vedrørende et selskab, der er under tvangsopløsning.

Vederlaget for kurators arbejde med indstillingen om sag om konkurskarantæne afholdes således af boets midler.

I praksis tillægges kurators redegørelser betydning ved vurderingen af, om en skyldner skal nægtes gældssanering. I Vestre Landsrets kendelse af 12. september 2007 (refereret ovenfor, *kapitel 6*, afsnit 1.2.1) lagde skifteretten og landsretten ved afgørelsen om at nægte gældssanering, jf. konkurslovens § 231 a, stk. 2, nr. 1 og 2, bl.a. vægt på oplysningerne i kurators udkast til boopgørelse, hvoraf fremgik bl.a., at virksomhedens indtægter ikke havde stået mål med skyldnerens forbrug, og at størstedelen af omsætningen var gået til privatforbrug. Det fremgår desuden af sagen, at kurator telefonisk havde fastholdt det i opgørelsen anførte.

2.2 Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har overvejet mulighederne for at indføre en pligt for kurator til at afgive en indstilling om, hvorvidt skyldnerens gæld efter kurators vurdering er pådraget under omstændigheder, der udelukker gældssanering, eller om der foreligger andre udelukkelsesgrunde, samt om kurators undersøgelser har givet anledning til at rejse et erstatningskrav mod skyldneren, som vil kunne ændre skyldnerens økonomiske forhold væsentligt. Indstillingen kan eventuelt indskrænkes til alene at angå kurators vurdering af, om der foreligger omstændigheder, som klart taler imod gældssanering.

Konkursrådet er opmærksom på, at kurator ikke kan udtale sig om alle skyldnerens forhold, men kurator er den nærmeste til at have kendskab til skyldnerens forhold, herunder om konkursen er begrundet i forhold, som efter kurators opfattelse bør føre til, at der pålægges en konkurskarantæne. Kurators redegørelse efter konkurslovens § 125, stk. 3, vil således efter omstændighederne også kunne indeholde en indstilling til skifteretten om, at der efter kurators vurdering ikke er grundlag til at indlede en gældssaneringssag.

Kurator vil ikke til brug for indstillingen skulle foretage yderligere undersøgelser. Kurator vil alene skulle udtale sig om forhold, som kurator er bekendt med. Indstillingen kan således baseres på de oplysninger, der er indgået til brug for kurators redegørelse efter § 125, stk. 3. Kurator bør på denne baggrund kunne redegøre for, om der kurator bekendt foreligger omstændigheder, der efter kurators opfattelse bør føre til, at gældssanering udelukkes.

Udfordringen i den forbindelse er bl.a., at fordringshaverne på den måde indirekte vil komme til at betale for en indstilling til brug for skyldnerens gældssanering. Hvis indstillingen indskrænkes til at angå eventuelle nægtelsesgrunde, vil betænkelighederne herved være mindre.

Fordringshaverne betaler i forvejen indirekte for kurators meddelelse til politiet efter konkurslovens § 110, stk. 4, og for kurators indstilling om konkurskarantæne.

Fordringshaverne har ikke herved en direkte økonomisk fordel af kurators arbejde, men meddelelsen til politiet, henholdsvis indstillingen om konkurskarantæne, kan have betydning for et eventuelt fremtidigt samarbejde med skyldneren.

Det vil efter Konkursrådets opfattelse sjældent kunne forekomme, at kurator både vil skulle give en meddelelse til politiet efter § 110, stk. 4, og afgive oplysning om, hvorvidt denne er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering. Hvis skyldneren har begået strafbare forhold, vil det i almindelighed ikke være relevant for skyldneren at søge gældssanering.

Konkursrådet har endvidere overvejet, om kurator skal være forpligtet til i alle tilfælde at afgive oplysning om, hvorvidt denne er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering, eller om kurators udtalelse kun afgives, såfremt skyldneren har indgivet begæring om gældssanering.

Den omstændighed, at kurator i forbindelse med indstillingen vedrørende konkurskarantæne alligevel skal undersøge de forhold, der har forårsaget konkursen, taler for, at kurator i alle tilfælde skal afgive oplysning om, hvorvidt denne er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering i forbindelse med indstillingen efter § 125, stk. 3. Dette bevirker ligeledes, at kurator ikke senere vil skulle foretage vurderingen på ny, såfremt skyldneren måtte indgive begæring om gældssanering.

Konkursrådet finder det imidlertid mere hensigtsmæssigt, at kurator alene skal afgive oplysning om, hvorvidt denne er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering, i de tilfælde, hvor skyldneren har indgivet en begæring om gældssanering til skifteretten. Udtalelsen skal endvidere kun afgives, hvis kurator bliver anmodet herom.

Konkursrådet foreslår på baggrund af ovenstående, at der indføres en regel i konkursloven om, at kurator skal afgive oplysning om, hvorvidt denne er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering, når skifteretten på baggrund af en anmodning om gældssanering fra skyldneren har anmodet kurator herom. Herved sikres det, at kurator alene afgiver en udtalelse i de

tilfælde, hvor skyldneren har anmodet om gældssanering, og hvor der er værneting for gældssaneringssagen i Danmark.

Uanset om udtalelsen afgives samtidig med en redegørelse efter § 125, stk. 2, 3 eller 4, finder Konkursrådet det mest hensigtsmæssigt, at udtalelsen om, hvorvidt kurator er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering afgives som en selvstændig udtalelse til skifteretten. Kurators redegørelser efter § 125, stk. 2, 3 og 4, fremsendes til samtlige boets fordringshavere. En udtalelse om, hvorvidt kurator er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering, kan indeholde følsomme personoplysninger, som alene bør indgå i skifterettens sag vedrørende begæringen om gældssanering. Skyldneren kan over for skifteretten komme med kommentarer til kurators udtalelse, således at det kan indgå i skifterettens samlede vurdering.

Konkursrådet har overvejet, om skifteretten også skal kunne anmode kurator om en udtalelse om, hvorvidt denne er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering i de tilfælde, hvor konkursboet er sluttet, og hvor kurators hverv dermed er ophørt.

Konkursrådet finder det mest hensigtsmæssigt, at skifteretten i de tilfælde, hvor kurators hverv er ophørt, om muligt forsyner medhjælperen med kurators redegørelser efter § 125, stk. 2-4. Kurators tidligere redegørelser må antages at indeholde oplysninger om eventuelle omstændigheder, der taler imod gældssanering. Kurators tidligere redegørelser i forbindelse med konkursbehandlingen vil blive opbevaret af skifteretten i en periode efter konkursboets slutning.

Hvorvidt oplysningerne i redegørelserne giver anledning til at kontakte konkursboets tidligere kurator, må imidlertid bero på en konkret vurdering.

Konkursrådet har ikke overvejet, om den foreslåede udvidelse af kurators pligter bør give anledning til at foretage justeringer i konkurslovens § 27 om sikkerhed for omkostningerne ved boets behandling. Konkursrådet finder ikke anledning til at overveje ændringer i § 27 i nærværende betænkning, idet sådanne overvejelser også og i højere grad vil angå andre pligter end de, der følger af reglerne om gældssanering. Konkursrådet finder dog, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis Konkursrådet anmodes om at foretage en samlet vurdering af behovet for ændringer i § 27, når Konkursrådet har færdiggjort sine overvejelser om gældssanering og rekonstruktion.

Kapitel 12

Skatteretlige spørgsmål i relation til gældssanering

1. Gældende ret

Det følger af statsskattelovens § 4, at som skattepligtig indkomst betragtes den skattepligtiges samlede årsindtægter. Det følger videre af kildeskattelovens § 22, at den skattepligtige indkomst opgøres på grundlag af indkomsten i indkomståret. Indkomståret er kalenderåret.

En selvstændigt erhvervsdrivende kan dog anvende et andet indkomstår end kalenderåret, hvis det er begrundet i hensyn til sæson, brancheændring, personaleferie eller nye forretningsforbindelser, jf. § 22, stk. 2. Har den selvstændigt erhvervsdrivende et andet indkomstår end kalenderåret, opgøres den skattepligtige indkomst efter de regler, der gælder for det kalenderår, som det forskudte indkomstår træder i stedet for.

Den skattepligtige beskattes af sin nettoindkomst i hele indkomståret, som således enten udgør kalenderåret eller det forskudte indkomstår. Den endelige indkomstskat og slutskat for personer beregnes og opgøres efter indkomstårets udløb efter reglerne i kildeskatteloven. Efter kildeskattelovens § 61 forfalder eventuel restskat til betaling i året efter indkomståret, dog ikke restskat, der ifølge § 61, stk. 3, indregnes i forskudsskatten for indkomståret efter året for udskrivningen af årsopgørelsen, og tilbagebetaling af overskydende skat til den skattepligtige sker ligeledes i året efter indkomståret, jf. kildeskattelovens § 62.

Ved gældssanering opnår en skyldner nedsættelse eller bortfald af sin gæld. I forbindelse med nedsættelse kan der træffes bestemmelse om henstand med og afdragsvis betaling af den del af gælden, som fortsat skal bestå.

Kendelse om gældssanering efter konkurslovens kapitel 25-28 omfatter alene fordringer, der er stiftet inden gældssaneringssagens indledning, jf. konkurslovens § 199, stk. 1, 1. pkt. Gældssaneringssagen anses for indledt ved skifterettens afgørelse herom, jf. konkurslovens § 206. Når særlige forhold taler derfor, kan skifteretten bestemme, at kendelsen kun skal omfatte fordringer, der er stiftet inden et af skifteretten fastsat tidligere tidspunkt, jf. § 199, stk. 1, 2. pkt.

Gældssanering efter konkurslovens kapitel 29 omfatter alene fordringer, der er stiftet inden konkursdekretets afsigelse. Når særlige forhold taler derfor, kan skifteretten bestemme, at kendelsen skal omfatte fordringer, der er stiftet inden et af skifteretten andet fastsat tidspunkt, der

dog ikke kan fastsættes til et tidspunkt senere end skifterettens afgørelse om at indlede sag om gældssanering, jf. konkurslovens § 233, stk. 2.

Konkursskatteloven anvendes på visse skatteforhold i forbindelse med konkurs, herunder opgørelse af konkursindkomst og begrænsning af underskudsfremførsel mv.

Det følger af konkursskattelovens § 6, at fysiske personer, hvis bo tages under konkursbehandling, ikke er skattepligtige af konkursindkomsten, medmindre Skatteforvaltningen træffer beslutning herom efter konkursskattelovens kapitel 4. Konkursindkomsten omfatter ved fysiske personer skyldnerens indtægter og udgifter fra konkursboets aktiver og passiver i perioden fra konkursdekretets afsigelse indtil konkursens slutning, jf. konkursskattelovens § 7, stk. 1. Konkursindkomsten omfatter endvidere skyldnerens indtægter og udgifter fra begyndelsen af det indkomstår, hvori konkursdekretet afsiges, og indtil dekretets afsigelse, dog med undtagelse af skyldnerens A-indkomst eller indkomst fra driften eller deltagelse i driften af en ægtefælles virksomhed, jf. konkursskattelovens § 7, stk. 2. Disse indtægter og udgifter er derfor skattefrie, medmindre Skattestyrelsen træffer afgørelse om skattepligt.

Det følger af konkursskattelovens § 14, 1. pkt., at Skatteforvaltningen træffer bestemmelse om skattepligt, hvis det skønnes, at konkursindkomsten opgjort efter fradrag af tidligere års underskud overstiger 100.000 kr. Skatteforvaltningen kan dog undlade at træffe bestemmelse herom, hvis det må antages, at kun en mindre del af skatten kan inddrives, jf. konkursskattelovens § 14, 2. pkt.

Afgørelsen om skattepligt skal som udgangspunkt træffes inden tre måneder fra modtagelsen af bostyrets statusoversigt og redegørelse efter konkurslovens § 125, stk. 2, jf. konkursskattelovens § 15, stk. 2. Der kan dog træffes afgørelse om skattepligt senere, hvis der indgår et aktiv i boet, som enten ikke var nævnt i bostyrets oplysninger, eller hvis det er usikkert eller omstridt, at aktivet tilhører boet, jf. konkursskattelovens § 15, stk. 3.

Konkursskattelovens § 12 indebærer, at adgangen til underskudsfremførsel som udgangspunkt bortfalder i det indkomstår, hvori konkursdekretet afsiges, og senere indkomstår. Det gælder både underskud i henhold til personskattelovens § 13 og virksomhedsskattelovens § 13. Også adgangen til at fremføre uudnyttede tab bortfalder. Det gælder tab, der kan fremføres efter reglerne i aktieavancebeskatningslovens § 13 A, stk. 2 og 3, kursgevinstlovens § 32, stk. 3, og ejendomsavancebeskatningslovens § 6, stk. 3.

Konkursskatteloven gælder ikke for frivillig akkord i konkurs, tvangsakkord i konkurs og gældssanering i forbindelse med konkurs, jf. konkursskattelovens § 1, stk. 2. Dette indebærer med hensyn til fremførsel af underskud, at adgangen hertil ikke bortfalder, men alene nedsættes

med den faktiske gældseftergivelse, når der i forbindelse med konkursbehandlingen afsiges kendelse om gældssanering, jf. straks nedenfor.

Konkursskatteloven finder som nævnt ikke anvendelse ved gældssanering i forbindelse med konkurs. Dermed gælder der ikke særlige regler ved gældssanering som ved konkurs om konkursindkomst, konkursår mv.

Fysiske personer, for hvem der indledes gældssanering, beskattes dermed fortsat fuldt ud i overensstemmelse med skattelovgivningens almindelige regler. Indkomsten omfatter skyldnerens indtægter og udgifter for hele indkomståret, også når gældssanering indledes.

En gældssanering i forbindelse med konkurs kan således ikke omfatte skattekrav opstået og stiftet efter skifterettens afgørelse om indledning af gældssaneringssagen. Skattekrav for det indkomstår, hvor skifteretten indleder gældssaneringen, falder uden for gældssaneringen, da disse krav først anses som stiftet ved indkomstårets udgang og dermed efter indledning af gældssaneringen. Endvidere vil latente skattekrav tilsvarende ikke være omfattet af en kendelse om gældssanering.

Skattemæssigt medfører en gældssanering – i lighed med en tvangsakkord i forbindelse med en rekonstruktion – at der sker nedsættelse af uudnyttede, fradragsberettigede underskud og dernæst uudnyttede, fradragsberettigede kildeartsbegrænsede tab, der kan fremføres efter reglerne i aktieavancebeskatningsloven, kursgevinstloven og ejendomsavancebeskatningsloven fra det pågældende og tidligere indkomstår, med det beløb, hvormed gælden er nedsat, jf. personskattelovens § 13 a.

Nedsættelsesbeløbet formindskes med den del af skyldnerens indkomst, der hidrører fra den pågældendes frigørelse for gældsforpligtelser. For personer, der er omfattet af personskattelovens regler om fremførsel af underskud, indebærer en gældssanering således, at uudnyttede, fradragsberettigede underskud nedsættes med det beløb, som gælden er nedsat med.

Retten til at fremføre underskud begrænses ikke, i det omfang gældseftergivelsen er skattepligtig. Gevinst på gæld som følge af gældssanering medregnes ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. kursgevinstlovens § 24, stk. 2.

Det fremførselsberettigede underskud begrænses derfor med det eftergivne beløb. Nedsættelsen af underskud sker med virkning for det indkomstår, hvori kendelse om gældssanering afsiges, og for senere indkomstår. Nedsættelse kan ske såvel af underskud, der stammer fra det år, hvori

kendelse om gældssanering er afsagt (gældsnedsettelsesåret), som af underskud fra tidligere år, der ikke er udnyttet ved begyndelsen af gældsnedsettelsesåret.

For andelshavere (landmænd m.v.) er der et særligt skatteretligt spørgsmål i relation til gælds-sanering, idet sådanne andelshavere kan have et indestående på en andelshaverkonto, der først udbetales i indkomstårene efter det indkomstår, hvor kendelsen om gældssanering blev afsagt. Skatteretligt anses sådanne udbetalinger først for erhvervet på udbetalingstidspunktet. Følgelig vil udbetalingerne indgå i beregningen af indkomstkatten for disse efterfølgende indkomstår, der ikke omfattes af gældssaneringen. Dette gælder, uanset om skyldneren (andelshaveren) inden gældssaneringen måtte have pantsat sin andelskonto (typisk til sin bankforbindelse), således at udbetalingerne sker til banken og ikke til skyldneren selv.

2. Konkursrådets overvejelser

Kendelse om gældssanering efter konkurslovens kapitel 25-28 omfatter fordringer, der er stiftet inden gældssaneringssagens indledning, jf. konkurslovens § 199, stk. 1. En kendelse om gælds-sanering efter konkurslovens kapitel 29 omfatter kun de fordringer, der er stiftet på tidspunktet for konkursdekretets afsigelse og senest på tidspunktet for skifterettens indledning af sag om gældssanering, jf. konkurslovens § 233, stk. 2. Det bemærkes, at selv om Konkursrådet foreslår konkurslovens kapitel 29 ophævet, foreslås det, at reglen i § 233, stk. 2, videreføres i den foreslåede § 199, stk. 2. Reglerne om skæringstidspunktet for, hvilke fordringer, der omfattes af en gældssanering, foreslås med andre ord opretholdt.

Det skatteretlige princip om indkomstårets udelelighed, jf. kildeskattelovens § 22, medfører, at en kendelse om gældssanering ikke vil omfatte skattekrav for det indkomstår, hvor skifteretten indleder gældssaneringen, da disse krav insolvensretligt først anses som stiftet ved indkomstårets udgang og dermed efter indledning af gældssaneringssagen. Der henvises nærmere til Konkursrådets betænkning nr. 1579/2022 om revision af reglerne om rekonstruktion, kapitel 19, vedrørende det tilsvarende spørgsmål om tvangsakkord.

I den nævnte betænkning foreslår Konkursrådet, at man i relation til fysiske personer insolvensretligt indfører en sondring mellem B-skat og restskat. Hvad angår B-skat foreslås det, at krav på B-skat, der er forfaldne inden rekonstruktionsforslagets fremsættelse, omfattes af en tvangsakkord. Konkursrådet foreslår med samme begrundelse som i den nævnte betænkning, at krav på B-skat, der er forfaldne inden skæringstidspunktet i en gældssanering, jf. den foreslåede § 199, skal omfattes af en kendelse om gældssanering. Dog foreslås det – ligesom i relation til

tvangsakkord – at en gældssanering ikke skal begrænse Skatteforvaltningens adgang til at modregne krav på B-skat med det fulde beløb i skyldnerens eventuelle krav på overskydende skat vedrørende samme indkomstår.

Hvad angår restskat for det igangværende indkomstår, foreslår Konkursrådet i betænkning nr. 1579/2022 om revision af reglerne om rekonstruktion, at der sker en skønsmæssig fastsættelse af, hvilken del af kravet på restskat, der omfattes af tvangsakkorden. Til brug for dette skøn foretager tillidsmanden eller en revisor en beregning af den forventede restskat. Konkursrådet finder det ikke hensigtsmæssigt, hvis der i gældssaneringssager skal indhentes revisorberegninger af forventet restskat. Dette vil være omkostningskrævende i forhold til, at restskatten i en gældssanering typisk vil være af beløbsmæssigt beskeden størrelse. Konkursrådet foreslår følgende, at kravet på restskat vedrørende det igangværende indkomstår fuldt ud omfattes af gældssaneringen.

Hermed vil skyldneren i det igangværende indkomstår alene skulle betale A-skat af sin personlige indkomst og eventuelle B-skatteater, der forfalder efter gældssaneringssagens indledning. Det bemærkes, at selv om en del af restskatten måtte skyldes lønindkomst erhvervet under gældssaneringssagen, og at denne del af restskatten principielt ikke burde gældssaneres, vil saneringen heraf ofte kun angå et mindre beløb. Den fordel, som skyldneren opnår herved, tilfalder ikke skyldneren personligt, men derimod fordringshaverne i form af (en mindre) forøgelse af dividenden, idet skyldneren skal betale afdrag svarende til sit overskud på gældssaneringsbudgettet. Skyldneren vil derfor som udgangspunkt ikke have noget incitament til at spekulere i at opnå en høj restskat. I og med at gældssaneringen omfatter kravet på restskat, skal der alene afsættes midler til dividende heraf i budgettet.

Hvis skyldneren forsøger at misbruge reglerne ved at ændre sin forskudsopgørelse med åbenbart forkerte oplysninger om lønindkomst eller fradrag for dermed at få nedsat sin A-/B-skat (og øge restskatten), må gældssanering nægtes med henvisning til, at skyldneren har indrettet sig med henblik på gældssanering. Skyldneren bør dog ikke være forpligtet til at ændre sin forskudsopgørelse ved at forhøje sin forskudsindkomst med avancer/genvundne afskrivninger på aktiver, der er solgt inden gældssaneringssagens indledning, da den heraf følgende øgede skat netop bør indregnes i restskatten og gældssaneres. Skyldneren må indrette sig på, at dennes skat efter gældssaneringskendelsen må beregnes på baggrund af denne, herunder den deraf følgende begrænsning af eventuel underskudsfremførsel, jf. herom nedenfor.

Konkursrådet er opmærksom på, at såfremt skyldneren er under konkursbehandling på tidspunktet for afsigelsen af kendelsen om gældssanering, vil gældssaneringen som udgangspunkt kun omfatte fordringer, der var stiftet inden konkursdekretets afsigelse, jf. den foreslåede regel

i konkurslovens § 199, stk. 2. Hvis konkursdekretet blev afsagt i et tidligere indkomstår end det år, hvor gældssaneringen blev indledt, vil skattekrav, herunder restskat, for sidstnævnte indkomstår dermed ikke blive omfattet af gældssaneringen. Den foreslåede regel i § 199, stk. 2, åbner imidlertid (ligesom den gældende regel i § 233, stk. 2) mulighed for, at skæringstidspunktet i stedet sættes til tidspunktet for gældssaneringens indledning. Hvis der er eller forventes større skattekrav vedrørende det indkomstår, hvor gældssaneringssagen blev indledt, bør man således anvende tidspunktet for gældssaneringssagens indledning som skæringstidspunkt.

Konkursrådet er opmærksom på, at der for en skyldner, der er eller har været andelshaver, kan være særlige problemer med krav på skat udløst af udbetalinger, der foretages af andelsselskabet efter det indkomstår, hvor gældssaneringssagen blev indledt. Konkursrådet foreslår i betænkning nr. 1579/2022 om revision af reglerne om rekonstruktion, at problemet i rekonstruktion løses ved at udvide reglerne om insolvensregulering således, at skyldneren med tre måneders varsel kan kræve sit indestående på andelshaverkontoen udbetalt og dermed få udløst beskatningen heraf. Reglerne om gældssanering indeholder ikke regler om insolvensregulering. Konkursrådet anser det derfor ikke for hensigtsmæssigt at indføre en sådan regel i reglerne om gældssanering. Konkursrådet foreslår imidlertid i betænkning nr. 1579/2022 om revision af reglerne om rekonstruktion, at adgangen til at kræve udbetaling med tre måneders varsel tillige skal gælde under konkursbehandling. I de tilfælde, hvor skyldneren er eller har været under konkursbehandling, inden skyldneren anmoder om gældssanering, må indeståendet således kræves udbetalt under konkursbehandlingen, hvorved beskatningen udløses. Dermed vil det deraf følgende skattekrav kunne omfattes af gældssaneringen, forudsat at gældssaneringen indledes i det indkomstår, hvor udbetalingen skete (forudsat at det ovenfor nævnte forslag, om at restskatten vedrørende dette år omfattes af gældssaneringen, gennemføres), eller i et efterfølgende indkomstår, og at man under gældssaneringssagen anvender tidspunktet for dennes indledning som skæringstidspunkt, jf. ovenfor. Konkursrådet ser på baggrund heraf ikke behov for at indføre en særskilt regel om udbetaling af indestående på andelshaverkonti som følge af indledning af gældssaneringssag. Konkursrådet bemærker i denne forbindelse, at en insolvent andelshaver ofte må forventes at blive taget under konkursbehandling, inden der søges om gældssanering, og at en insolvent andelshaver selv vil kunne indgive konkursbegæring, inden denne ansøger om gældssanering. Andelshaveren må anses for at have fornøden retlig interesse heri, uanset om det primære formål med egenbegæringen er at få udbetalt og beskattet indeståendet på andelshaverkontoen. Dette gælder uanset, om kontoen ikke er pantsat, da skyldneren har en interesse i at få udbetaling under en konkursbehandling, da indeståendet på kontoen i modsat

fald vil indgå i vurderingen af, om skyldneren opfylder insolvensbetingelsen i den foreslåede § 197.

Konkursrådet foreslår i denne betænkning at ophæve reglerne i kapitel 29 om gældssanering i forbindelse med konkurs- og rekonstruktionsbehandling. Konkursrådet foreslår, at der i stedet indføres regler, der giver mulighed for at opnå gældssanering efter kapitel 25-28, uanset om skyldnerens forhold måtte være uafklarede som følge af en igangværende konkursbehandling. Konkursrådet foreslår i denne forbindelse, at det skal være muligt at opnå gældssanering, selv om der endnu ikke er sket fordringsprøvelse i konkursboet, og skyldnerens gæld dermed ikke er opgjort. I sådanne tilfælde kan kendelsen om gældssanering udformes således, at den går ud på, at skyldneren skal betale bestemte afdrag i afdragsperioden i stedet for en procentdel af gælden. Konkursrådet har overvejet, om de nævnte ændringer kan have utilsigtede skatteretlige konsekvenser. Overvejelserne er foretaget på grundlag af et notat fra Skatteministeriet, hvori en række forskellige eksempler behandles.

Der må skelnes mellem tilfælde, hvor skyldneren selv er under konkursbehandling ved indgivelsen af begæringen om gældssanering, og tilfælde, hvor det er en anden end skyldneren, der er under konkursbehandling, eksempelvis et af skyldneren ejet selskab, hvor skyldneren har kautioneret for noget af selskabets gæld.

I tilfælde, hvor skyldneren ikke selv er under konkursbehandling, afgøres de skatteretlige virkninger af gældssaneringen som hidtil navnlig af personskattelovens § 13 a. Efter denne bestemmelse medfører kendelsen om gældssanering, at skyldnerens eventuelle underskudsfræmførsel reduceres med det beløb, som bortfalder ved gældssaneringen. Hvis kendelsen er udformet således, at skyldneren eksempelvis skal betale 10 % i dividende, medfører kendelsen således, at underskudsfræmførslen reduceres med et beløb svarende til de resterende 90 % af gælden. Efter de foreslåede regler kan kendelsen, hvis gældens størrelse ikke er afklaret, udformes således, at skyldneren skal betale afdrag af en bestemt størrelse i afdragsperioden. Hvis skyldneren i afdragsperioden i alt skal betale afdrag på eksempelvis 36.000 kr., medfører kendelsen, at skyldnerens gæld herudover bortfalder, forudsat at gælden omfattes af kendelsen. Dermed vil det, når konkursbehandlingen er så fremskreden, at skyldnerens samlede gæld kan opgøres, kunne beregnes, hvor stor en gæld, som er bortfaldet ved kendelsen. Denne beløbsmæssige nedsættelse af skyldnerens gæld vil reducere skyldnerens underskudsfræmførsel efter personskattelovens § 13 a. Som det fremgår, stilles skyldneren skattemæssigt på samme måde, uanset om

kendelsen går ud på, at skyldneren skal betale en bestemt procentdel af gælden eller bestemte afdrag. Der er følgelig ikke behov for at foreslå ændringer i personskattelovens § 13 a.

I de tilfælde, hvor det er skyldneren selv, der er under konkursbehandling, er udgangspunktet, at adgangen til underskudsfremsørelse bortfalder efter de i afsnit 1 beskrevne regler i konkursskatteloven. Konkursskatteloven finder imidlertid ikke anvendelse på ”gældssanering i konkurs”, jf. konkursskattelovens § 1, stk. 2. I sådanne tilfælde gælder de ovenfor beskrevne regler i personskattelovens § 13 a. Skyldneren behandles således skattemæssigt ens, uanset om gældssanering opnås i eller uden for konkurs.

Reglerne i konkurslovens kapitel 29 om gældssanering i forbindelse med konkurs foreslås ophævet og erstattet med en adgang til at opnå gældssanering efter kapitel 25-28 under en igangværende konkursbehandling. Dette rejser spørgsmålet, om konkursskattelovens § 1, stk. 2, finder anvendelse på den foreslåede gældssanering under konkurs. Konkursrådet bemærker i den forbindelse, at reglen i konkursskattelovens § 1, stk. 2, om ”gældssanering i konkurs” har været gældende længere end reglerne i konkurslovens kapitel 29 om gældssanering i forbindelse med konkurs og rekonstruktion, hvilket taler for, at reglen i konkursskatteloven ikke skal forstås som en henvisning til de nugældende regler i konkurslovens kapitel 29, men derimod som henvisning til tilfælde, hvor en skyldner, der er under konkursbehandling, opnår gældssanering. Følgelig må det antages, at konkursskatteloven § 1, stk. 2, finder anvendelse i alle tilfælde, hvor der opnås gældssanering under konkurs, dvs. uanset om gældssaneringen opnås efter reglerne i konkurslovens kapitel 25-28 eller kapitel 29.

Endelig har Konkursrådet overvejet, om det forhold, at en kendelse om gældssanering efter de foreslåede regler efter omstændighederne kan gå ud på, at skyldneren skal betale bestemte afdrag i stedet for en procentdel af gælden, kan påvirke fordringshavernes adgang til at foretage skattemæssigt fradrag for deres tab på fordringer mod skyldneren.

Hvis en fordringshaver anvender lagerprincippet, er det principielt uden betydning, om kendelsen går ud på betaling af en procentdel eller afdrag, da fordringshaveren under alle omstændigheder kan fratrække faldet i værdien af fordringen. Skatteministeriet har oplyst, at selskaber som udgangspunkt skal anvende lagerprincippet på fordringer, bortset fra fordringer, der er erhvervet som vederlag for leverede varer og tjenesteydelser (vederlagsfordringer), jf. kursgevinstlovens § 25, stk. 3. Selskaber har dog mulighed for også at vælge lagerprincippet for vederlagsfordringer, jf. kursgevinstlovens § 25, stk. 4. Banker og realkreditinstitutter skal anvende de regnskabsmæssige hensættelsesprincipper, der er underlagt Finanstilsynets kontrol, ved den

skattemæssige indkomstopgørelse på udlån, jf. kursgevinstlovens § 25, stk. 7, hvilket kan sammenlignes med lagerprincippet med løbende værdiansættelse af fordringerne.

Hvis en fordringshaver ikke kan anvende lagerprincippet, skal denne opgøre tab efter realisationsprincippet. I sådanne tilfælde kan det forhold, at kendelsen udformes som en pligt til at betale afdrag, medføre, at tabet først kan anses for realiseret ved afdragsperiodens udløb, idet det typisk først vil være der, at den enkelte fordringshaver ved, hvor stor en del af afdragene, som tilkommer denne, og dermed hvor stort et tab, som denne har haft på sin fordring mod skyldneren. Principielt kan dette således medføre, at fordringshaverens fradragsret først indtræder ved afdragsperiodens udløb, hvorimod den indtræder ved kendelsens afsigelse, hvis kendelsen går ud på betaling af en bestemt procentdel af gælden (og dermed på at den øvrige procentdel af fordringshaverens krav bortfalder). Imidlertid skal det her erindres, at alternativet til en kendelse, der fastsætter afdrag, typisk ville være, at man først kunne afsige kendelse om betaling af en procentdel på et senere tidspunkt, når gældens samlede størrelse var opgjort. Dermed ville fordringshaverens fradrag alligevel først kunne ske på dette senere tidspunkt. Endvidere har Skatteministeriet oplyst, at i de tilfælde, hvor skyldneren er under konkursbehandling, vil en fordringshaver efter omstændighederne allerede kunne foretage fradrag helt eller delvist på det tidspunkt, hvor kurator måtte erklære, at dividenden ikke vil overstige en bestemt procent.

Henset til disse forhold og til, at langt størstedelen af de fordringer (ud over krav fra det offentlige), der omfattes af en gældssanering, må vurderes at tilhøre fordringshavere, der kan anvende lagerprincippet, er det Konkursrådets opfattelse, at de foreslåede ændringer i konkursloven ikke vil medføre nævneværdige ændringer i fordringshavernes adgang til at foretage skattemæssigt fradrag for tab på krav mod skyldneren, og at der følgelig ikke er behov for ændringer af reglerne herom.

Kapitel 13

Registrering af skyldnere

1. Gældende ret

Databeskyttelseslovens kapitel 5 indeholder særlige regler om behandling af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed med henblik på videregivelse af (kreditoplysninger).

Det fremgår bl.a. af reglerne i kapitel 5, at den, der ønsker at drive et kreditoplysningsbureau, skal indhente tilladelse fra Datatilsynet, inden behandlingen af oplysninger påbegyndes. Tilsynet kan i den forbindelse stille nærmere vilkår for udførelsen af behandlingen til beskyttelse af de registreredes privatliv.

Databeskyttelseslovens § 20 indeholder regler om, hvilke oplysninger et kreditoplysningsbureau må behandle, mens § 21 indeholder regler om, i hvilken form oplysninger om økonomisk soliditet og kreditværdighed må videregives, samt i hvilket omfang summariske oplysninger om skyldforhold må videregives.

Det fremgår af databeskyttelseslovens § 20, stk. 1, at kreditoplysningsbureauer kun må behandle oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed.

Af § 20, stk. 3, fremgår det, at oplysninger om forhold, der taler imod kreditværdighed, og som er mere end fem år gamle, ikke må behandles, medmindre det i det enkelte tilfælde er åbenbart, at forholdet er af afgørende betydning for bedømmelsen af den pågældendes økonomiske soliditet og kreditværdighed.

Femårsfristen i § 20, stk. 3, er en maksimumsfrist. Hvis en oplysning på et tidligere tidspunkt end efter fem år har mistet sin betydning for kreditvurdering, skal der ske sletning tidligere.

Ifølge Datatilsynets faste praksis er der fastsat særlige vejledende slettefrister, som er kortere end fem år.

Det følger heraf, at oplysninger om, at der er indledt en sag om gældssanering, skal slettes efter fem år, eller når gældssaneringen er endeligt godkendt af retten.

Det følger endvidere heraf, at hvis gældssaneringen bliver nægtet, ophævet eller tilbagekaldt, skal oplysningen slettes senest et år efter skifterettens afgørelse.

Oplysninger om at en gældssanering er stadfæstet af skifteretten skal slettes med det samme.

Det fremgår i øvrigt af databeskyttelseslovens § 21, stk. 3, 2. pkt., at oplysninger om endelig godkendt gældssanering ikke må videregives. Ved oplysninger om ”endelig godkendt gældssanering” forstås oplysninger om endelige retsafgørelser, hvorved en skyldners forslag om gældssanering er taget helt eller delvist til følge, jf. Folketingstidende 1986-87, tillæg B, spalte 2640, ad ændringsforslag nr. 9, til lovforslag nr. L 32.

Har der forud for gældssaneringen været afholdt tvangsauktion over skyldnerens aktiver, må der tillige ses på de vejledende sletningsfrister herfor.

Det følger heraf, at oplysninger om en tvangsauktion som udgangspunkt skal slettes efter fem år. Hvis tvangsauktionen bliver aflyst, skal oplysningen slettes efter et år.

Hvis eventuelle restkrav efter tvangsauktionen bliver betalt, skal oplysningen slettes senest to år efter betalingen. Det gælder også, hvis restkrav efter tvangsauktionen bliver betalt ved gældssanering. I det tilfælde regnes de to år fra godkendelsen af gældssaneringen.

Har skyldneren forud for gældssaneringen været under konkurs, gælder de vejledende slettefrister for konkurs.

Det følger endvidere af de vejledende sletningsfrister, at oplysninger om konkurs som udgangspunkt skal slettes efter fem år. Hvis skyldneren betaler restkrav efter konkursen, herunder gennem gældssanering, skal oplysningerne om konkursen slettes senest to år efter betalingen.

Det er kreditoplysningsbureauet, som har ansvaret for, at behandlingen af oplysninger lever op til kravene i databeskyttelseslovens § 20. Kreditoplysningsbureauet er således gennem dets abonnementsvilkår og lignende ansvarlig for, at abonnenterne (fordringshaverne) kender betingelserne for, hvornår indberetning af skyldnere kan finde sted. Bureauet må desuden gennem abonnementsvilkår eller lignende sikre sig, at bureauets abonnenter giver bureauet besked om, at skyldneren har betalt gælden, har fået godkendt gældssanering mv. og derfor skal slettes.

Experians RKI-register, som er landets største register over dårlige betalere, har oplyst, at registret er baseret på oplysninger dels fra kunder, der indberetter dårlige betalere, dels på oplysninger fra Statstidende.

Registrets abonnenter vil således ved at fremsøge personer kunne finde oplysninger vedrørende den pågældende person fra Statstidende og indberetninger fra fordringshavere.

En indberetning fra en fordringshaver til RKI-registeret om en dårlig betaler skal indeholde fundamentet for kravet, som kan være en dom, et udlæg, en skylderkendelse mv., navn på fordringshaveren, beløbets størrelse, indberetningsdato samt slettedato. Disse oplysninger vil være tilgængelige for registrets abonnenter. Det er muligt, at en eller flere fordringshavere indberetter flere krav mod samme skyldner. I dette tilfælde vil de nævnte oplysninger være tilgængelige for hver enkelt fordring.

Foreligger der ikke et fundament for fordringshaverens krav, fremgår en indberetning kun af et lukket register, hvor indberetningen kun er tilgængelig for indberetteren selv.

Er gældssanering indledt, vil dette fremgå ved opslag i registret. Det samme gælder for konkurs.

Er konkurs eller gældssanering indledt, vil der ikke kunne indberettes yderligere krav, men krav, der er indberettet forud for indledningen af konkurs eller gældssanering, vil fortsat fremgå ved opslag i registret.

2. Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har overvejet, om den nugældende ordning, hvor en skyldner, der har været under konkurs, fortsat kan være registreret hos et kreditoplysningsbureau i op til to år efter gældssanering, bør revideres.

På den ene side taler hensynet til potentielle långiveres mulighed for at få kendskab til en netop overstået gældssaneringssag, der kan være afsluttet umiddelbart efter en konkursbehandling, for at opretholde den nugældende ordning.

Omvendt kan hensynet til potentielle långivere varetages gennem udelukkelsesgrundene for gældssanering i stedet for gennem registrering hos et kreditoplysningsbureau. Har skyldneren således pådraget sig gælden ved eksempelvis kreditorbesvigende forhold, vil gældssanering være udelukket, og registreringen følger de almindelige regler. I de tilfælde, hvor gældssanering

ikke er udelukket og gennemført, kan en registrering hos et kreditoplysningsbureau således efter Konkursrådets opfattelse virke unødigt hæmmende for den pågældendes muligheder for låneoptagelse efter gældssanering.

Hensynet til en skyldner, der er taget under konkursbehandling under omstændigheder, der ikke udelukker gældssanering, taler således efter Konkursrådets opfattelse for at revidere reglerne for sletning efter gældssanering.

Konkursrådet har i den forbindelse overvejet, om fristen for sletning skal forkortes, eller om kendelse om gældssanering helt skal medføre, at registrering slettes straks.

Hensynet til, at en skyldner, der ønsker at starte ny virksomhed, kan få adgang til finansiering, taler for, at der skal ske sletning straks efter udløbet af appelfristen, når en kendelse om gældssanering har fået retskraft.

Konkursrådet finder imidlertid, at hensynet til, at en skyldner, der netop har oplevet et virksomhedssammenbrud, ikke straks stifter ny gæld, taler for, at der fortsat kan være en periode med registrering også efter kendelse om gældssanering.

Konkursrådet foreslår på den baggrund, at der fastsættes regler, hvorefter en person maksimalt kan være registreret for den pågældende gæld i et år hos et kreditoplysningsbureau efter kendelse om gældssanering. Konkursrådet finder ikke, at regler herom bør fastsættes i konkursloven, men i anden lovgivning, hvor Justitsministeriet eller anden relevant myndighed finder det relevant.

Sletningen må for at have den ønskede effekt også omfatte sletning af eventuelle oplysninger om konkurs, tvangsauktion mv. Hvis skyldneren imidlertid efter at være blevet slettet forsømmer at efterleve en afdragsordning, må det dog fortsat være muligt at registrere den pågældende som følge af de nye restancer.

Fristen skal efter Konkursrådets opfattelse regnes fra kendelsen om gældssanering og ikke fra udløbet af appelfristen. Det vil betyde, at en skyldners mulighed for at blive slettet i kreditoplysningsbureauer ikke påvirkes af, om en fordringshaver appellerer kendelsen, så længe kendelsen stadfæstes.

Kapitel 14

Rådgivning om gældssanering og obligatoriske kurser

1. Rådgivning om gældssanering

1.1 Gældende ret

Konkursloven fastsætter ikke en formel pligt for kurator eller skifteretten til at vejlede om muligheden for gældssanering i forbindelse med konkurs eller rekonstruktion. Visse skifteretter oplyser dog om muligheden for at søge om gældssanering, og kuratorer orienterer sædvanligvis skyldneren om muligheden for at indgive begæring om gældssanering og fristen herfor.

1.2 Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har overvejet, om det ville være fremmende for skyldnerens mulighed for at starte ny erhvervsvirksomhed efter et virksomhedssammenbrud, såfremt skyldneren i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling blev vejledt om reglerne om gældssanering i forbindelse med konkurs.

Konkursrådet har i den forbindelse overvejet, hvornår og på hvilken måde vejledningen i givet fald bedst gives.

For mange iværksættere vil mødet i skifteretten være det første møde med skifteretten, og ved samme lejlighed lukker skifteretten ved et konkursdekret for en virksomhed, som skyldneren formentlig har investeret meget tid og penge i at drive. Skyldneren kan på den baggrund have vanskeligt ved at overskue den nærmeste fremtid og i visse tilfælde også vanskeligt ved at adskille virksomheden fra sit privatliv.

Det er på den baggrund Konkursrådets opfattelse, at en skyldner på mødet i skifteretten, hvor konkursdekretet afsiges, ikke vil være modtagelig over for informationer om mulighederne for gældssanering.

Konkursrådet finder det imidlertid hensigtsmæssigt, at informationen gives kort tid herefter, således at skyldneren hurtigst muligt får mulighed for at søge om gældssanering.

En mulighed kunne efter Konkursrådets opfattelse være at samle informationsmateriale, som kan udleveres til skyldneren på det første møde i skifteretten. Såfremt alle relevante oplysninger samles i eksempelvis en pjece, kan skyldneren på et senere tidspunkt sætte sig ind i betingelserne for gældssanering, herunder i forbindelse med konkurs- og rekonstruktionsbehandling.

Mere information til skyldnere vil efter Konkursrådets opfattelse være fremmende for mulighederne for gældssanering.

Konkursrådet foreslår på den baggrund, at der udarbejdes informationsmateriale, som kan udleveres til skyldneren i forbindelse med, at der afsiges konkursdekret.

Materialet skal tillige være tilgængeligt via internettet, idet en skyldner, der netop er blevet erklæret konkurs, muligvis vil have mistet en pjece, der blev udleveret i forbindelse med mødet i skifteretten. Desuden skal materialet være tilgængeligt for andre personer, idet gældssanering ligeledes kan være relevant for eventuelle medskyldnere og kautionister, som ikke har været tilsagt til mødet i skifteretten.

Materialet skal rettes til selvstændigt erhvervsdrivende og indeholde de overordnede betingelser for at opnå gældssanering. Materialet vil eksempelvis kunne udarbejdes i samarbejde mellem Erhvervsministeriet, Justitsministeriet og domstolene.

2. Obligatoriske kurser og lignende

2.1 Gældende ret

Der findes i dag de i *kapitel 6* nævnte omstændigheder, der kan medføre, at gældssanering udelukkes. Omvendt er der ikke noget, skyldneren kan gøre for at få nemmere adgang til gældssanering. Det er således ikke – ud over at afdrage over en periode og sikre sig balance mellem indtægter og udgifter – muligt efterfølgende at kvalificere sig til gældssanering.

Der findes i dag allerede en række tilbud til iværksættere og selvstændigt erhvervsdrivende i form af kurser mv. Skattestyrelsen afholder således informationsmøder og webinarer målrettet nye virksomhedsledere.

De samme tilbud findes i flere kommuner. Eksempelvis afholder Københavns Erhvervshus under Københavns Kommune kurser vedrørende start af virksomhed til iværksættere.

2.2 Konkursrådets overvejelser

Det er Konkursrådets opfattelse, at en lang række iværksættere ikke besidder fornødent kendskab til almindelig regnskabsaflæggelse og afregning af skat, moms, afgifter mm., hvilket i mange tilfælde kan føre til virksomhedens konkurs.

Konkursrådet har på den baggrund overvejet, om gennemførelse af kurser i regnskabsaflæggelse og afregning af skat, moms, afgifter mm. kan gøres til en betingelse for opnåelse af gældssanering – eventuelt gældssanering på lempeligere vilkår end efter de nugældende regler.

Indførelse af obligatoriske kurser vil imidlertid efter Konkursrådets opfattelse nemt kunne føre til deltagelse af tvang og ikke af lyst. Det kan medføre, at der er risiko for begrænset udbytte af kurset, og det vil efter Konkursrådets opfattelse være uforholdsmæssigt at indføre en egentlig eksamen. Hertil kommer, at Konkursrådet heller ikke finder anledning til at begrænse anvendelsen af de foreslåede regler for gældssanering til skyldnere, der starter ny virksomhed. Det kan således forekomme overflødigt, at personer, der ønsker at være lønmodtagere, skal gennemføre obligatoriske kurser i regnskabsaflæggelse mv.

Konkursrådet finder på den baggrund ikke anledning til at foreslå deltagelse i kurser som betingelse for nemmere adgang til gældssanering, men Konkursrådet finder det hensigtsmæssigt, at skyldnere vejledes om og opfordres til på frivillig basis at deltage i kurser for iværksættere, hvis de ønsker at blive iværksættere igen.

Kapitel 15

Konkursrådets lovudkast

1. Lovudkast

§ 1

I konkursloven, jf. lovekendtgørelse nr. 775 af 3. maj 2021 som ændret ved lov nr. 1169 af 8. juni 2021, foretages følgende ændringer:

1. § 197 affattes således:

”§ 197. Skifteretten kan efter en skyldners begæring afsige kendelse om gældssanering, såfremt skyldneren godtgør, at skyldneren er insolvent, hvorved i denne bestemmelse forstås, at skyldneren ikke er i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser. Kendelse om gældssanering er endvidere betinget af, at det må antages, at gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold.

Stk. 2. Kendelse om gældssanering kan i almindelighed ikke afsiges, såfremt

- 1) skyldnerens økonomiske indtægts- og udgiftsforhold er uafklarede i afdragsperioden, jf. dog § 197 a, eller skyldneren er under uddannelse,
- 2) skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, herunder såfremt en ikke uvæsentlig gæld
 - a) er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, medmindre der er tale om forretningsmæssigt velbegrundet stiftelse af erhvervsgæld eller en velbegrundet låneomlægning,
 - b) er opstået som følge af, at skyldneren har påtaget sig en finansiel risiko, der stod i misforhold til skyldnerens økonomiske situation,
 - c) er stiftet med henblik på forbrug, medmindre gældsstiftelsen som følge af særlige omstændigheder fremstår som rimelig, eller
 - d) er gæld til det offentlige, som er oparbejdet systematisk,
- 3) en ikke uvæsentlig gæld er pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold,
- 4) skyldneren, som deltager i ledelsen af en virksomhed, har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, medmindre det ikke ville være rimeligt at pålægge konkurskarantæne som følge heraf,
- 5) skyldneren har undladt at afdrage på sin gæld, selv om skyldneren som følge af sin løbende indkomst eller andre indtægter har haft rimelig mulighed herfor, medmindre

der var tale om et mindre væsentligt beløb, der blev udbetalt inden indgivelsen af begæring om gældssanering,

- 6) skyldneren har indrettet sig med henblik på gældssanering, eller
- 7) skyldneren stifter ny gæld, efter at gældssaneringssag er indledt, medmindre gældsstiftelsen som følge af særlige omstændigheder fremstår som rimelig.

Stk. 3. Ved skifterettens afgørelse efter stk. 2 skal der lægges vægt på gældens alder.

Stk. 4. Uanset stk. 2 kan skifteretten nægte gældssanering, såfremt der foreligger andre omstændigheder, som taler afgørende imod gældssanering.

Stk. 5. Ved afgørelsen om gældssanering skal det ikke tages i betragtning, hvorvidt skyldneren har mulighed for at opnå eftergivelse efter anden lovgivning.

Stk. 6. Kendelse om gældssanering kan kun afsiges for så vidt angår skyldnere, som er fysiske personer.”

2. Efter § 197 indsættes:

”§ 197 a. Var skyldneren, skyldnerens ægtefælle eller samlever eller et selskab, som de nævnte personer direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af, under konkursbehandling, da skifteretten modtog forslaget om gældssanering, er uafklarede forhold, der skyldes konkursen, ikke til hinder for afsigelse af kendelse om gældssanering.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis skyldnerens gæld i det væsentlige stammer fra erhvervmæssig virksomhed, og ledelsen af virksomheden i ikke uvæsentligt omfang har tilside-sat sine forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat og indsendelse af oplysninger til offentlige myndigheder el. lign. eller i øvrigt i ikke uvæsentligt omfang har undladt at lede virksomheden forsvarligt.”

3. I § 199 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

”*Stk. 2.* Er skyldneren under konkursbehandling, omfatter kendelsen om gældssanering alene fordringer, der er stiftet inden konkursdekretets afsigelse, jf. dog § 30. Når særlige forhold taler derfor, kan skifteretten bestemme, at kendelsen skal omfatte fordringer stiftet inden et af skifteretten andet fastsat tidspunkt, der dog ikke kan fastsættes til et tidspunkt senere end skifterettens afgørelse om at indlede sag om gældssanering, jf. § 206.

Stk. 3. Kendelsen om gældssanering omfatter alene krav på B-skat, der er forfaldet inden det tidspunkt, der efter reglerne i stk. 1 og 2 er afgørende for, om øvrige fordringer omfattes af kendelsen. Kendelsen omfatter endvidere krav på restskat vedrørende det indkomstår, som udløber efter det nævnte tidspunkt.”

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

4. I § 200 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

”Stk. 2. Omfatter kendelsen alene fordringer stiftet inden konkursdekretets afsigelse, jf. § 199, stk. 2, bortfalder krav på renter af de af kendelsen omfattede fordringer alene for tiden efter konkursdekretets afsigelse.”

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

5. I § 202 indsættes som *stk. 3*:

”Stk. 3. Er skyldneren, skyldnerens ægtefælle eller samlever eller et selskab, som de nævnte personer direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af, under konkursbehandling, anmoder skifteretten kurator om oplysning om, hvorvidt denne er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering. Kurator skal afgive erklæringen senest samtidig med sin redegørelse efter § 125, stk. 2, jf. stk. 3, eller, såfremt denne er afgivet, snarest muligt. Angår konkursbehandlingen ikke skyldneren selv, gælder 1. pkt. dog kun, hvis skyldnerens gæld i det væsentligste stammer fra kaution eller anden hæftelse for krav mod konkursboet.”

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

6. I § 204, *stk. 1*, indsættes som *3. pkt.*:

”Mødet med skyldneren kan afholdes ved anvendelse af telekommunikation.”

7. I § 208, *stk. 3*, indsættes som *2. pkt.*:

”I de i § 197 a, stk. 1, nævnte tilfælde, skal genparten indeholde opfordring om at fremkomme med oplysninger om omstændigheder af betydning for afgørelsen efter § 197 a, stk. 2.”

8. I § 208 *b* indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

”Stk. 3. Hvis skyldneren er under konkursbehandling, finder stk. 1 ikke anvendelse på de fordringer, der er anmeldt i konkursboet.”

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

9. § 216, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

”En kendelse, der helt eller delvis tager skyldnerens forslag til følge, skal angive, hvilken del af skyldnerens gæld der berøres af kendelsen, med angivelse af den procent, hvortil fordringerne nedsættes, eller hvor dette ikke er muligt de afdrag, som skyldneren skal betale.

Stk. 2. Hvis det beløb, som skyldneren efter stk. 1 i alt skal betale i afdragsperioden, alene udgør et uvæsentligt beløb, bortfalder skyldnerens gæld, jf. § 198, når sagen er sluttet med kendelse om gældssanering, jf. § 218, stk. 1. I øvrige tilfælde anvendes 1. pkt. således, at der bortses fra fordringer, som kun vil afkaste et uvæsentligt beløb. Reglen i 2. pkt. anvendes særskilt på hver

enkelt fordring, begyndende med den mindste, indtil de resterende fordringer hver især afkaster mere end et uvæsentligt beløb. Fordringer omfattet af 2. pkt. bortfalder, når sagen er sluttet med kendelse om gældssanering, jf. § 218, stk. 1. § 208 b, stk. 4, nr. 1, finder tilsvarende anvendelse. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af 1.-3. pkt.”

Stk. 2-7 bliver herefter stk. 3-8.

10. § 216, stk. 3, der bliver stk. 4, affattes således:

”Stk. 4. Træffes der bestemmelse om, at skyldneren skal have henstand med betalingen af den del af gælden, som fortsat skal bestå, skal kendelsen angive afdragsperiodens længde samt størrelsen af og forfaldstiden for de afdrag, som skyldneren skal betale i afdragsperioden. Afdragsperioden udgør tre år. Afdragsperioden kan være længere, hvis dette er nødvendigt for, at skyldneren kan opretholde sin bolig eller aktiver, der anvendes af skyldneren i eller i forbindelse med dennes erhverv. Hvis den væsentligste del af skyldnerens gæld er studiegæld, og skyldneren ikke har gæld fra erhvervsmæssig virksomhed, kan afdragsperioden forlænges i op til seks år.”

11. I § 216, stk. 6, der bliver stk. 7, ændres ”længde efter stk. 3” til: ”begyndelse efter stk. 4”.

12. I § 216, stk. 7, der bliver stk. 8, ændres ”stk. 6” til: ”stk. 7”.

13. Efter § 216 indsættes:

”§ 216 a. Er skyldneren, dennes ægtefælle eller samlever eller et selskab, som skyldneren eller de nævnte personer tilsammen direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af, under konkursbehandling, kan kendelse om gældssanering tidligst afsiges, når kurator i konkursboet har afgivet endelig indstilling efter § 202, stk. 3. Angår konkursbehandlingen ikke skyldneren selv, gælder 1. pkt. dog kun, hvis skyldnerens gæld i det væsentligste stammer fra kaution eller anden hæftelse for krav mod konkursboet.

Stk. 2. Er skyldneren under konkursbehandling på det tidspunkt, hvor der afsiges kendelse om gældssanering, skal skyldneren betale afdrag, jf. § 216, til skifterettens medhjælper, der udlodder det modtagne beløb til fordringshaverne omfattet af gældssaneringskendelsen, når konkursboet er sluttet. Er afdragsperioden ikke udløbet på tidspunktet for konkursboets slutning, skal skyldneren betale de resterende afdrag direkte til fordringshaverne. Er skyldneren ved afdragsperiodens udløb fortsat under konkursbehandling, indbetaler medhjælperen det modtagne beløb til konkursboet, der i forbindelse med udbetaling af dividenden, jf. § 152, udlodder det modtagne beløb til fordringshaverne i overensstemmelse med § 200. Afsluttes boet efter § 143 kan kurator overlade udlodning af det modtagne beløb til skifterettens medhjælper.”

14. I § 219, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

”Er eller har skyldneren tidligere været under konkursbehandling, kan de nævnte forretninger ikke overlades til konkursboets kurator.”

15. I § 219 indsættes som *stk. 3*:

”*Stk. 3.* Justitsministeren fastsætter regler om medhjælpernes behandling af betroede midler.”

16. I § 220 indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

”Er skyldneren under konkursbehandling, afholdes omkostningerne ved behandlingen af gælds-saneringsagen af konkursboet efter § 93, nr. 2, i det omfang der er dækning hertil af boets midler.”

17. I § 226, *stk. 2*, affattes således:

”*Stk. 2.* Kendelsen befrier skyldneren for den del af gælden, der omfattes af kendelsen, jf. § 199, og som bortfalder ved kendelsen, såvel over for fordringshaveren selv som over for kautionister og andre, der hæfter for gælden. Uanset reglen i 1. pkt. har kendelsen ingen indflydelse på skatteforvaltningens adgang til at modregne krav på B-skat i overskydende skat vedrørende samme indkomstår.”

18. I § 228, *stk. 1* og 2, ændres ”§ 216, *stk. 1* og 3” til: ”§ 216, *stk. 1* og 4”.

19. I § 228 indsættes som *stk. 3* og 4:

”*Stk. 3.* Har skyldneren på det tidspunkt, hvor kendelsen om gældssanering afsiges, uafklarede økonomiske forhold, jf. § 197 a, kan skifteretten i afdragsperioden på begæring af en fordringshaver genoptage gældssaneringsagen med henblik på at forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat, eller de i kendelsen fastsatte afdrag, såfremt der er indtrådt forhold, der medfører, at skyldneren må anses for i stand til at betale mindst 1.000 kr. om måneden ud over det, der følger af kendelsen. Forhøjelsen sker med det beløb, der overstiger de nævnte 1.000 kr. om måneden. Såfremt forhøjelsen alene vil ske med et beløb, der er mindre end det beløb, der er nævnt i § 216, kan skifteretten undlade at forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat, eller de fastsatte afdrag.

Stk. 4. I de i *stk. 3* nævnte tilfælde skal skyldneren inden rimelig tid underrette skifteretten og fordringshaverne, såfremt der indtræder forhold, der medfører, at skyldneren må anses for i stand til at betale mindst 1.000 kr. om måneden ud over det, der følger af kendelsen. Skyldneren skal efter skifterettens nærmere bestemmelse fremsende dokumentation for sine økonomiske forhold til skifteretten og fordringshaverne.”

20. § 229, *stk. 1* og 2, ophæves, og i stedet indsættes:

” Gældssaneringskendelsen kan på begæring af en fordringshaver ophæves af skifteretten:

1) hvis det oplyses, at skyldneren under gældssaneringssagen har gjort sig skyldig i svigagtigt forhold,

2) hvis skyldneren groft tilsidesætter sine pligter ifølge gældssaneringskendelsen, eller

3) hvis skyldneren tilsidesætter sine pligter efter § 228, stk. 4.

Stk. 2. Skifteretten ophæver gældssaneringskendelsen, hvis skyldneren efter afsigelsen af kendelsen pålægges konkurskarantæne efter § 157, og den groft uforsvarlige forretningsførelse, der begrundes pålægget af konkurskarantænen, er foregået, inden kendelsen om gældssanering blev afsagt.

Stk. 3. Forinden skifteretten træffer afgørelse efter stk. 1 og 2, indkaldes skyldneren og fordringshaverne til et møde i skifteretten. Når skyldnerens sociale forhold taler derfor, indkaldes desuden en repræsentant for kommunen til mødet.”

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

21. I § 230 indsættes før stk. 1 som nyt stykke:

”Er skyldneren under konkursbehandling på tidspunktet for afsigelsen af en kendelse om gældssanering, har fordringshaverne krav på dividende i konkursboet uden hensyn til kendelsen, jf. dog § 220, 2. pkt.”

Stk. 1 bliver herefter stk. 2.

22. *Kapitel 29* ophæves.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 17. juli 2022.

Stk. 2. Loven finder anvendelse på gældssaneringer, hvor begæring om gældssanering er indgivet efter lovens ikrafttræden. Er begæring om gældssanering indgivet før lovens ikrafttræden, finder de hidtil gældende regler anvendelse. Er en kendelse om gældssanering afsagt på grundlag af en begæring indgivet før lovens ikrafttræden, skal spørgsmål om genoptagelse eller ophævelse af kendelsen behandles efter de hidtil gældende regler.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

2. Bemærkninger til lovudkastet

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 197)

§ 197 nyaffattes som følge af, at reglerne om nægtelse af gældssanering revideres, og at reglerne om gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling sammenlægges.

Det foreslås i § 197, stk. 1, at skifteretten skal kunne afsige kendelse om gældssanering, hvis skyldneren begærer dette, og såfremt skyldneren godtgør, at denne er insolvent. Derved forstås, at skyldneren ikke er i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser. Kendelse om gældssanering er endvidere betinget af, at det må antages, at gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, jf. stk. 1.

Der tilsigtes med forslagets § 197, stk. 1, ikke nogen ændring i den vurdering, som skifteretten skal foretage af skyldnerens insolvens. Det vil fortsat være en betingelse for gældssanering, at skyldneren er håbløst forgældet.

Forslaget indføres på baggrund af rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 2, stk. 2, litra a), der foreskriver, at begrebet ”insolvens” skal defineres i henhold til national ret. Med forslaget præciseres det, at betingelsen om, at skyldneren ikke er i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser, udgør definitionen af, hvornår der foreligger insolvens ved gældssanering efter § 197. I relation til § 201 om modregning og §§ 221-224 om omstødelse bør konkurslovens almindelige insolvensbegreb i § 17, stk. 2, fortsat gælde.

Det foreslås i § 197, stk. 2, nr. 1, at kendelse om gældssanering i almindelighed ikke kan afsiges, såfremt skyldnerens økonomiske indtægts- og udgiftsforhold er uafklarede i afdragsperioden, jf. dog § 197 a.

Efter gældende ret kan gældssanering nægtes efter reglerne i kapitel 25-28, hvis skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede, jf. den gældende § 197, stk. 2, nr. 1.

Usikkerhed om skyldnerens økonomiske forhold har for det første betydning for skifterettens vurdering af, om den pågældende kan godtgøre ikke at være i stand til og navnlig også i fremtiden ikke vil blive i stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, ligesom en sådan usikkerhed har indvirkning på vurderingen af, om det må antages, at gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold. Vurderingen indgår som en del af vurderingen efter stk. 1 af, om den økonomiske betingelse for at få gældssanering er opfyldt.

For det andet har usikkerhed om skyldnerens økonomiske forhold betydning for, om skifteretten har tilstrækkeligt sikkert grundlag for at fastlægge skyldnerens afdragsordning.

Det foreslås, at uafklarede økonomiske forhold hos skyldneren også fremover skal udelukke gældssanering. Det præciseres med forslaget, at alene uafklarede økonomiske forhold i afdragsperioden skal udelukke gældssanering.

For så vidt angår skyldnerens indkomstforhold og løbende faste udgifter, er der med forslaget ikke tilsigtet en ændring i den vurdering, som skifteretten skal foretage af skyldnerens økonomiske forhold. Vurderingen af, om skyldnerens indkomstforhold er uafklarede, skal således foretages i overensstemmelse med den nugældende retspraksis. Det indebærer bl.a., at skyldneren for at opfylde betingelsen om afklarede indkomstforhold skal udnytte sin erhvervsevne. Skyldnerens økonomiske forhold vil således f.eks. være uafklarede, hvis skyldneren er arbejdsløs eller under uddannelse. Det kan dog anføres, at en studerende, der har mere end tre år tilbage af sit studium, efter omstændighederne kan siges at have afklarede indkomstforhold i afdragsperioden, forudsat at afdragsperioden ikke forventes forlænget efter den foreslåede § 216, stk. 4. Det foreslås derfor eksplicit fastsat, at en studerende ikke opfylder betingelserne for at opnå gældssanering, idet en studerende generelt må henvises til – efter endt studium – at udnytte sin erhvervsevne, før der søges om gældssanering.

Er der usikkerhed om skyldnerens løbende faste udgifter til eksempelvis bolig, vil dette typisk også medføre, at skyldnerens økonomiske forhold må anses for uafklarede. Dette indebærer, at tidsbegrænsede lejemål, der udløber i afdragsperioden, som udgangspunkt skal udelukke gældssanering. Det gælder dog ikke, såfremt skyldneren bor i et tidsbegrænset lejemål som følge af skyldnerens eller en nærtstående konkurs, jf. den foreslåede § 197 a, og betingelserne i den foreslåede § 197 a i øvrigt er opfyldt.

For så vidt angår skyldnerens gældsforpligtelser, skal der fremover kun stilles krav om, at disse er tilstrækkeligt afklarede til, at det kan vurderes, om skyldneren er kvalificeret insolvent. Det indebærer, at såfremt skifteretten på et tidspunkt, hvor skyldnerens gældsforpligtelser ikke er

endelig opgjort, med større sikkerhed kan fastslå, at skyldneren er kvalificeret insolvent, skal uafklarede gældsforhold ikke udelukke gældssanering.

Det foreslås i § 197, stk. 2, nr. 2, *litra a*, at kendelse om gældssanering i almindelig ikke afsiges, såfremt skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, herunder såfremt en ikke uvæsentlig gæld er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, medmindre der er tale om forretningsmæssigt velbegrundet stiftelse af erhvervsgæld.

Efter gældende ret kan kendelse om gældssanering i almindelighed ikke afsiges, såfremt skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, jf. nugældende § 197, stk. 2, nr. 2. Den gældende § 197, stk. 2, nr. 2, oplister nogle ikke udtømmende eksempler på, hvornår skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender.

Ved vurderingen af, om skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, indgår, hvor stor en andel af skyldnerens gæld, der skyldes uforsvarlige forhold.

Det indgår endvidere i vurderingen af, om skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, om gælden er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, *litra a*.

Som noget nyt foreslås det, at det ikke skal anses for uforsvarligt i økonomisk henseende, at skyldneren har stiftet en ikke uvæsentlig gæld på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, når der er tale om forretningsmæssigt velbegrundet stiftelse af erhvervsgæld eller en velbegrundet låneomlægning.

Forslaget er begrundet i, at det kan være hæmmende for muligheden for gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling, hvis eksempelvis træk på kassekredit forud for konkursen medfører, at gældssanering nægtes.

Forslaget indebærer, at der i stedet for at se på, om gælden er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, jf. nugældende § 197, stk. 2, nr. 2, *litra a*, for erhvervsdrivende skal ses på, om gældsstiftelsen var forretningsmæssigt begrundet. Erhvervsdrivende kan således til tider have behov for at foretage træk på en kassekredit for at foretage betalinger, uden at dette skal medføre, at gældssanering udelukkes, når trækket på kassekrediten er sædvanligt eller forretningsmæssigt begrundet. Det skal tillægges betydning, om gældsstiftelsen er sket på et tidspunkt, hvor skyldneren burde have erkendt, at

der ikke længere var rimelig mulighed for at videreføre virksomheden, hvilket fortsat skal medføre, at gældssanering udelukkes.

Forslaget indebærer endvidere, at det skal vurderes, om gældsstiftelsen er sket som led i en velbegrundet låneomlægning. En låneomlægning, der er foretaget med henblik på at opnå mere attraktive lånevilkår, skal ikke i sig selv udelukke gældssanering. Dog bør optagelse af gæld til forbrug med det formål at indfri et tidligere optaget forbrugslån til en anden mere pågående fordringshaver fortsat udelukke gældssanering. Det må bero på en konkret vurdering, om gæld optaget med henblik på at dække allerede forfalden gæld kan anses for velbegrundet. Ved afgørelsen af, om gældssanering skal nægtes, lægges generelt vægt på den oprindelige gælds alder, jf. § 197, stk. 3.

Den gældende § 197, stk. 2, nr. 2, litra b, videreføres i uændret form i den foreslåede § 197, stk. 2, nr. 2, litra b. Det præciseres i den sammenhæng, at det for erhvervsdrivende som udgangspunkt betragtes som spekulation, der skal føre til, at gældssanering nægtes, at skyldneren har foretaget investeringer, der ikke relaterer sig til virksomhedens øvrige drift. Det kan indgå i vurderingen, om der er tale om en investering i formuegoder for f.eks. at opnå en skattebesparelse eller andet, som f.eks. aktier eller anparter, kommanditselskaber, eller fast ejendom, i modsætning til investeringer i driftsmidler, der anvendes i skyldnerens virksomhed.

I § 197, stk. 2, nr. 2, litra c, foreslås det, at kendelse om gældssanering i almindelighed ikke afsiges, såfremt skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, herunder såfremt en ikke uvæsentlig gæld er stiftet med henblik på forbrug, medmindre gældsstiftelsen som følge af særlige omstændigheder fremstår som rimelig.

Som noget nyt foreslås det, at det ikke skal anses for økonomisk uforsvarligt, at skyldneren har stiftet en ikke uvæsentlig gæld med henblik på forbrug, når gældsstiftelsen som følge af særlige omstændigheder fremstår som rimelig.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen er begrundet i, at anvendelsen af den gældende § 197, stk. 2, nr. 2, litra c, fører til, at selv relativt små beløb til forbrugsgæld begrunder, at gældssanering nægtes. Dette kan medføre, at det bliver uforholdsmæssigt vanskeligt at opnå gældssanering.

På den baggrund foreslås det, at gældssanering efter bestemmelsen ikke skal nægtes, såfremt stiftelsen af forbrugsgælden på grund af særlige omstændigheder fremstår som rimelig.

Den foreslåede ændring indebærer, at genstande omfattet af trangsbeneficiet i hvert fald ikke skal føre til, at gældssanering nægtes, også selv om genstandene er anskaffet for lånte midler. Der kan eksempelvis være tale om gældsstiftelse, der er nødvendig for at finansiere udskiftningen eller reparationen af en fryser, et køleskab eller et par briller. Det samme gælder tandlæge-regninger og andre omkostninger til sundhedsrelaterede ydelser, medmindre der er tale om rent kosmetiske behandlinger. Gældssanering vil i disse tilfælde ikke skulle nægtes med henvisning til den foreslåede § 197, stk. 2, nr. 2, litra c.

Dog skal gældssanering fortsat nægtes, hvis det forventes, at skyldneren fremadrettet vil stifte gæld til brug for køb af almindelige dagligvarer som fødevarer og produkter til personlig pleje og rengøring, idet gældssanering i disse tilfælde ikke kan antages at ville føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold. Gældssanering vil i en sådan situation skulle nægtes med henvisning til den foreslåede § 197, stk. 1.

Hvis der er tale om gældsstiftelse til brug for anskaffelse af genstande, der ikke er omfattet af trangsbeneficiet, skal det vurderes, om der er tale om overforbrug. Er der tale om overforbrug, vil den stiftede gæld ikke kunne anses som rimelig, og der vil heller ikke foreligge særlige omstændigheder, der kan begrunde den stiftede gæld til forbrug. Overforbrug må i den forbindelse vurderes forholdsmæssigt i relation til skyldnerens økonomiske forhold. Det vil således alene være gæld til forbrug, der ikke stod mål med skyldnerens økonomiske forhold, der anses som overforbrug.

Overforbrug vil eksempelvis omfatte rejser og anskaffelse af tjenesteydelser, herunder restaurantbesøg, når udgifterne hertil ikke står mål med skyldnerens økonomiske forhold. Det afgørende vil være, om skyldnerens samlede forbrug kan anses som luksusforbrug. Således vil anskaffelse af mange varer og tjenesteydelser, som isoleret set ikke kan anses som luksus, ud fra en samlet vurdering af omfanget føre til, at der alligevel foreligger et overforbrug.

I vurderingen skal det også tillægges vægt, hvorvidt gældsstiftelsen ud fra det lånte beløbs størrelse må anses som rimelig.

Gældssanering skal endvidere ikke nægtes efter den foreslåede § 197, stk. 2, nr. 2, litra c, såfremt en selvstændigt erhvervsdrivende skyldner i perioder har været nødsaget til og tilbøjelig til at leve for lånte midler for ikke at trække på virksomheden i perioder med dårlig omsætning. Det vil efter bestemmelsen skulle anses som rimelig stiftelse af forbrugsgæld, at skyldneren over en kortere periode optager lån for at dække faste udgifter og rimelige leveomkostninger for derigennem at undlade at trække penge ud af virksomheden i et forsøg på at redde denne.

Et sådant forbrug for lånte midler skal naturligvis ligge inden for rimelighedens grænser. Er der således tale om overforbrug, må gældssanering fortsat nægtes. Ved vurderingen af om der er tale om overforbrug kan der bl.a. henses til, hvilken løn den erhvervsdrivende vil kunne oppebære, såfremt denne var lønmodtager.

Overforbrug må i denne henseende tillige forstås som anskaffelse af luksusgenstande samt rejser og tjenesteydelser, der ikke står mål med skyldnerens økonomiske forhold.

Den gældende § 197, stk. 2, nr. 2, litra d, videreføres i uændret form i den foreslåede § 197, stk. 2, nr. 2, litra d.

Den gældende § 197, stk. 2, nr. 3, videreføres i uændret form i den foreslåede § 197, stk. 2, nr. 3.

Det foreslås i § 197, stk. 2, nr. 4, at kendelse om gældssanering i almindelighed ikke kan afsiges, såfremt skyldneren, som deltager i ledelsen af en virksomhed, har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Ved "groft uforsvarlig forretningsførelse" forstås, hvad der svarer til "groft uforsvarlig forretningsførelse" i § 157 om konkurskarantæne.

Med den foreslåede ændring indføres en særskilt regel, der regulerer forholdet mellem konkurskarantæne og gældssanering, og som udelukker sidstnævnte for personer, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i overensstemmelse med § 157, stk. 1.

Der er ikke efter gældende ret særlige regler, der regulerer forholdet mellem gældssanering og konkurskarantæne. Det vil dog også efter gældende ret være utænkeligt, at en person, der kan pålægges konkurskarantæne på grund af sin adfærd i et konkursramt selskab, vil opfylde betingelserne for sanering af gæld, der hidrører fra samme konkurs. Den groft uforsvarlige forretningsførelse, der begrunder pålæg af konkurskarantæne, må således antages også at begrunde en udelukkelse af gældssanering.

Den foreslåede ændring beror først og fremmest på, at det kan være stridende mod retsfølelsen, at en person, der har ageret på en sådan måde, at det begrunder pålæg af konkurskarantæne, kan frigøres fra den gæld, der kan være en følge af de forhold, der begrunder karantænen. En udelukkelse af gældssanering i disse tilfælde sikres bedst gennem regler herom i lovteksten.

Den foreslåede ændring beror dernæst på, at det af rekonstruktions- og insolvensdirektivet følger, at gældssanering skal udelukkes for personer, der har handlet uhæderligt eller i ond tro over for fordringshavere eller andre interessenter. Da personer, der har ageret på en sådan måde, at det begrundes pålæg af konkurskarantæne, også må antages at have handlet uhæderligt eller i ond tro i henhold til direktivet, bør der indføres regler i lovteksten om udelukkelse af gældssanering i disse tilfælde.

En skyldner kan nægtes gældssanering, uanset om denne person ikke pålægges konkurskarantæne, eksempelvis fordi den groft uforsvarlige forretningsførelse fandt sted tidligere end et år før fristdagen, jf. § 157, stk. 1, eller fordi skyldneren allerede er pålagt konkurskarantæne som følge af ledelse af et koncernforbundet selskab, jf. § 157, stk. 3. Hvis det konkret ikke findes rimeligt at pålægge konkurskarantæne, jf. § 157, stk. 2, skal den udviste adfærd dog ikke udelukke gældssanering efter § 197, stk. 2, nr. 4, men adfærden kan efter omstændighederne udelukke gældssanering efter § 197, stk. 2, nr. 2. Ved afgørelsen af, om gældssanering skal nægtes, lægges generelt vægt på gældens alder, jf. § 197, stk. 3. Hvis der er gået en årrække siden, at skyldneren udviste groft uforsvarlig forretningsførelse (og eventuelt blev pålagt konkurskarantæne), kan det efter omstændighederne ud fra en konkret vurdering undlades at nægte gældssanering.

Det foreslås i § 197, stk. 2, nr. 5, at kendelsen om gældssanering i almindelighed ikke skal afsiges, såfremt skyldneren har undladt at afdrage på sin gæld, selvom skyldneren som følge af sin løbende indkomst eller andre indtægter har haft rimelig mulighed herfor, medmindre der er tale om et mindre væsentligt beløb, der blev udbetalt inden indgivelsen af begæring om gældssanering.

Efter gældende ret kan kendelse om gældssanering i almindelighed ikke afsiges, såfremt skyldneren har undladt at afdrage på sin gæld, selvom skyldneren har haft rimelig mulighed herfor. I praksis nægtes gældssanering efter bestemmelsen ved selv små beløb, der kunne være anvendt til at betale afdrag.

Forslaget er begrundet i, at reglen, som den anvendes i dag, vurderes at udgøre en uforholdsmæssig hindring for at opnå gældssanering.

Det foreslås, at skyldnerens mulighed for at afdrage på gælden som hidtil kan følge af såvel skyldnerens løbende indkomst som andre indtægter. Andre indtægter kan f.eks. være pensionsudbetalinger, bonusser, lottogevinster eller gaver. Gaver dog kun såfremt disse fra givers side ikke er undtaget fra kreditorforfølgning.

Det foreslås, at gældssanering kun skal nægtes, såfremt der er tale om udbetaling af væsentlige beløb, der for engangsudbetalinger er i størrelsesordenen 10.000 kr. eller derover. Dog skal udbetaling af selv mindre beløb også kunne føre til, at gældssanering nægtes i tilfælde, hvor udbetaling af beløbet ligger efter indgivelsen af begæring om gældssanering.

I de tilfælde hvor skyldneren i kraft af sin løbende indkomst har haft mulighed for at afdrage på gælden, skal det indgå i vurderingen, om skyldneren har udvist vilje til at afdrage. Der gælder ikke i kraft af den foreslåede bestemmelse et krav om, at hele det overskydende beløb skal betales til fordringshaverne, når blot der fra skyldnerens side har været udvist vilje til at afdrage.

I de tilfælde, hvor engangsudbetalingen er af en vis størrelse, eller hvor skyldneren i kraft af sin løbende indkomst har haft mulighed for at afdrage på gælden, skal det indgå i vurderingen, om beløbet er anvendt til dagligdagsforbrødenheder eller til overforbrug, herunder til anskaffelse af luksusgenstande.

Undladelse af at afdrage på gælden, som skyldes anskaffelse af genstande omfattet af transgbeneficiet, skal ikke udelukke gældssanering. Der kan eksempelvis være tale om en undladelse af at afdrage på gælden, som skyldes anskaffelse af genstande, som skyldneren er afhængig af. Der kan også være tale om nødvendige betalinger af tandlægeregninger og andre omkostninger til sundhedsrelaterede ydelser, medmindre der er tale om rent kosmetiske behandlinger.

Den gældende bestemmelse § 197, stk. 2, nr. 5, videreføres i uændret form i den foreslåede § 197, stk. 2, nr. 6.

Det foreslås i § 197, stk. 2, nr. 7, at kendelse om gældssanering i almindelighed ikke kan afsiges, såfremt skyldneren stifter ny gæld, efter at gældssaneringssag er indledt, medmindre gældsstiftelsen som følge af særlige omstændigheder fremstår som rimelig.

Efter den gældende bestemmelse i § 197, stk. 2, nr. 6, kan selv helt små låneoptagelser eller nye restancer føre til, at gældssanering nægtes.

Forslaget er begrundet i, at reglen, som den anvendes i dag, vurderes at udgøre en uforholdsmæssig hindring for at opnå gældssanering.

Der kan forekomme situationer, hvor optagelse af lån er velbegrundet med henblik på, at skyldneren kan anskaffe sig genstande, som skyldneren er afhængig af. Det kan eksempelvis være anskaffelse af briller eller lignende på en afbetalingsordning eller nødvendige tandlægebesøg, der ligeledes betales gennem en afdragsordning.

Det foreslås på den baggrund, at stiftelse af gæld efter indledning af gældssaneringssagen som udgangspunkt fortsat skal udelukke gældssanering, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

I de tilfælde, hvor gældsstiftelsen efter gældssaneringssagen er begrundet i særlige omstændigheder og derfor ikke udelukker gældssanering, vil gælden ikke være omfattet af gældssaneringskendelsen, jf. §§ 199, stk. 1, og 233, stk. 2, og forslagets § 1, nr. 3. Gælden vil derfor skulle betales fuldt ud af skyldneren ved siden af eventuelt fastsatte afdrag i gældssaneringskendelsen.

De foreslåede § 197, stk. 3-4, er en uændret videreførelse af de gældende bestemmelser i § 197, stk. 3-5.

Den foreslåede § 197, stk. 4, er en uændret videreførelse af den gældende bestemmelse i § 197, stk. 4. Det præciseres i denne sammenhæng, at illoyalitet over for samarbejdspartnere og andre fordringshavere efter omstændighederne kan føre til, at gældssanering skal nægtes efter bestemmelsen.

Til nr. 2 (§ 197 a)

Det foreslås i § 197 a, stk. 1, at uafklarede forhold, der skyldes konkursen, ikke er til hinder for afsigelse af kendelse om gældssanering, når skyldneren, skyldnerens ægtefælle eller samlever eller et selskab, som de nævnte personer direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af, var under konkursbehandling, da skifteretten modtog forslaget om gældssanering.

Det foreslås i § 197 a, stk. 2, at reglen i stk. 1 ikke finder anvendelse, hvis skyldnerens gæld i det væsentligste stammer fra erhvervmæssig virksomhed, og ledelsen af virksomheden i ikke uvæsentligt omfang har tilsidesat sine forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat, og indsendelse af oplysninger til offentligt myndigheder el. lign. eller i øvrigt i ikke uvæsentligt omfang har undladt at lede virksomheden forsvarligt.

Efter gældende ret gælder betingelsen i § 197, stk. 2, nr. 1, om, at skyldnerens økonomiske forhold ikke må være uafklarede, som udgangspunkt ikke ved gældssanering i forbindelse med konkurs- eller rekonstruktionsbehandling efter kapitel 29, jf. § 231 a, stk. 2, modsætningsvis.

Der skal efter gældende ret sondres mellem uafklarede forhold, der udspringer af selve konkursen, som ikke medfører, at gældssanering udelukkes, og uafklarede forhold, der ikke har med konkursen at gøre, og som umiddelbart kan medføre, at gældssanering udelukkes.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at der som noget nyt foreslås en sammenlægning af regelsættene for gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling.

Det foreslås på den baggrund, at gældende ret i henhold til § 231 a, stk. 2, modsætningsvis, videreføres i den foreslåede § 197 a som konsekvens af sammenlægningen af de to regelsæt.

Da uafklarede økonomiske forhold hos skyldnerens ægtefælle eller samlever ligeledes som udgangspunkt fører til, at gældssanering nægtes, gælder den foreslåede regel i § 197 a, også, når det er skyldnerens ægtefælle eller samlever, der er under konkursbehandling. Da det endvidere ikke skal have betydning for reglens anvendelse, om konkursbehandlingen vedrører en erhvervsvirksomhed, som er drevet i eget eller i ægtefællens/samleverens navn eller gennem et selskab, gælder den foreslåede regel også i de tilfælde, hvor et selskab, som skyldneren eller skyldnerens ægtefælle eller samlever direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af, er under konkursbehandling.

Det foreslås i § 197 a, stk. 2, at forslaget i § 197 a, stk. 1, ikke finder anvendelse, hvis skyldnerens gæld i det væsentlige stammer fra erhvervsmæssig virksomhed, og ledelsen af virksomheden i ikke uvæsentligt omfang har tilsidesat sine forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat og indsendelse af oplysninger til offentlige myndigheder el. lign. eller i øvrigt i ikke uvæsentligt omfang har undladt at lede virksomheden forsvarligt.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres de nægtelsesgrunde, der er nævnt i den gældende § 231 a, stk. 2, nr. 1 og 2.

Forslaget indebærer, at kravet om afklarede økonomiske forhold ikke skal fraviges ved gældssanering i forbindelse med konkurs, når skyldnerens gæld i det væsentlige stammer fra erhvervsmæssig virksomhed og skyldneren m.fl. har tilsidesat forpligtelser med hensyn til bogføring, momsafregning, indeholdelse og afregning af A-skat mv. eller i ikke uvæsentligt omfang har undladt at lede virksomheden forsvarligt. Der vil kunne meddeles gældssanering på de almindelige vilkår om, at skyldnerens økonomiske forhold skal være afklarede, hvis skyldneren i øvrigt opfylder betingelserne for gældssanering, herunder at man ikke har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, jf. § 197, stk. 2, nr. 2.

Den foreslåede bestemmelse i § 197 a, stk. 2, indebærer, at erhvervsdrivende skyldnere for at opnå gældssanering på mere lempelige betingelser i forbindelse med konkurs efter den foreslåede § 197 a, stk. 1, ikke må have gjort sig skyldig i de forhold, der i dag er nævnt i den gældende § 231 a, stk. 2, nr. 1 og 2, og som nu videreføres i den foreslåede § 197 a, stk. 2.

Endelig indebærer forslaget, at der ikke fremover skal kunne meddeles gældssanering på de betingelser, der er nævnt i stk. 1, når skyldnerens gæld stammer fra et selskab, som har fået stadfæstet et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord, og som skyldneren m.fl. ejer en væsentlig del af. I disse tilfælde må gældssanering afvente en afklaring af skyldnerens økonomiske forhold, jf. § 197, stk. 2, nr. 1.

Til nr. 3 (§ 199, stk. 2 og 3)

Forslaget til indførelsen af reglen i § 199, stk. 2, skal ses i sammenhæng med, at der som noget nyt foreslås en sammenlægning af regelsættene for gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling.

Det foreslås på den baggrund, at gældende ret i henhold til § 233, stk. 2, 1. og 2. pkt. videreføres i den foreslåede § 199, stk. 2, som konsekvens af sammenlægningen af de to regelsæt.

Det foreslås at indsætte et nyt stk. 3 om gældssanering af indkomstskat vedrørende igangværende indkomstår.

Efter de gældende regler omfatter en gældssanering ikke krav på skat vedrørende det indkomstår, hvor gældssaneringen indledes.

Det foreslås i § 199, stk. 3, 1. pkt., at kendelsen om gældssanering alene omfatter krav på B-skat, der er forfaldet inden det tidspunkt, der efter reglerne i stk. 1 og 2 er afgørende for, om øvrige fordringer omfattes af kendelsen.

Forslaget indebærer, at kendelsen om gældssanering omfatter krav på B-skat, der er forfaldet inden gældssaneringens indledning. Gældssaneringssagen anses for indledt ved skifterettens afgørelse herom, jf. § 206. Er skyldneren under konkursbehandling omfatter kendelsen om gældssanering krav på B-skat, der er forfaldet inden konkursdekretets afsigelse.

Hvis skifteretten eksempelvis har indledt en gældssaneringssag eller afsagt konkursdekret den 1. august 2022, omfatter gældssaneringen krav på eventuel B-skat der er forfaldet inden den 1.

august 2022. B-skat, der forfalder efter den 1. august 2022, vil derimod ikke være omfattet af gældssaneringen.

Det foreslås i § 199, stk. 3, 2. pkt., at kendelsen om gældssanering endvidere omfatter krav på restskat vedrørende det indkomstår, som udløber efter det nævnte tidspunkt.

Forslaget indebærer, at kendelsen om gældssanering omfatter krav på restskat vedrørende det indkomstår, hvori gældssaneringen er blevet indledt, eller hvori konkursdekretet blev afsagt.

Hvis skifteretten har indledt en gældssaneringssag eller afsagt konkursdekret i august måned 2022, omfatter gældssaneringen således krav på eventuel restskat for hele indkomståret 2022.

Til nr. 4 (§ 200, stk. 2)

Forslaget til indførelsen af reglen i § 200, stk. 2, skal ses i sammenhæng med, at det som noget nyt foreslås at sammenlægge regelsættene for gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling.

Det foreslås på den baggrund, at gældende ret i henhold til § 233, stk. 2, sidste pkt., videreføres i den foreslåede § 200, stk. 2.

Til nr. 5 (§ 202, stk. 3)

Det foreslås i § 202, stk. 3, at skifteretten kan anmode kurator om oplysning om, hvorvidt denne er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering, såfremt skyldneren, skyldnerens ægtefælle eller samlever eller et selskab, som de nævnte personer direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af, er under konkursbehandling. Kurator skal afgive erklæringen senest samtidig med sin redegørelse efter § 125, stk. 3, eller, såfremt denne er afgivet, snarest muligt. Skifteretten skal dog ikke indhente erklæring fra kurator i de i § 216 a, stk. 1, 2. pkt., nævnte tilfælde.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at det som noget nyt foreslås, at kendelse om gældssanering tidligst kan afsiges, når kurator i skyldnerens konkursbo har afgivet oplysning om, hvorvidt denne er bekendt med omstændigheder, der taler imod gældssanering (lovforslagets § 216 a, stk. 1).

Forslagene beror på, at afsigelsen af kendelse om gældssanering ikke behøver at afvente boets slutning efter § 143, skifterettens stadfæstelse af udkast til regnskab eller udlodning efter § 151,

når der fra kurator foreligger oplysninger om, hvorvidt der foreligger omstændigheder, der taler imod gældssanering, hvis betingelserne for gældssanering i øvrigt er til stede.

Forslaget indebærer, at kurator på skifterettens begæring skal oplyse, om gælden efter kurators vurdering er pådraget under omstændigheder, der udelukker gældssanering, eller om der foreligger andre udelukkelsesgrunde, samt om kurators undersøgelser har givet anledning til at rejse et erstatningskrav mod skyldneren, som vil kunne ændre skyldnerens økonomiske forhold væsentligt.

Kurator vil ikke til brug for indstillingen skulle foretage yderligere undersøgelser. Kurator vil alene skulle udtale sig om forhold, som kurator er bekendt med. Indstillingen kan således baseres på de oplysninger, der er indgået til brug for kurators redegørelse efter § 125, stk. 3.

Det foreslås, at kurator skal afgive erklæringen senest samtidig med sin redegørelse efter § 125, stk. 3, eller, såfremt denne er afgivet, snarest muligt. Forslaget er begrundet i, at der vurderes at være en naturlig sammenhæng mellem de forhold, der indgår i vurderingen af, om der skal indledes en sag om konkurskarantæne, og de forhold, der indgår i vurderingen af, om der foreligger forhold, der udelukker gældssanering. På dette tidspunkt vil kurator have foretaget sine undersøgelser og vurderet, om skyldneren har handlet på en sådan måde, at skyldneren er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed og dermed også, om der foreligger forhold, der i almindelighed udelukker gældssanering.

Det foreslås, at skifteretten ikke skal indhente erklæring fra kurator i de i § 216 a, stk. 1, 2. pkt., nævnte tilfælde. Forslaget indebærer, at skifteretten i de tilfælde, hvor konkursbehandlingen ikke vedrører skyldneren selv, kun skal indhente de oplysninger, der er nævnt i § 202, stk. 3, 1. pkt., fra kurator, når skyldnerens gæld i det væsentligste stammer fra kaution eller anden hæftelse for krav mod konkursboet, dvs. krav omfattet af § 38.

Såfremt konkursbehandlingen er afsluttet på tidspunktet for skifterettens indledning af sagen om gældssanering, skal skifteretten, i det omfang det er muligt, sende medhjælperen kurators redegørelser efter § 125, stk. 2-4.

Det findes mest hensigtsmæssigt, at skifteretten, i det omfang det er muligt, sender medhjælperen kurators redegørelser efter § 125, stk. 2-4, i de tilfælde hvor kurators hverv er ophørt. Kurators tidligere redegørelser må antages at indeholde oplysninger om eventuelle omstændigheder, der taler imod gældssanering. Kurators redegørelser i forbindelse med konkursbehandlingen vil som oftest blive opbevaret af skifteretten i en periode efter, at konkursbehandlingen er afsluttet.

Hvorvidt oplysningerne i redegørelserne giver anledning til at kontakte konkursboets tidligere kurator, må bero på en konkret vurdering.

Til nr. 6 (§ 204, stk. 1)

Det foreslås i § 204, stk. 1, 3. pkt., at mødet med skyldneren kan afholdes ved anvendelse af telekommunikation (eksempelvis telefonisk).

Forslaget er navnlig begrundet i, at der anvendes betydelige ressourcer ved en del skifteretter på at afholde møder i sager, hvor betingelserne for gældssanering ikke er opfyldt. Det findes derfor hensigtsmæssigt at give hjemmel til, at det i § 204 nævnte møde kan afholdes ved anvendelse af telekommunikation. Det er skifteretten, der afgør, om mødet skal afholdes som almindeligt møde i skifteretten eller ved anvendelse af telekommunikation. I praksis vil det navnlig være hensigtsmæssigt at afholde mødet ved anvendelse af telekommunikation, hvis det på det foreliggende grundlag er åbenbart, at forudsætningerne for at opnå gældssanering ikke er til stede. Reglen er dog ikke begrænset til sådanne tilfælde, dvs. at skifteretten efter den foreslåede regel generelt har hjemmel til at afholde mødet ved anvendelse af telekommunikation.

Til nr. 7 (§ 208, stk. 3)

Forslaget til indførelsen af reglen i § 208, stk. 3, 2. pkt., skal ses i sammenhæng med, at det som noget nyt foreslås at sammenlægge regelsættene for gældssanering i og uden for konkurs- rekonstruktionsbehandling.

Reglen i § 233 a, stk. 2, er videreført i den foreslåede § 208, stk. 3, 2. pkt., med enkelte redaktionelle ændringer.

Til nr. 8 (§ 208 b, stk. 3)

Forslaget viderefører reglen i § 233, stk. 3, med enkelte redaktionelle ændringer.

Til nr. 9 (§ 216, stk. 1-2)

Forslaget til § 216, stk. 1, viderefører med visse ændringer den gældende § 216, stk. 1, 1. pkt.

Det foreslås som noget nyt i § 216, stk. 1, at en kendelse, der helt eller delvis tager skyldnerens forslag til følge, skal angive de afdrag, som skyldneren skal betale, hvis det ikke er muligt at angive hvilken del af skyldnerens gæld, der berøres af kendelsen med angivelse af den procent, hvortil fordringerne nedsættes. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til § 216 a om muligheden for at afsige kendelse om gældssanering før konkursboets slutning. Det vil i disse situationer ikke være muligt at angive den procent, hvortil fordringerne nedsættes, såfremt der ikke i konkursboet er foretaget fordringsprøvelse, eller såfremt der fortsat verserer retssager, hvis udfald kan påvirke dividenden i konkursboet. Reglen om, at kendelsen kan fastsætte de afdrag, som skyldneren skal betale, i stedet for den procent, som gælden nedsættes til, vil i almindelighed kun have betydning i tilfælde, hvor skyldnerens forhold er uafklarede, jf. § 197 a. I de tilfælde, hvor kendelsen går ud på, at skyldneren skal betale afdrag, kan afdraget fastsættes som et årligt afdrag, månedsvise afdrag eller på anden vis afhængigt af, hvad der er hensigtsmæssigt i den konkrete sag. Selvom skyldnerens restskat for det igangværende indkomstår ikke kan opgøres på tidspunktet for afsigelsen af kendelsen, bør kendelsen gå ud på, at skyldneren skal betale en procentdel af gælden, hvis størrelsen af den øvrige gæld er afklaret på dette tidspunkt. Fastsættelsen af procenten må i sådanne tilfælde ske uden hensynstagen til den eventuelle restskat, dvs. en eventuel restskat skal betales med den fastsatte dividende.

Det foreslås som noget nyt i § 216, stk. 2, 1. pkt., at såfremt det beløb, som skyldneren efter stk. 1 i alt skal betale i afdragsperioden, alene udgør et uvæsentligt beløb, skal kendelsen gå ud på, at skyldnerens gæld bortfalder, jf. § 198.

Forslaget indebærer, at der ikke skal bestå en pligt til at afdrage på gælden, i de tilfælde, hvor det beløb skyldneren i alt skal betale i afdragsperioden, alene udgør et uvæsentligt beløb i størrelsesordenen 3.600 kr.

Det foreslås endvidere som noget nyt i § 216, stk. 2, 2. pkt., at fordringer, som kun vil afkaste et uvæsentligt beløb, i øvrige tilfælde fremover bortfalder umiddelbart og ikke efter skifterettens nærmere bestemmelse herom.

Det foreslås i § 216, stk. 2, 3. pkt., at reglen i 2. pkt., anvendes særskilt på hver enkelt fordring, begyndende med den mindste, indtil de resterende fordringer hver især afkaster mere end et uvæsentligt beløb.

Med forslaget sikres det, at de fordringer, som bortfalder efter den foreslåede § 216, stk. 2, 2. pkt., indgår i det beløb, som skyldneren efter gældssaneringskendelsen skal betale til de øvrige fordringshavere. Dette kan illustreres ved følgende eksempel. Hvis skyldneren har tre fordringshavere, hvis fordringer står til at afkaste henholdsvis 2.500 kr., 3.400 kr. og 4.000 kr., vil den

mindste fordring som følge af reglen bortfalde først, hvorefter fordringen, som stod til at afkaste 3.400 kr., nu står til afkaste mere og dermed ikke længere bortfalder. Samtidig får den fordringshaver, hvis fordring stod til at afkaste 4.000 kr., nu et højere afkast.

Det foreslås endvidere i § 216, stk. 2, 5. pkt., at fordringer omfattet af 2. pkt. bortfalder, når sagen er sluttet med kendelse om gældssanering, jf. § 218, stk. 1. Det foreslås endvidere i § 216, stk. 2, 6. pkt., at § 208 b, stk. 4, nr. 1, finder tilsvarende anvendelse.

De foreslåede § 216, stk. 1, 5. og 6. pkt., er en uændret videreførelse af den gældende § 216, stk. 1, 4. og 5. pkt.

Det foreslås i § 216, stk. 1, 7. pkt., at justitsministeren – ved siden af adgangen til at fastsætte regler om anvendelsen af § 216, stk. 2, 1. pkt. – fremover også skal kunne fastsætte regler om anvendelsen af § 216, stk. 2, 2. og 3. pkt. Forslaget skal ses i sammenhæng med, at det i § 216, stk. 2, 2. pkt., som noget nyt foreslås, at skyldnerens gæld bortfalder, hvis det beløb, som skyldneren i alt skal betale i afdragsperioden, alene udgør et uvæsentligt beløb, samt at det i § 216, stk. 2, 3. pkt., foreslås, at reglen anvendes særskilt på hver fordring begyndende med den mindste.

Til nr. 10 (§ 216, stk. 4)

I § 216, stk. 4, 1. og 2. pkt., foreslås det som noget nyt, at den periode, hvor gælden afvikles efter afsigelsen af kendelsen om gældssanering, fremover skal betegnes afdragsperioden i stedet for henstandsperioden.

Efter gældende ret kan en skyldner få henstand med betaling af restgælden efter gældssanereringen.

Forslaget er begrundet i, at det findes mest hensigtsmæssigt helt at afskære skifterettens mulighed for at give skyldneren henstand med betalingen af gælden uden pligt til samtidig afdragsvis betaling.

Dette beror på en vurdering af, at der med en sådan ordning om henstand uden afdragsvis betalingen af gælden kan være risiko for, at skyldneren, når tilbagebetalingspligten indtræder, vil have stiftet yderligere gæld. Det vurderes endvidere, at en yderligere henstandsordning vil kunne påvirke skyldneres mulighed for at optage lån, idet potentielle långivere kan være tilbageholdende som følge af udsigten til, at tilbagebetalingspligten for en udskudt, delvist saneret, gæld indtræder.

Forslaget er yderligere begrundet i hensynet til, at skyldneren i rimelig forlængelse af en eventuel konkursbehandling får en afklaring af sine økonomiske forhold.

Forslaget er endelig begrundet i administrative og omkostningsmæssige hensyn, der tilsiger, at skifterettens (og medhjælperens) aktive medvirken og inddragelse i afdragsperioden begrænses mest muligt. En vid inddragelse af skifteretten (og medhjælperen) gennem en længere periode vurderes således at have væsentlige administrative og omkostningsmæssige konsekvenser.

Det foreslås i § 216, stk. 4, 2. og 3. pkt., at afdragsperioden fremover udgør tre år. Afdragsperioden kan være længere, hvis dette er nødvendigt for, at skyldneren kan opretholde sin bolig eller aktiver, der anvendes af skyldneren i eller i forbindelse med dennes erhverv.

Forslaget om en afdragsperiode på tre år indebærer, for så vidt angår sager om gældssanering efter kapitel 29, ikke nogen ændring af gældende ret.

Forslaget indebærer imidlertid en ændring af gældende ret for så vidt angår afdragsperioden for gældssanering vedrørende gæld, der ikke er erhvervsmæssig. Afdragsperioden forkortes således med forslaget fra fem år til tre år.

Forslaget er først og fremmest begrundet i, at en afdragsperiode på tre år vurderes at afspejle en passende balance mellem hensynet til skyldneren og fordringshaverne. Hertil kommer, at hensynet til at sikre helheden i gældssaneringssystemet tilsiger, at der ikke skal gælde forskellige afdragsperioder.

Derudover er det vurderingen, at der ikke findes afgørende hensyn til fordringshaverne, der taler for at opretholde den nugældende periode på fem år. Endvidere kan det nævnes, at den almindelige forældelsesfrist siden revisionen af gældssaneringsreglerne i 2005 ligeledes er blevet reduceret fra fem år til tre år, jf. lov nr. 522 af 6. juni 2007.

Endelig følger det af rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 21, at medlemsstaterne skal sikre, at iværksættere kan blive frigjort for al gæld senest tre år efter tidspunktet for stadfæstelsen af tilbagebetalingsplanen i de tilfælde, hvor proceduren omfatter en tilbagebetalingsplan, jf. stk. 1, litra a, eller, i tilfælde hvor proceduren ikke omfatter en tilbagebetalingsplan, senest tre år efter tidspunktet for indledningen af proceduren, eller oprettelsen af det bo, der er under iværksætterens insolvensbehandling, jf. stk. 1, litra b.

Som noget nyt foreslås det, at afdragsperiodens længde fremover reguleres i konkursloven, da afdragsperiodens længde er reguleret i direktivet.

Det foreslås i § 216, stk. 4, 3. pkt., at afdragsperioden kan være længere, hvis dette er nødvendigt for, at skyldneren kan opretholde sin bolig eller aktiver, der anvendes af skyldneren i eller i forbindelse med dennes erhverv. Forlængelsen bør i disse tilfælde ikke medføre, at skyldneren i afdragsperioden samlet set kommer til at betale et større beløb i dividende til fordringshavere end, hvis skyldneren havde opgivet sin bolig henholdsvis sine erhvervsaktiver og følgelig fået en gældssanering med en treårig afdragsperiode.

Forslaget gennemfører rekonstruktions- og insolvensdirektivets artikel 23, stk. 3, litra a, hvorefter medlemsstaterne kan fastsætte længere gældssaneringsperioder i tilfælde, hvor der er truffet beskyttelsesforanstaltninger for at beskytte iværksætterens primære bolig, eller hvis relevant, iværksætterens families bolig, eller de væsentlige aktiver til, at iværksætteren kan fortsætte med at drive sin forretning eller virksomhed eller udøve sit fag eller erhverv.

Endelig foreslås det i § 216, stk. 4, 4. pkt., at afdragsperioden kan forlænges op til seks år, hvis den væsentligste del af gælden er studiegæld, og skyldneren ikke har erhvervsgæld. Der henvises til kapitel 9. I disse tilfælde medfører forlængelsen af afdragsperioden en tilsvarende forhøjelse af det beløb, som skyldneren i alt skal betale i afdragsperioden, dvs. at forlængelsen ikke medfører en reduktion af de månedlige eller årlige afdrag, som skyldneren skal betale. Ved afgørelsen af, hvor meget afdragsperioden skal forlænges med, bør det afgørende være, hvor stor en del af skyldnerens samlede gæld, der er studiegæld. Hvis skyldnerens gæld i al væsentlighed er studiegæld, bør afdragsperioden forlænges til seks år.

Til nr. 11 (§ 216, stk. 7)

Det foreslås i § 216, stk. 7, at justitsministeren i stedet for at fastsætte nærmere regler om afdragsperiodens længde skal kunne fastsætte nærmere regler om afdragsperiodens begyndelse.

Forslaget til ændring af § 216, stk. 7, skal ses i sammenhæng med, at det som noget nyt i § 216, stk. 4, foreslås, at afdragsperiodens længde fremover skal reguleres ved lov.

Til nr. 12 (§ 216, stk. 8)

Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at stk. 6 er rykket til stk. 7.

Til nr. 13 (§ 216 a)

Det foreslås i § 216 a, stk. 1, at såfremt skyldneren, dennes ægtefælle eller samlever eller et selskab, som skyldneren eller de nævnte personer tilsammen direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af, er under konkursbehandling, kan kendelse om gældssanering tidligst afsiges, når kurator i konkursboet har afgivet endelig indstilling efter den foreslåede § 202, stk. 3. Angår konkursbehandlingen ikke skyldneren selv, gælder 1. pkt. dog kun, hvis skyldnerens gæld i det væsentligste stammer fra kaution eller anden hæftelse for krav mod konkursboet.

Den foreslåede § 216 a, stk. 1, erstatter den gældende § 232. Det følger af den gældende § 232, stk. 1, at en kendelse om gældssanering efter reglerne i kapitel 29 tidligst kan afsiges i forbindelse med boets slutning. Det følger endvidere af den gældende § 232, stk. 2, at skifteretten under særlige omstændigheder kan afsige kendelse om gældssanering, før konkursboet sluttes. Bestemmelsen er en undtagelsesbestemmelse og kan navnlig anvendes i tilfælde, hvor behandlingen af konkursboet er særligt langvarig, og hvor konkursbehandlingen beror på enkelte udestående spørgsmål, herunder f.eks. udfaldet af en retssag eller lignende.

Forslaget er begrundet i, at hensynet til skyldneren tilsiger, at skifteretten i videre omfang skal have adgang til at afsige kendelse om gældssanering, før konkursbehandlingen er afsluttet.

Det vil dog altid være en nødvendig forudsætning for afsigelse af kendelse om gældssanering, at der skabes klarhed over, om gælden er stiftet på en måde, som vil udelukke gældssanering, jf. de gældende regler i §§ 197 og 231 a og de foreslåede regler i §§ 197 og 197 a.

Det foreslås på den baggrund, at kendelse om gældssanering tidligst vil kunne afsiges efter, at skifteretten har modtaget kurators indstilling i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 202, stk. 3.

Det foreslås i § 216 a, stk. 1, 2. pkt., at det foreslåede i 1. pkt., når konkursbehandlingen ikke angår skyldneren selv, kun gælder, hvis skyldnerens gæld i det væsentligste stammer fra kaution eller anden hæftelse for krav mod konkursboet. Forslaget er begrundet i, at kurator vanskeligt vil kunne udtale sig om skyldnerens forhold, når konkursbehandlingen ikke angår skyldneren, og når end ikke skyldnerens gæld i det væsentlige stammer fra kaution eller anden hæftelse for krav mod konkursboet.

Forslaget i § 216 a, stk. 2, er begrundet i, at det som følge af den foreslåede § 216 a, stk. 1, vil kunne forekomme, at behandlingen af konkursboet endnu ikke er afsluttet på tidspunktet for skifterettens afsigelse af kendelse om gældssanering. Det vil også som følge af den foreslåede

§ 216 a, stk. 1, kunne forekomme, at konkursboet endnu ikke er sluttet ved afdragsperiodens udløb. Der vil i disse situationer ikke være klarhed over, hvordan afdragene skal fordeles, idet der ikke nødvendigvis i konkursboet er foretaget fordringsprøvelse, ligesom dividenden i konkursboet kan påvirkes af udfaldet af verserende retssager.

Det foreslås på den baggrund i § 216 a, stk. 2, 1. pkt., at skyldneren indbetaler afdragene til en konto hos medhjælperen, når kendelsen om gældssanering afsiges inden konkursboets slutning. Medhjælperen bør én gang årligt kontrollere kontoen med henblik på at efterse, om skyldneren har indbetalt afdrag. Såfremt dette ikke er tilfældet, skal fordringshaverne informeres herom.

Ved konkursboets slutning udlodder medhjælperen det modtagne beløb til fordringshaverne omfattet af gældssaneringskendelsen. Medhjælperen tager ved udlodningen hensyn til kurators fordringsprøvelse i konkursboet. Dette indebærer, at en i konkursboet underkendt fordring ikke skal dækkes i forbindelse med udlodningen af gældssaneringsbeløbet. Medhjælperen sørger også for, at kun fordringshavere, der ikke dækkes gennem konkursen, modtager betaling. Dividenden i konkursboet beregnes således først, hvorved gældssaneringsdividenden beregnes ud fra restfordringerne. Medhjælperen sikrer endelig, at restkrav, der følger af fortrinsstillede krav og udækkede simple fordringer, dækkes lige, jf. § 200.

Medhjælperens udgifter forbundet med at føre en separat klientkonto til brug for modtagelsen af beløbene til fordringshaverne omfattet af gældssaneringskendelsen skal fratrækkes det beløb, der endeligt udloddes til fordringshaverne ved konkursboets slutning. Det drejer sig bl.a. om omkostninger forbundet med oprettelsen af kontoen og eventuelle negative renter.

Det foreslås i § 216 a, stk. 2, 2. pkt., at skyldneren betaler de resterende afdrag direkte til fordringshaverne, såfremt afdragsperioden ikke er udløbet på tidspunktet for konkursboets slutning. Medhjælperen skal vejlede skyldneren i, hvordan den resterende del af gælden skal afvikles i afdragsperioden. Måden, hvorpå gælden skal afvikles i perioden efter konkursboet slutning, kan afvige fra det i gældssaneringskendelsen anførte, som følge af de forhold, der er nævnt ovenfor. Medhjælperen skal som led i sin vejledning af skyldneren foretage konkrete beregninger af, hvordan gælden skal afvikles i den resterende del af afdragsperioden.

Det foreslås i § 216 a, stk. 2, 3. pkt., at medhjælperen, i de tilfælde hvor behandlingen af konkursboet ikke er afsluttet, når perioden for afdragsbetalingen udløber, overfører de modtagne afdrag til kurator, der i forbindelse med udbetaling af dividenden i konkursboet, jf. § 152, udlodder det i forbindelse med gældssaneringen modtagne beløb til fordringshaverne omfattet af gældssaneringskendelsen. Kurator tager ved udlodningen hensyn til fordringsprøvelsen i konkursboet, ligesom restkrav, der følger af fortrinsstillede krav og udækkede simple fordringer,

dækkes lige. Samtidig sikrer kurator, at kun fordringshavere, der ikke dækkes gennem konkursen, modtager betaling. Det vurderes, at kurator først vil have klarhed over, hvilken gæld, der indgår i gældssaneringskendelsen på tidspunktet for kurators udbetaling af dividenden i konkursboet, jf. § 152.

Det foreslås i § 216 a, stk. 2, 4. pkt., at kurator i de tilfælde, hvor boet slutes efter § 143 kan overlade udlodning af det modtagne beløb til skifterettens medhjælper. Forslaget er begrundet i, at der i disse tilfælde ikke antages at være midler til dækning af omkostningerne forbundet med kurators udlodning af beløbet.

Til nr. 14 (§ 219, stk. 1)

Det foreslås i § 219, stk. 1, 2. pkt., at de i 1. pkt., nævnte forretninger ikke kan overlades til konkursboets kurator.

Forslaget er begrundet i, at praksis, hvorefter skifterettens ønske om at udpege en bestemt medhjælper må vige for andre hensyn, såsom kurators konkrete kendskab til skyldnerens forhold, vurderes ikke at være hensigtsmæssig. En person, der er eller tidligere har været udpeget som kurator i skyldnerens konkursbo, bør ikke kunne antages som medhjælper, idet hvervene som henholdsvis kurator og medhjælper ikke vurderes at være forenelige. Kurator varetager fordringshavernes interesser, hvorimod medhjælperen udfører opgaver for skifteretten på skifterettens vegne under dennes tilsyn og instruktioner. Skifterettens antagelse af medhjælperen kan derfor ikke tilsidesættes med henvisning til, at skyldneren eller fordringshaverne foretrækker en anden medhjælper. Skifterettens skøn om antagelse af medhjælper skal kun tilsidesættes, hvis der foreligger helt særlige grunde, såsom hvis det måtte vise sig, at medhjælperen er inhabil efter § 238, herunder hvis denne har en særlig tilknytning til skyldneren eller en fordringshaver, der bevirker tvivl om medhjælperens upartiskhed.

Til nr. 15 (§ 219, stk. 3)

Det foreslås i § 219, stk. 3, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om medhjælperens behandling af betroede midler.

Forslaget er begrundet i, at det ikke er et krav, at den medhjælper, skifteretten antager, skal være advokat. Der bør derfor fastsættes nærmere regler om medhjælperens behandling af de beløb, som medhjælperen oppebærer på fordringshavernes vegne.

Til nr. 16 (§ 220)

Det foreslås i § 220, 2. pkt., at omkostningerne ved behandlingen af gældssaneringssagen afholdes af konkursboet efter § 93, nr. 2, i det omfang der er dækning hertil af boets midler, når skyldneren er under konkursbehandling.

Forslaget til indførelsen af reglen i § 220, 2. pkt., skal ses i sammenhæng med, at det som noget nyt foreslås at sammenlægge regelsættene for gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling.

Det foreslås på den baggrund, at gældende ret i henhold til § 236, stk. 2, 2. pkt., videreføres i den foreslåede § 220, 2. pkt., som konsekvens af sammenlægningen af de to regelsæt.

Til nr. 17 (§ 226, stk. 2)

Det foreslås i § 226, stk. 2, 1. pkt., at kendelsen befrier skyldneren for den del af gælden, der omfattes af kendelsen jf. § 199, og som bortfalder ved kendelsen, såvel over for fordringshaveren selv som over for kautionister og andre, der hæfter for gælden.

Den foreslåede ændring er en konsekvensændring som følge af den foreslåede ændring af § 199. Ved ændringen af § 226, stk. 2, præciseres, at kendelsen befrier skyldner for den del af gælden, der omfattes af kendelsen og bortfalder ved denne. Dette afgøres – efter indsættelse af den foreslåede § 199, stk. 2 – af § 199 i sin helhed og ikke alene af § 199, stk. 1.

Det foreslås i § 226, stk. 2, 2. pkt., at uanset reglen i 1. pkt. har kendelsen ingen indflydelse på skatteforvaltningens adgang til at modregne krav på B-skat i overskydende skat vedrørende samme indkomstår.

Forslaget indebærer, at skatteforvaltningen vil kunne modregne krav på B-skat og a-conto skat vedrørende det igangværende indkomstår med det oprindelige beløb, uden hensyn til gældssaneringen, i skyldnerens eventuelle overskydende skat for dette indkomstår.

Baggrunden for forslaget er, at det ikke vil være hensigtsmæssigt, hvis en skyldner via en høj ansættelse af B-skat, der omfattes af gældssaneringen, kunne få udbetalt overskydende skat vedrørende samme indkomstår.

Til nr. 18 (§ 228, stk. 1 og 2)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringerne af § 216.

Til nr. 19 (§ 228, stk. 3 og 4)

Det foreslås i § 228, *stk. 3 og 4*, at såfremt skyldneren på det tidspunkt, hvor kendelsen om gældssanering afsiges, har uafklarede økonomiske forhold, jf. § 197 a, kan skifteretten i afdragsperioden på begæring af en fordringshaver genoptage gældssaneringssagen med henblik på at forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat, såfremt der er indtrådt forhold, der medfører, at skyldneren må anses for i stand til at betale mindst 1.000 kr. om måneden ud over det, der følger af kendelsen. Forhøjelsen sker med det beløb, der overstiger de nævnte 1.000 kr. om måneden. Det foreslås, at skifteretten fremover kan undlade at forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat, eller det fastsatte afdrag, såfremt forhøjelsen alene vil ske med et beløb, der er mindre end det beløb, der er nævnt i § 216.

Det foreslås, at skyldneren i de i *stk. 3* nævnte tilfælde inden rimelig tid skal underrette skifteretten og fordringshaverne, såfremt der indtræder forhold, der medfører, at skyldneren må anses for i stand til at betale mindst 1.000 kr. om måneden ud over det, der følger af kendelsen. Skyldneren skal efter skifterettens nærmere bestemmelse fremsende dokumentation for sine økonomiske forhold til skifteretten og fordringshaverne.

Forslaget til indførelsen af reglen i § 228, *stk. 3 og 4*, skal ses i sammenhæng med, at det som noget nyt foreslås at sammenlægge regelsættene for gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling.

Efter den gældende § 236 a, *stk. 2 og 3*, kan skifteretten, såfremt skyldneren på det tidspunkt, hvor kendelsen om gældssanering afsiges, har uafklarede økonomiske forhold, genoptage gældssaneringssagen i afdragsperioden på begæring af en fordringshaver med henblik på at forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat, såfremt der er indtrådt en væsentlig forbedring i skyldnerens økonomiske forhold. Bestemmelsen finder anvendelse for gældssanering ved konkurs- eller rekonstruktionsbehandling. I de nævnte tilfælde skal skyldneren inden rimelig tid underrette skifteretten og fordringshaverne, såfremt der indtræder en væsentlig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold. Skyldneren skal efter skifterettens nærmere bestemmelse fremsende dokumentation for sine økonomiske forhold til skifteretten og fordringshaverne.

Den foreslåede bestemmelse er en delvis videreførelse af den gældende bestemmelse i § 236 a, *stk. 2 og 3*.

I den videreførte bestemmelse er henstandsperiode ændret til afdragsperiode som følge af den foreslåede ændring i § 216, *stk. 4*. Der henvises i den forbindelse til de specielle bemærkninger

til lovforslagets § 216, stk. 4. Endvidere kan der som et alternativ til en forhøjelse af den procent, hvortil fordringerne er nedsat, ske forhøjelse af de fastsatte afdrag. Der henvises i den forbindelse til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 216.

Det præciseres, at de fastsatte afdrag eller nedskrivningen af den procent, hvortil fordringerne er nedsat, alene skal forhøjes med den del af beløbet, der overstiger 1.000 kr. Der henvises til betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, s. 508, hvoraf fremgår, at en budgetforbedring, som medfører, at skyldnerens betalingsevne forbedres med 1.000 kr. om måneden, må betragtes som en væsentlig budgetforbedring. Såfremt forhøjelsen herefter alene vil ske med et beløb, der er mindre end det beløb, der er nævnt i § 216, kan skifteretten fremover undlade at forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat eller det månedlige afdrag. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 216, stk. 2. Det beløb, der er nævnt i § 216, er aktuelt 100 kr. om måneden.

I de tilfælde, hvor der i henhold til lovforslagets § 216, stk. 2, 1. pkt., træffes bestemmelse om bortfald af skyldnerens gæld, vil der fortsat gælde en teknisk afdragsperiode på tre år. I denne periode kan der ske genoptagelse af gældssaneringssagen med henblik på at fastsætte en dividende. Tilsvarende gælder, hvis kendelsen er udformet som en engangsbetaling.

Til nr. 20 (§ 229)

Det foreslås i § 229, stk. 1, nr. 3, at gældssaneringskendelsen på begæring af en fordringshaver kan ophæves af skifteretten, hvis skyldneren groft tilsidesætter sine pligter efter § 228, stk. 3.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at det som noget nyt foreslås at sammenlægge regelsættene for gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling. Det foreslås på den baggrund, at den gældende § 236 b, stk. 2, videreføres i den foreslåede § 229, stk. 1, nr. 3.

Det foreslås i § 229, stk. 2, at skifteretten ophæver gældssaneringskendelsen, hvis skyldneren efter afsigelsen af gældssaneringskendelsen pålægges konkurskarantæne efter § 157, og den groft uforsvarlige forretningsførelse, der begrunder pålægget af konkurskarantænen, er foregået, inden gældssaneringskendelsen blev afsagt.

Med den foreslåede ændring indføres en regel, der regulerer forholdet mellem en gældssanering og en senere pålagt konkurskarantæne. Med den foreslåede bestemmelse indføres en hjemmel for skifteretten til ex officio at ophæve gældssaneringskendelsen, såfremt den groft uforsvarlige forretningsførelse, der begrunder pålægget af konkurskarantænen, er foregået før gældssaneringskendelsen blev afsagt.

Skyldneren bør oplyse den skifteret, der har afsagt kendelsen om gældssanering, om den pålagte konkurskarantæne. Skyldneren har dog i sagens natur ikke noget incitament til at gøre dette. Hvis kurator, der har ført konkurskarantænesagen, er bekendt med, at skyldneren har opnået gældssanering, bør kurator derfor orientere den skifteret, der har afsagt gældssaneringskendelsen, om, at skyldneren er pålagt konkurskarantæne. Dette gælder, uanset om gældssaneringskendelsen er afsagt af den samme skifteret som den, der har afsagt kendelsen om konkurskarantæne, da afsigelsen af kendelsen om gældssaneringskendelsen i så fald kan været sket, fordi skyldneren har undladt at oplyse om den verserende konkurskarantænesag. En fordringshaver, der måtte blive bekendt med kendelsen om konkurskarantæne, kan vælge at give underretning om denne kendelse til den skifteret, der har afsagt kendelsen om gældssanering.

Den foreslåede ændring beror på, at det kan synes urimeligt, at en person, der pålægges konkurskarantæne, kan frigøres fra den gæld, der kan være en følge af de forhold, der førte til karantænen.

Hvis skifteretten allerede under gældssaneringssagen er bekendt med, at skyldneren har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil gældssanering i almindelighed blive nægtet, jf. § 197. Skyldneren skal i øvrigt allerede i forbindelse med ansøgningen om gældssanering angive eventuelle relevante oplysninger om konkurskarantæne.

Det foreslås i § 229, *stk. 3*, skifteretten, forinden der træffes afgørelse efter stk. 1 og 2, indkalder skyldneren og fordringshaverne til et møde i skifteretten. Når skyldnerens sociale forhold taler derfor, indkaldes desuden en repræsentant for kommunen til mødet.

Bestemmelsen er en revideret videreførelse af den gældende bestemmelse i § 229, *stk. 2*. Bestemmelsen foreslås revideret som konsekvensændring af forslaget til § 229, *stk. 2*, der regulerer forholdet mellem konkurskarantæne og gældssanering. Det foreslås, at skifteretten fremover også indkalder skyldneren til et møde, forinden der træffes afgørelse efter *stk. 2* vedrørende konkurskarantæne.

Til nr. 21 (§ 230)

Det foreslås i § 230, *stk. 1*, at fordringshaverne har krav på dividende i konkursboet uden hensyn til kendelsen, såfremt skyldneren er under konkursbehandling på tidspunktet for afsigelsen af kendelse om gældssanering, jf. dog § 220, 2, pkt., hvorefter konkursboet i det omfang det er

muligt, skal betale omkostningerne ved gældssaneringssagen, hvilket kan forringe fordringshavernes dividende i konkursboet. Forslaget indebærer, at konkursbehandlingen skal fortsætte, selvom der afsiges kendelse om gældssanering.

Til nr. 22

Det foreslås, at det gældende kapitel 29 ophæves. Forslaget er begrundet i, at det som noget nyt foreslås at sammenlægge regelsættene for gældssanering i og uden for konkurs- og rekonstruktionsbehandling.

Til § 2

Det foreslås i § 2, *stk. 1*, at loven træder i kraft den 17. juli 2022.

Det foreslås i *stk. 2*, at loven finder anvendelse, hvor begæring om gældssanering er indgivet efter lovens ikrafttræden. Er begæring om gældssanering indgivet før lovens ikrafttræden, finder de hidtil gældende regler anvendelse. Er en kendelse om gældssanering afsagt på grundlag af en begæring indgivet før lovens ikrafttræden, skal spørgsmål om genoptagelse eller ophævelse af kendelsen behandles efter de hidtil gældende regler.

Til § 3

Bestemmelsen angår lovens territoriale gyldighed.

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men ved kongelig anordning skal kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

